

Příloha bakalářské práce

*Liberální systém studia na FHS UK jako zdroj učení se
občanství: pojetí a reflexe studentů*

Pavλίna Lukešová

1. Přepis rozhovorů se studenty FHS UK ze dne 11.5.2012

Student – představení se, historie studia

Student 7: Frýdek Místek, 1989, 23 let, svobodný, 6leté gymnázium, FHS 3. ročník – dálkové studium, Česká zemědělská univerzita 4. ročník – prezenční studium.

Dospěl jsem od takového „vím, že nic nevím“, které pro mě bylo bytostným základem myšlení už od gymnázia, k tomu, že jediná jistota a věc, která má smysl v životě dělat, je zemědělství. Šel jsem studovat zemědělství, abych měl nějaký kus pole a na tom si mohl vypěstovat obživu. Peníze, co bych si vydělal nad to, už nejsou tak podstatné, ale prostě jsem chtěl dělat smysluplnou činnost. A zároveň mě hodně zajímaly dějiny zemědělství a takový ten klasický život selského stavu, kterého dvě stě lety byla většina obyvatel - etnologie, folklór, historie a filosofie.

Když jsem se dozvěděl o FHS, tak to bylo zajímavé, co všechno se tam učí, říkal jsem si, že bude sranda, když si tam dám přihlášku, když zajdu na přijímačky a něco přeložím, že mi to nic nevezme. Rodiče ani nevěděli, že si dávám přihlášku na další školu, protože jsem studoval zemědělství a byl jsem přesvědčen, že ji dokončím. Ale říkal jsem si, že když mě vezmou i na FHS, tak to zkusím a bude to zajímavé. A teď jsem přesvědčen, že je to dobře. Zjistil jsem, že to, co jsem vždycky hledal někde jinde než v tom tradičním klasickém vzdělání co se učí na školách, se dá najít v evropské tradici, filosofii, historii apod. A to studium na FHS hodně zpracovává. Jsem rád, že ve FHS mám to, co jsem hledal už hodně dlouho.

Ale i svou druhou školu hodlám dokončit, za tři měsíce budu mít státnice. To praktické zemědělství chci dělat, chci u toho zůstat, a FHS mi přijde jako perfektní náplň volného času. Získat obživu, na rozdíl od běžného světového názoru, jak mi přijde mi, že získat obživu je podle běžného světového názoru jenom ta nutnost a ta nutnost je to nejvíce nesvobodné, je to otroctví. Nějak získat obživu je podle mě na rozdíl od takového postoje to, čím se budu živit, ale to podstatné v životě je vzdělání a rozvíjení ducha a duchovna. To poskytuje FHS.

Dvě školy studovat najednou je složité. Ve studiu na zemědělce je hlavně biologie, matematika a ekonomie. Je rozdíl mezi ekonomickým myšlením a myšlením na FHS. Byl jsem schopen věnovat se třeba týden něčemu na zemědělce a pak přepnout, což trvalo tak dva dny, a pak jsem se mohl zase věnovat něčemu na FHS. Moc se mi to zpočátku nedařilo, ale postupně jsem si zvykl. Dělán dvě věci najednou – půl dne čtu Patočku a půl dne si čtu o chovu prasat, třeba. Je to zajímavá vnitřní zkušenost. Je to nejen jiný typ poznatků, je to něco jiného.

Klasický předpoklad je, že toho, kdo studuje FHS, nebude bavit chov prasat. Studium na FHS podle mě není lepší, baví mě obojí, ale je to radikálně odlišný způsob myšlení a člověk se musí vžít do úplně něčeho jiného. A jak se to dá zvládat časově? Já mám takovou specifickou vlastnost, že když nestíhám nějaké věci, které mám povinně dělat, tak na to přirozeně reaguji tak, že začnu dělat něco úplně jiného. Ale řekl bych, že studovat dvě školy najednou se dá.

Například tento semestr, abych nemluvil moc abstraktně, musím udělat akorát překlad a mít dostatek kreditů. Na zemědělce jsem musel udělat dva předměty, bakalářku a státnice. Vypadá to tak, že na přírodovědě jsem si napsal matematiku, filosofii živé přírody, na matfyzě dějiny matematiky, a na FHS u Pince dvě knihy, které jsou dost náročné, každá má 500 stran. Nic z toho jsem vlastně nemusel. Udělal jsem to hlavně proto, že jsem měl pocit, že toho mám v semestru nějak hodně povinného, co nevím, jak stihnu, a tak jsem si dal spoustu volitelných věcí, které vůbec nemusím, a věnuji se hlavně jim. Paradoxní je, že bakalářku jsem napsal, na zemědělce jsem všechny předměty splnil, za dva týdny mám státnice, které taky nějak udělám, a na FHS musím udělat překlad. Tomu budu věnovat prázdniny a snad to projde. Kdyby člověk neměl tu mojí divnou vlastnost, že když toho má hodně, tak si ještě přidá další věci, které s tím vůbec nesouvisí, tak by šlo studovat dvě školy najednou ještě jednodušeji.

Ale aby z toho nevyplývalo, že chci říct, studujte dvě, nebo klidně tři školy. Uvědomil jsem si, že je důležité, že se těším na to, až budu mít jednu školu, protože mi přijde, že obě ty věci dělám na půl. Je to nesmysl studovat dvě školy a zvláště na FHS. Studium na FHS můžu flákat, i když si myslím, že jen tak částečně. Oproti jiným školám je to náročnější, můžu to udělat

tak, že budu od rána do večera studovat. Jsou tam ty možnosti, že když chci, můžu si napsat volitelné předměty i na různých fakultách. Takže nemá smysl studovat na přírodovědě a FHS, když si můžu na přírodovědě všechno možné napsat a můžu se tomu věnovat. Takže jsem zjistil, že se těším, až budu mít jenom jednu školu.

Student 8: České Budějice, 1988, 23 let, svobodný, reálné gymnázium, FHS 3. ročník - prezenční studium; v minulost tři výměnné pobyty v Irsku a na Maltě (celkem 11 týdnů) s cílem naučit se anglický jazyk; předchozí studium na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy.

Na FHS jsem byl už půlroku předtím, než jsem tam začal studovat. Z Matfyzu jsem utekl, protože jsem měl panickou hrůzu, že se stanu jedním z nich a FHS bylo dost daleko na to, aby mi zaručilo, že se to nestane. Byl jsem z ní nadšen. Vedle toho jsem měl přihlášku i na VŠE – na přijímačky jsem ale nešel a stejně mě vzali - což něco vypovídá – taky jsem měl přihlášku na FF, ale v té době už jsem věděl, že chci jít na FHS, a když mě tam vzali, tak jsem na FF nešel.

Student 10: Praha, 4leté gymnázium, ve 4. ročníku na FHS – prezenční studium; svobodný; zkušenost se studiem v zahraničí: od 10 do 15 let anglická základní škola v Řecku; předchozí studium: rok studia geologie (současně s 3. a 4. semestrem na FHS UK).

FHS je jistější, je to směr, kterým chci jít. Studium na dvou školách skloubit šlo, ale dalo mi to docela zabrat. Na geologii hodně vyžadovali docházku, takže ta škola mě zaměstnávala neúměrně víc než FHS. Logicky jsem pak před zkouškami zmatkařil a byl to pro mě boj.

Proč jsem si vybral FHS? Dlouhou dobu jsem chtěl být astronom, ale měl jsem pocit, že tam mám dveře zavřené, a nebyl jsem si jistý, jestli se takhle chci vymežit na jednu konkrétní věc. Ale měl jsem ještě jiné zájmy v humanitních oborech. Geologii jsem studoval proto, abych byl jednou třeba planetární vědec, ale tahle vize ze mě pomalu vyprchala. Dneska na život pohlížím jinak než předtím, víc prakticky. Podle mě musí člověk nejprve umět něco praktického, ale společnost nefunguje jen na mechanických principech, nějaká kultura je vždycky potřeba.

Ale za jakých okolností je kultura potřeba a ty další věci, to je na dlouhou debatu. Rozhodně nedokážu tak přesvědčivě mluvit o tom, proč jsem na FHS, jako proč jsem šel na geologii.

Studentka 9: Neratovice, 4. ročník FHS – prezenční studium, svobodná, 8leté gymnázium; chystá se vycestovat do Baskicka v rámci magisterských studií – „Myslím, že to je dobrá zkušenost.“

Původně jsem chtěla studovat geografii, ale pak mi to rozmluvil učitel, že je to úplně nesmyslné, co bych pak dělala? Na humanitní studia jsem se rozhodla jít asi po týdenní úvaze, ve které jsem došla k tomu, že se chci věnovat společenským vědám. Taky jsem chtěla jít na antropologii na FF, ale tam se to ten rok neotevíralo.

Vztah ke studiu

Studentka 9: V prváku jsem si vybírala víc filosofických předmětů, protože mě to zajímalo. Ale od druháku jsem se začala víc věnovat antropologii. Moje bakalářská práce je taková kulturně-antropologicko-historická, což mi úplně vyhovuje a vypovídá to i mému zaměření. Pokud teda o nějakém zaměření jde mluvit, protože jsem samozřejmě měla spoustu jiných předmětů z jiných modulů. Ale snažila jsem se tomu studiu dávat nějaký tvar. Ale nedělala jsem to tak, že když jsem třeba měla dělat EDK, tak bych si dávala víc historických seminářů. Připravovala jsem se tím, že jsem četla knihy. Ale snažila jsem se, aby to studium nebylo úplně zmatené.

Se studiem na FHS jsem maximálně spokojená, ačkoliv jsem ze začátku pochybovala a v tom systému jsem různě hledala výhody a nevýhody. Teď jsem ale naprosto spokojená.

Co se týče mého vlastního počínání, tak určitě mohlo být šťastnější. Myslela jsem si, že se třeba rok od roku budu nějak systematictější připravovat na zkoušky, a tím studiem, že se naučíš hlavně rozvrhnout si svoje časové možnosti, což stále neumím. Přijde mi to jako celoživotní úkol, teď se to projevuje i na bakalářce, kdy bych se měla nějak systematicky připravovat a nechat to nějak zrát. Ale přesto mi studium na FHS i v tomhle dalo hodně.

Studium pro mě znamená to, že jsem nejen nahlédla pod pokličku všem těm společenským vědám. Je hrozně důležitý, abych se nevěnovala jen jedné. Ať už bych dělala cokoli, a tím si vůbec nejsem jistá, jestli třeba chci být profesionální antropolog nebo cokoli dalšího, ale ať už to bude cokoli, tak vím, že mi to něco dalo. Třeba i každou státnici jsem nebrala tak, že ji chci splnit tak, abych to měla odškrtnutý, ale vždycky jsem se snažila si ujasnit spoustu věcí a třeba i diskutovat v hodinách, aby to bylo sytý a ne jen tak, že člověk plní nějaké povinnosti, které musí.

Co se třeba té antropologie týče, tak si myslím, že člověk se naučí spoustu věcí a dovedností. Třeba když jsem dělala výzkum. A třeba i všechny ty knihy, co jsem přečetla! Nevím, jestli třeba v budoucnu budu mít tolik času na četbu tolika knih. To mi přijde jako velká výhoda.

Při studiu mám brigády. Teď je jediné období, kdy zrovna nemám žádnou práci. Potřebuji peníze a i praxi. Je to i dobré, protože pak až jednou člověk bude pracovat, tak nebude mít tolik zaměstnání. Je to dobré, protože tím, že má člověk vlastní zkušenost, nahlíží na věci s takovým plastičtější pohledem. Na CŽV jsem nebyla a neumím si představit, že bych v něm fungovala.

Student 10: Mám v tomhle krizi identity. Myslím si, že spousta věcí by na FHS mohla být jinak. Ale nemyslím si, že ta celková forma není dobrá, mně se líbí a nedokážu si představit, že budu studovat nějakou jinou školu. FHS s tím, co mi dává, to je bezkonkurenční. Hlásil jsem se tam s tím, že jsem věděl, že nejsem ještě rozhodnutý přesně o tom, co budu chtít v životě dělat. Bral jsem to tak, že tam budu moct dělat, co chci, takové interdisciplinární studium. Nakonec to tak není, protože člověka dost omezují ty povinné zkoušky, co tam jsou, a člověk musí dost dělat to, co na FHS je, což pro mě úplně není. Já nejsem v jádru úplně humanitní člověk, teda jsem, ale občas mi to přijde příliš. Je to ale daň. Když jde člověk na jinou školu, tak tam jsou jiné předměty, které tak člověku přijdou. V tom je ta moje rozpolcenost. Vztah k FHS mám po těch letech kladný, i když člověk prochází různými krizemi. Teď když už se blíží konec, koukám na to kladně, a zvláště proto, že takhle ke konci si můžu dělat víc, co chci.

Na FHS jsem udělal certifikovaný program programová ekonomika a management. Dělal jsem ho z toho důvodu, že mi přišlo, že tahle škola v porovnání s geologií mi nedává žádnou konkrétní znalost. Přejde mi, že mě vždycky lidi budou posuzovat podle znalosti, kterou mám. Tak jsem si říkal, abych měl něco, s čím se budu moct někde chlubit. Ale kdybych se s někým bavil, tak tohle bych vůbec nezmínil. Tohle není moje zaměření.

Až poslední dobou, v souvislosti s tím, jak jsem odešel z Geologie, jsem se začal víc zaměřovat na psychologii, která ale podle mě na FHS není moc dobrá. Snažím se o empirický výzkum například. Táta je vědec, tak se snažím využít i toho, že má nějakou tu expertízu, kterou mi FHS dát nemůže, ale zase mi může dát volnost, abych tu expertízu nabyl. Snažím se toho využívat takhle.

Student 7: Otázka je jestli se profiluji v nějakém modulu. Já bych řekl, že jo i ne. Mám takový pocit, že jsem vlastně dálkový student, který je denně ve studovně a na FHS je vlastně skoro každý den. To dálkové studium se na mně odrazilo spíš tak, že jsem na FHS neabsolvoval skoro žádné kurzy a kromě Pincovo žádné přednášky. Na Pincovy přednášky jsem chodil, takže jsem tak trochu Pincův žák. I když v tomto semestru jsem na to tak nějak zanevřel, protože jsem na to neměl čas.

Vždycky když lidi vyprávějí, co všechno dělali na těch hrozně zajímavých kurzech v různých modulech, tak mi to na jednu stranu přijde líto a říkám si, že příští semestr si musím zapsat co nejvíc takových zajímavých kurzů a zajímavých přednášek na různých zajímavých modulech, a pak si je napíšu a musím to redukovat, abych tam nemusel chodit moc často a stíhal to a pak stejně zjistím, že je to na nic. Současně ale mám pocit, že se na FHS profiluji na filosofii a historii, a vlastně nevím proč. Chodil jsem na Pincovy kurzy a doufám, že ještě budu, až budu mít víc času, a zajímá mě spojení filosofie a historie. Ale kromě těch Pincovo přednášek jsem na to neměl žádné kurzy.

Přejde mi, že je to i jádro FHS a vlastně vůbec nevím proč. Když se s někým bavím o FHS, tak mám pocit, že je to především filosofie a dějiny, a že ty sociální vědy jsou tam tak jako navíc. A přitom vím, že klidně člověk může studovat na FHS především sociální vědy, že si může

napsat různé kurzy na společenskovedním modulu. Ale pro mě FHS znamená především dějiny a filosofie a i z těch kurzů především UKC (úvodní kurzy a cykly) a různých DK. Třeba když jsem se připravoval na Úvod do historie, tak jsem si napsal hodně historických DK, ale vlastně jsem nikdy neměl žádný historický předmět, jako třeba nějakou přednášku nebo tak. A vlastně nevím proč. Je to trochu i poznamenání tím, že když jsem na zemědělce dělal prezenční studium, tak mi strašně vadilo to, že se tam hlídá docházka a že tam člověk musí pořád chodit. Trochu mi to přišlo jak na střední škole. Ale vím, že na FHS tomu tak není, že většinou jsou ty přednášky dobrovolné. Teď mám akorát antropologii vesnice a antropologii krajiny, ale spíš je to náhodně. Teď jsem si napsal různé přednášky na přírodovědě a matfyzě, což je zase mimo FHS. Tak nějak s tím válčím, protože mi přijde, že jak je taková pestrá paleta toho, co všechno se dá na FHS studovat, tak z toho nic nevyužívám, i když se snažím.

Asi to je tak, že já jsem spíš takový samouk. Třeba někdo to má tak, že chodí na přednášky a moc nečte, ale nejvíc si vezme z těch přednášek. Ale já to mám naopak, především čtu, a když chodím na přednášky, tak mě to ještě inspiruje v tom, co bych si mohl ještě přečíst. Mám pocit, že pro mě je zásadní si něco načíst. A proto mi přijdou skvělé ty kurzy UKC a DK, což je úplně nejlepší forma. Přečíst knihu, udělat z toho referát a pak přijít a obhájit ho na nějaké té konzultaci s učitelem. To mi přijde jako perfektní a nejvíc toho v poslední době využívám, víc než různých přednášek, i když se čím dál tím víc snažím zakomponovat do studia.

Zaměření do budoucna, čemu bych se chtěl věnovat, tak to těžko říct. Zajímavý je můj postřeh, že když jsem přišel na FHS, tak jsem měl pocit, že je to úžasné, měl jsem tu karolinku, kde byl seznam předmětů, a všechny byly zajímavé a zněly zajímavě. Říkal jsem si, fajn, tak teď se budu věnovat několik let tomu, že budu chodit na ty všechny zajímavé kurzy. Teď mám čím dál tím víc pocit a uvědomuji si – třeba když jdu do studovny – že ne všechny knihy je třeba číst. Za sebe, ne nějak objektivně. Za sebe si říkám, že nějaké ty knihy mi nic neříkají stejně tak i na FHS mi některé předměty nic neříkají, některé jo, takže se tak nějak asi profiluji. Do budoucna bych asi chtěl věnovat se filosofii a historii a skrz tohle

stanovisko pak pohlížet na sociální realitu a sociální vědy, než naopak. Ne jako ten proud, který mi přijde bohužel tak trochu moderní (bohužel proto, že se to prosazuje hodně), že budu sociolog a budu mít sociologii a budu vědět, proč jsem sociolog, a proč používám sociologickou metodu a proč nejsem antropolog. Nebo budu antropolog a budu vědět, proč nejsem sociolog, a proč čtu antropologické autory a proč jsem antropolog. Já budu vědět, co mi sociolog může přispět a co mi může přispět antropolog. Já bych to do budoucna chtěl mít naopak, budu filosoficko-historicky vzdělán a i v těch sociálních vědách budu vzdělán. A pak jestli se na něco zaměřím, na nějaký konkrétní problém, tak bych chtěl spíš z té pozice všeobecně vzdělaného člověka.

Co bych chtěl v životě dělat, je otázka, protože na jednu stranu vím, že bych se mohl pokusit o to, že bych studoval a studoval, dělal doktoranda a pak něco dělal na univerzitě a byl vědec. Druhá možnost, která mi teď přijde mnohem zajímavější, je být středoškolský učitel, učitel na gymnáziu, s tím, že si uvědomuji, že učit je hrozně důležité, že si tím člověk ujasní myšlenky a sám sebe poznává skrze to, že učí jiné. A zároveň si myslím, že bych při tom učení měl dost času se nějak všeobecně vzdělávat ve filosofii nebo něčem jiném. To je taková druhá možnost. FHS je podle mě pro to nejlepší, jak pro vědu, tak pro toho učitele, protože si myslím, že nejdůležitější je mít nějaký všeobecný základ, ze kterého to roste. Představa, že bych studoval sociologii od prvního ročníku a pak byl sociolog... no, tak to bych byl právě ten sociolog, kterým být nechci. Byl bych ten, který ty filosofy, historiky a antropology bere jako něco, co už nepatří do sociologie a na co občas můžeme brát ohled a můžeme si to občas přečíst s tím, že to ale není to jádro. To bych nechtěl. FHS je nejlepší v tom, že dává široký základ.

Co pro mě znamená FHS? No, právě ten široký záběr, ale trochu se obávám, aby to nebylo klišé. Když se řekne FHS - no jo, FHS, to je široký záběr. Ale mně přijde, že je hrozně dobré, že v bakalářském studiu jsou spojeny obory, které tradičně vždycky byly spojeny, a ještě některé tam chybí, třeba matematika, která bytostně patří k FHS. Studium humanitní vzdělanosti musí mít matematiku a chybí tam, to je trochu nedostatek. Vzdělanec byl vždycky ten, který byl vzdělán takto všeobecně. A zároveň

většinou na jiných školách se pojmají tyto obory jako samostatné. Tato rozštěpenost na obory je strašná. A to FHS dělá to, že nutí člověka, i když přijde na FHS s tím, že ho zajímá především filosofie, aby dělal i nějaké ty společenské vědy a musel udělat historii. A to je na tom to nejlejší. Na jednu stranu se na FHS můžu zaměřit na něco, co mě zajímá, ale na druhou těch šest disciplín – antropologii, sociologii, psychologii, historii, ekonomii, filosofii – musím zvládat taky. A skrze to, že mě to donutí – a je to trochu jako vysoký gympl, ale na gymnasiu nás to nedonutí, ale tady nás to donutí, abychom do všech těch disciplín tak nějak pronikli a skrze to si uvědomili, že mezi těmi disciplínami vlastně není rozdíl. Jako říkal Ondra, obrovský přínos FHS je to, že absolvent FHS neví, jaký je rozdíl mezi antropologií a sociologií. A to si myslím i za sebe, že nejdůležitější je nevědět jaký je rozdíl mezi antropologií a sociologií. Prostě obě studují nějakým způsobem společnost a kulturu. A jasně, že obě se vymezují proti sobě navzájem. A pro mě je důležité to, že nejsem ten antropolog, který se vymezuje proti sociologii, protože si myslí, že je to něco velmi jiného. Kdybych studoval antropologii od začátku až do konce, tak bych takový byl. Ale na FHS ne, tam je ten široký základ.

Samozřejmě teď bychom mohli hledat chyby, ne všechno je úplně ideální. Kdybych hledal nějakou chybu na FHS, tak bych to asi hledal v tom směru, že tam třeba není úplně všechno, co by tam mělo být. Třeba když máme nějaký magisterský předmět nějaké té ekologii nebo něco takového, no tak dobře, ale k tomu potřebuji biologii. To samé matematika, ta u nás není a měla by tam být. Protože filosof bez matematiky...evropská filosofie se vždycky vyvíjela na základě matematiky! Takže to bych vytknul. Ale myslím, že tahle výtku je zbytečná, protože si myslím, že je úžasné, jaký rozsah má a jestli by měla mít širší...no, možná mohla. Je to prostě jen taková utopie, že by to klidně mohlo být i širší. Asi by se to nedalo stíhat. Už teď se to v těch třech letech nadá stíhat.

Student 8: Jedna z mnoha dobrých věcí, které jsem se na FHS naučil je, že obory nejsou tak ostře vymezené, jak se zdají. První rok, když jsem byl na FHS, tak jsem byl zděšený a zmatený, hledal jsem. Během prvního roku jsem zjistil, co mě zajímá a že nemá smysl říkat: já jsem filosof!

Já jsem archeotrop! Já jsem sociosof! Nebo si dávat nějaké jiné krabičky a škatulky. Začal jsem se profilovat projektově a objektově na to, co mě zajímá. Ne objektivně, ale subjektivně na to, co mě zajímá. Momentálně je objektem mého zájmu architektura, město a vše, co se k tomu váže. A podle toho volím kurzy a četbu a snažím se k tomu směřovat tak, abych to pojal v dostatečně velkém záběru, aby to dávalo nějaký smysl, což je to nejdůležitější. Beru si kurzy podle toho, co mě zajímá. Vybírám si ty, které se vztahují k tomu, co mě zajímá a je mi jedno, jak se to k tomu vztahují. Nemá smysl vědy štěpit do menších a menších oborů, pro mě je důležité se vždy snažit sjednotit to v jednotné porozumění. Je důležité, abychom tomu nějak rozuměli, aby nám to dávalo smysl, abychom si z toho něco vzali a ne, abychom si na tom honili akademický triko.

První semestr jsem vystudoval s 25 kredity, ale v druhém jsem neudělal historii, na kterou jsem se ale poctivě připravoval, ale stejně jsem ji neudělal. Takže jsem strávil půl roku na CŽV, kdy jsem se na té škole tak jako zabydlel a zjistil, že všechno je v pořádku a že je třeba si to akorát nějak zařídit.

Školu miluji celým svým srdcem. Je součástí mé identity, to že studuji FHS, že jsem student teď a tady, celou svou existencí jsem student. A to je pro mě důležité, opravdu si na to zakládám. Jsem student a chci to dělat, jak nejlíp to jde. Baví mě to. Ale ne tím způsobem, že bych šel do kina a nechal se bavit. Spíš tak, že mám nějaký problém, který je potřeba vyjasnit, a škola mi v tom pomáhá. Spíš než že by to byl způsob zábavy, tak je to způsob, jak se nezbláznit

Je to pro mě něco, co mě drží v realitě, i když to může vypadat opačně. Člověk na té škole má pocit, že vylítává do úplně jiných směrů, ale ve skutečnosti je to jeden z mála způsobů, jak bez nějakých chemických látek zabránit hlubokým depresím a podobným věcem. Nechápu, jak to FHS dělá, ale zvládá to. Drží mě při dobré náladě, což není málo. Cyklické obstarávání sebestravujícího života je jeden pól, a nějaké náboženské extáze nebo podobné úlety podobného ražení, to je druhý pól. A my chceme a asi potřebujeme někde balancovat mezi nimi. Někde na mlhavé hranici toho, kde to ještě dává smysl, ale už to není banální. Je to balancování mezi smysluplným a banálním, někde uprostřed. Je to složitější otázka,

než co pro tebe znamená kovaná brána. FHS nějakým způsobem zakládá můj život a je to místo, kde se setkávám s lidmi, kteří mě obohacují, kterých si vážím a se kterými jsem rád. Je to místo, v širším smyslu, než nějaký plácek, které mi umožňuje nějak přežít.

Angažovanost ve veřejném prostoru

Student 10: Pořád žiju z toho, že jsem byl v Řecku, a mám pocit, že mám přehled o světě. Proto jsem se nikdy takhle do ničeho nehrnul, z důvodu, že mám Řecku kořeny. Jsem spíš samotář, ale dělám kromě astronomie, která mě baví, proměnný věci – měřím proměnný hvězdy, kde přispívám do databáze, ale je to takové moje hobby. Ale dělám to pro sebe, abych měl pocit, že pomáhám. Teď už to ale moc nedělám, mám jiný starosti, s učením a tak. Dřív jsem měl potřebu někde se angažovat a měl jsem pocit, že tady můžu. Teď to spíš beru, že až jednou budu vzdělaný, že ty věci, který teď do sebe vstřebávám, takže pak s tím budu někde pracovat. Když si vybírám, co jednou budu dělat, tak jedním z těch kritérií je, že chci někde něco dělat, chci být někomu užitečný, chci stát někde na hranici poznávání a toho, co je užitečný. Nevím, jestli celý společnosti, to by se muselo ještě nějak rozlišit, ale já to mám hodně spojené se společností. Takže ano, já chci být užitečný celé společnosti. Zatím jsem spíš samotář a rodinný typ.

Voleb jsem se zúčastnil, do akademického senátu jsem volil, přišlo mi to, že je to moje povinnost. A i do poslanecké sněmovny jsem volil, o tohle se zajímám. Do budoucna mám v plánu se někde zapojit. Mám stavy, kdy mám chuť se někde angažovat a pak zase stavy, kdy jsem samotář. Ale to je taková spíš psychická věc. Ale do nějakého projektu bych se zapojil, ale spíš kvůli sobě, z takové pozice průzkumníka. Toho, kdo prozkoumává nové neprozkoumané pozice, ale společnost k tomu potřebuji až druhotně, i když to vlastně dělám pro ni. Ale že bych byl nějak přehnaně aktivní, to ne.

Student 7: Jsem spíš samotář, ale zároveň jsem vždycky v nějakém spolku. Teď jsem ve studentském spolku, Studenti FHS. I když jsem byl na zemědělce, tak jsem tam byl ve studentském spolku, a když jsem předtím byl na gymnáziu, tak jsem byl ve dvou občanských sdruženích – v Ostravě

ve sdružení Tolerance a ve Společnosti pro fair trade v Brně. Takže vždycky jsem vlastně byl v nějakém spolku. Ale spíš se cítím jako samotář a introvert. Nejsem ale ten typ, že by to moje gró leželo ve společenských aktivitách a že bych se setkával s lidmi. Spíš jsem rád sám, ale uvědomuji si, že je dobré mít nějaký kontakt se společností. Minimálně je to taková opora. Jako se píše v kazateli: „Když jsi sám a spadneš, kdo tě zvedne? Když dva spolu leží, ten druhý tě zahřeje, a když ležíš sám, kdo tě zahřeje?“ V tom smyslu si myslím, že společnost je důležitá, takže jsem vždycky v nějakém spolku byl. Se společností jsem měl vždycky nějaký kontakt a snažil jsem se nějak společensky žít, ale zároveň jsem si vždycky uvědomoval, že jsem spíš jiný, nějak jsem se vyhraňoval, vždycky jsem byl sám sebou a jsem.

Co se týče voleb, tak to je podobné. Vždy jsem si byl vědom toho, jak je důležité se o politiku zajímat, i když...no, ale ano, vždycky jsem měl pocit, že je důležité se o politiku zajímat, ale vždycky jsem měl pocit, že ti politikové za nic nestojí, ale zároveň, že kdyby tam byl kdokoliv jiný, tak to bude stejné. A že kdybych tam byl já, tak by to taky nestálo za nic. Takže je důležité vždycky někoho volit, kdo zrovna mi přijde jako nejlepší. Neměl jsem takový ten pocit, že ti politici jsou na nic, tak prostě se o to nemusíme zajímat a nemusíme nikoho volit, protože to stejně je na nic. Uvědomoval jsem si, že je to možná na nic a že by to mohlo být lepší, ale zároveň, že bych to sám neudělal líp, takže jsem vždycky volil toho, kdo se mi zdál jako nejlepší a že má podle mě nějakou šanci. Nikdy jsem nebyl ten, kdo čte třeba denně denní tisk. Takže jsem se nikdy nevyznal až tak v těch politických událostech, ale nemyslím, že by mě to nezajímalo. Že by za mnou třeba někdo přišel a řekl: „Hele, Paroubek rezignoval.“ A já bych řekl: „Ále, mě to nezajímá.“ To ne. Ale zároveň jsem to nikdy nevěděl, protože jsem tomu nevěnoval čas. A to se odráží i v tom volení. Vždycky jsem měl pocit, že když někdo volí, tak by se měl zajímat o to, koho volí. Ale zároveň jsem se tomu nikdy nevěnoval, takže v tom je takový vnitřní konflikt. Protože jsem svůj čas věnoval radši něčemu jinému. Ale co se týče akademických voleb, tak tam je to trochu podobné. Uvědomuji si, že je důležité volit do akademického senátu, ale na druhou stranu jsem se nikdy nezajímal o akademické problémy na naší fakultě

třeba, o to, co se řeší v akademickém senátu. Nevím, co se tam řeší. Ne, že by mě to nezajímalo. Ne, že kdyby za mnou někdo přišel a řekl mi, co se tam řeší, tak že bych mu odpověděl, jdi s tím někam, mě to nezajímá, to ne. Ale že bych četl zprávy z akademického senátu a zajímal se o to, to taky ne. Takže tak něco mezi.

Evropské projekty jako různé eurokempy, erasmy apod. mi přijdou jako super věc, ale stejně na to všechno kašlu. Dělán to tak, že v červenci si vezmu batoh, do toho si dám spacák a stan a nějaké jídlo a jdu do Rumunska na měsíc do hor. Přijde mi, že ty evropské projekty jsou skvělé, ale pro mě to není. Mohlo by být, ale neúčastním se toho.

Studentka 9: Jsem členkou hnutí Brontosaurus. Jsem evidovaný člen a byla jsem na několika jejich akcích. Je to členství a občas se účastním jejich akcí, ale do chodu nezasahuji. Dále spolupracuji s INEX, organizací, která umožňuje dobrovolníkovi, aby vyjel do zahraničí, nebo naopak může vést nějaký projekt v Čechách. Já jsem s nimi vedla dva projekty a letos se chytám na dva vyjet. Takže jsem zvolila asi opačný postup než všichni ostatní. Jsem tam členem i dobrovolnického klubu, který se založil asi před rokem. To mi přijde super, že nemusíš jen nějak vyjet, ale můžeš s nimi spolupracovat i během roku. Jsou tam různé pracovní skupiny a různé semináře, aby ti lidé pak mohli vést další lidi. S nimi jsem byla na jedné víkendové akci. Jsem v dobrovolnické skupině v Čechách, pořádali jsme třeba putovní výstavu v Jinonicích o minulých projektech. Teď budeme mít i mediální seminář. V tomhle se tak nějak víc angažuju. INEX dělá i projekty pro středoškoláky, které jsou placené, tam pojedou asi za 14 dní. Taky jsem asi vedená i jako členka spolku studentů FHS. Tam se ale, vzhledem k těmto činnostem, které mi stačí, tak tam se spíš účastním, ale nepořádám. Minimálně se účastním i schůzek.

INEX je super, protože člověk pozná mnohem víc lidí, ale jakože opravdu pozná. Určitě víc, než kdyby ses s nimi jen někde bavila. Tím, že se s nimi na něčem podílíš, tak se výborně poznáváte. Nejen ostatní kultury, ale člověk objevuje i sám sebe a různé stereotypy. Také je dobré vidět, že člověk něco udělal, odvedl kus práce a něco tam po něm zůstalo. Je dobré i někam vyjet, takže jsem se letos přihlásila na dva workcampy –

do Slovinska a do Španělska. Ráda bych také někde vyjela na Evropskou dobrovolnickou službu. Ale to už se podílíš na větším projektu, bývá to tak na rok. To bych vyjela asi až po škole, je to lepší, když člověk nejdřív něco dokončí. Je to až do 30 let, takže to půjde.

S jednou kamarádkou jsme se také zúčastnily výměny mládeže v projektu Mládež v akci. Byl to projekt na Mělníku a měl umělecké zaměření. Bylo to úplně super a hrozně mi to dalo, dovedností a tak. A bylo to fajn.

Jsem sice ve čtvrtáku, ale myslím, že čas neztrácím, že jsem ho dobře využila. Ale teď už je čas věnovat se bakalářce.

Líbí se mi, že věc dostane jiné rozměry, když se na tom podílíš s ostatními. Když má člověk nějaké zázemí, třeba jako to je s Mládeží v akci, jsou možnosti velké, i když je s tím taky hodně práce. Jsem ráda, že to takhle může fungovat.

Posledních voleb do parlamentu jsem se účastnila. Voleb do akademického senátu ne. Přiznám se, že ani nevím, kdy byly. Co se senátu týče, tak jsem četla nějaké kandidátky, a příště budu volit toho, kdo chce zprostředkovat větší informovanost o dění v akademickém senátu. Pro mě je to totiž taková uzavřená věc. Jsou tam sice lidi, kteří se tam účastní, ale je to taková uzavřená skupina. Určitě to má svůj význam, ale řadovým studentům se málo zprostředkovávají informace. Jediná akce takového typu, kterou si pamatuji, byla „Se senátory na pivo“. Tam jsem ale nešla. Určitě je to dílem i moje chyba, ale stejně si myslím, že je to uzavřená skupina. Většina lidí, co znám, tak nevolili. Asi to chce větší aktivitu jak studentů, tak senátorů.

Student 8: Byl jsem demonstrovat proti Dobešovi, když nám chtěli ničit školu. Jsem relativně aktivním členem studentského spolku na FHS. Jsem předsedou akademického česko-německého spolku, se kterým navazujeme mezinárodní družbu a diskutujeme o současných problémech. Snažím se angažovat. Nerad bych se ale zapojil do politiky ve smyslu nechat se zničit jako člověk, stát se třeba poslancem, ale rád bych se zapojil do politiky právě v té úrovni neziskových organizací. Nerad bych se tím živil.

Volit jsem samozřejmě byl, protože kdo nevolí, volí komunisty a já nejsem komunista. Byl jsem volit do poslanecké sněmovny i do akademického senátu. Dokonce chodím a přesvědčuji lidi, aby do akademického senátu šli volit. Byl jsem skaut od 13 do 16 let a pak mě jako prvního člena vůbec vyhodili. To mi ale pomohlo k tomu, abych si uvědomil spoustu věcí. Účastním se akcí, kde jsou mladí lidé, ale že bych se nechal platit od evropské vlády, to ne. Od Europe Direct, jednou jsem se jim někde upsal za bonbón, mi chodí maily, nepodařilo se mi to smazat.

Vztah k tisku

Student 8: Snažím se číst noviny, ale na papíře ne. Na papíře jsem před asi rokem četl Respekt, protože si myslím, že je dobrý. A teď ho čtu jen doma, tak jednou za tři týdny. Takže čtu zprávy s půl až měsíčním zpožděním. Denní tisk nečtu. Poslouchám každý druhý den zprávy z BBC, když jedu do školy autem. A jednou až dvakrát týdně se koukám na ČT24, tak hodinu. Četl jsem i-dnes a zkoušel jsem číst i ČTK, ale to je opravdu nezpracovatelné, běžný člověk to nemůže číst. Čtu lidovky a jejich blogy. Obávám se, že nejčastěji беру informace z Facebooku. Mám tam kamarády, kterým důvěřuji a vážím si jejich názorů a pořád tam někdo dává nějaké články, které se snažím číst, když je někdo doporučí, olajkuje. Ty články jsou z poloviny dobré a z poloviny ne. Průběžně to filtruji tak, aby se to drželo na té polovině. Sleduji teda Respekt Dj, BBC, i-dnes, lidovky – tak jednou denně, někdy jednou za dva dny. Je to proto, abych věděl, co se kolem děje, mohl očekávat válku. Je důležité vědět, co společnost, ve které žijeme, řeší, protože už tak jsme odtržení od skutečného života. Na televizi jsem se ze zájmu koukal minule doma. Viděl jsem zprávy na Nově, které jsem viděl naposledy v roce 2007, a tehdy jsem si myslel, že nemůžou padnout níž. A podařilo se jim to. O ČT24 si myslím, že není špatné zpravodajství. Ale taky si myslím, že důležité si uvědomovat, že to píšou lidi. Líbí se mi, že když v Respektu čtu nějaký článek, názor, tak autor je tam podepsaný, že si za tím stojí svým obličejem i podpisem. Že to není abstraktní entita, která mi něco tluče do hlavy, ale že je pod tím někdo podepsaný. To je pro mě důležité. To se mi líbí

i na programu respekt DJ, kdy každý den někdo sedí u počítače a hází tam informace, které mu přijdou zajímavé. Nebo sleduji občas i blogy. To, že je pod tím někdo podepsaný, že si té osoby nějakým způsobem vážím, nebo i když si nevážím, tak vím, co od ní můžu čekat. Jsem každý den poblíž internetu a tak dvacet minut věnuji tomu, abych shlédl nejnovější zprávy. Pro mě internet papírové noviny už nahradil, kromě teda toho Respektu, který ale čtu až zpětně. Nikdy jsem nepřečetl celé noviny, ale každý měsíc si nějaký článek přečtu. Přečtu si nadpisy a kouknu, co mě zajímá. Mám dlouhý seznam knih a nemám čas číst zprávy, které mě nezajímají. Zajímá mě současná politická situace u nás i ve světě, ekonomické zprávy – to si přečtu tak ty titulky a tučné nadpisy, kultura – co se kde děje, komentáře. Ani tak mě nezajímá obor, jako téma, které ten obor zkoumá. Když si přečtu hlavní titulky a zjistím, co se stalo, tak mě nezajímá výšeč těch informací, jako to, kdo to píše a smysl toho, co mi ten člověk chce říct. Důležité je pro mě to, kdo je pod tím podepsaný. V každém oboru mám pár svých oblíbených novinářů. Čtu třeba všechny Putnovy kratičké výlevy v Lidovkách, čtu, co píše Adam Gebrian o architektuře, pak je spousta lidí, které znám přes počítač a přesně nevím, jak se jmenují, ale vím kdo to je, jak si ho zařadit a znám nějaký kontext jeho předchozích názorů, do kterého si to dokážu zasadit.

Studentka 9: Pravidelně denní tisk nečtu, a to z mnoha důvodů. Aktuální dění moc nesleduji, ale asi bych chtěla. Ale z časových důvodů to nesleduji, a když, tak v elektronické podobě anebo občas ve studovně. Určitě nejsem pravidelný čtenář. Tak jednou za měsíc se mi dostanou do ruky. A to hlavně proto, že chci mít přehled anebo spíš když se mě něco příště týká, tak si informace cíleně vyhledám, protože mě zajímá, jak se to objevuje v médiích. Třeba jak vyhazovali studenti melouny, nebo když umřel Havel, tak když bylo speciální vydání, tak jsem byla zvědavá, jak se to prezentuje v médiích. Teď mi dochází, že je čtu spíš, když se mě to přímo týká. Takže čtu třeba Mělnicko, to jsem hodně sledovala, když jsem měla svůj projekt, abych věděla, jak se to tam objevuje. Spíš mi tak dochází, že k tomu přistupuji spíš s nedůvěrou, že se tam spíš tak jako podívám, jak to napsali. Kolikrát jsem třeba

i ovlivněná kurzy, které jsme měli na FHS. Třeba ten s Ryndou Budoucnost demokracie. Tam se úloha médií hodně řešila. Jeden semestr jsme tam řešili lobbying a korupci a hodně se tam mluvilo o tom, jak se to prezentuje v médiích. Uvědomila jsem si, jakou strašnou moc média mají a na druhou stranu, jak strašně moc jsou zmanipulovatelná a že mají svojí specifickou řeč. Byl tam třeba Jarek Kroupa, investigativní novinář, který uváděl hodně příkladů a různě to reflektoval. Sám říkal, že vidí spoustu omezení, ale že to vidí jako hrozně důležité, že něco takového existuje. Přes všechny názory lidí, co tam měli přednášky, jsem si vytvořila takový postoj, že mě to zajímá, ale že k tomu mám velký odstup.

Hodně jsme třeba ve studovně řešili, jak se média začnou zajímat o studenty, až když se vyhodí nějaký melouny z okna. Je to absurdní, že musíš vyhodit nějaký meloun, který s tím nesouvisí. Musíš vědět, jak na ně. Všechno je to druhotně reflektovaná realita, protože uděláš něco proto, že víš, že se to v médiích objeví, a ne že bys šla hodit meloun jenom proto, že chceš vyhodit meloun. Jdeš vyhodit melou, protože víš, že potom se to objeví v médiích. Takže mi kolikrát přijde, že to hodně ovlivňuje chování lidí. Že se kolikrát chovají tak, aby to v těch médiích bylo. Vlastně to není nic divného, ale moje představa předtím byla, že objektivní novinář zachycuje něco, co se děje, i když všechno je interpretovaný, ale došlo mi, jak je to moc ovlivněný tím, že musíš znát prostředí médií. Jsi rád, že ta zpráva, kterou jsi chtěl, se v médiích objevila. Tisk jsem hodně sledovala právě, když probíhala reforma vysokých škol a kolikrát jsem byla hodně překvapená, jak se ty události, kterých jsem se zúčastnila, v médiích objevily. Přišlo mi to jako úplně jiný obraz. Bylo to prezentované, že studenti se vyhrnuli do ulic a vůbec nevěděli proč, a přitom to tak nebylo. Byl o tom třeba článek v lidovkách. Během reformy jsem se aktivně účastnila, byla to jednorázová akce, kdy jsme v Jinonicích dělali plakáty a snažili jsme se šířit obsah reformy.

Aktuální informace sleduji na internetu, třeba na i-dnes, ale třeba i v týdeníku Respekt nebo Reflex. Nevyhovuje mi styl, jakým je denní tisk psaný. Je tam titulek, obrázek a obsah se ztrácí. Zprávy musí takhle být psané, protože nemáš tolik času to všechno sledovat.

Ve studovně sleduji Lidovky a Mladou frontu, ale ta je čím dál tím víc bulvární. Ale čtu je opravdu málo.

Když mě ale něco zajímá, tak si je i koupím. Před třemi roky jsem si noviny docela kupovala, ale teď moc ne. Týdeníky si přečtu dvakrát až třikrát do měsíce. Ty nečtu jen tak zběžně, a myslím, že z toho mám pestrou přehlídku názorů. Přijde mi, že v novinách jsou jen nějaké výkřiky a k tomu mi stačí sledovat to v elektronické podobě. V týdeníku je větší diverzita názorů a je tam ten názor víc rozebraný, není tam jen holá zpráva. Celé noviny jsem přečetla tak před dvěma lety. Teď mám pocit, že k novinám přistupuji tak, jak mi jednou někdo řekl: že noviny celé stejně nikdo nečte. Že si je vezmeš a něco si přeskenuješ. Už ani nepředpokládám, že bych někdy přečetla opravdu celé noviny. Ale před těma dvěma lety jsem je četla opravdu celý (MF, Lidovky), kromě sportu, který mě opravdu nezajímá. V prváku jsem četla i deníky zadarmo, ale teď už moc ne.

Pod vlivem právě Budoucnosti demokracie, jsem se začala zajímat právě i o politické články, což jsem předtím nesledovala, protože mě to nezajímalo. Ale to se tam právě řešilo: že dochází k úpadku demokracie a aktivních občanů. Pod vlivem toho jsem se začala víc zajímat. Třeba před volbami jsem tisk sledovala, protože to bylo aktuální. Jinak mě zajímají třeba kulturní články.

Oblíbené novináře mám. Třeba Erik Tabery, se kterým byla panelová diskuze právě na Budoucnosti demokracie. Moc se mi líbilo, když říkal, jak chce, aby týdeník fungoval. Tenhle týden budeme mít seminář s novinářem z Respektu, jehož články jsem také četla a přišly mi dobré. A ještě mám jednu oblíbenou novinářku z Respektu, ale nevzpomenu si na jméno. Ráda si přečtu názory autorů a pak to ráda porovnávám. Včera jsem četla týdeník tak půl hodiny. Na internetu jsem každý den.

K i-dnes mám důvěru. K televizi ne. Třeba zpravodajství na Nově nemůžu ani poslouchat. Přijde mi, že je srovnatelné zpravodajství na internetu a na papíře. Že je to jen známka doby, že se noviny čtou víc na internetu. Ale záleží, jaký máš zdroj. Ale pokud je to totožný deník, ale elektronický, tak je to srovnatelné. Každý den chodím třeba na mail, takže k tomu internetu mám prostě blíž. Ale je pravda, že noviny bych si

sama nešla koupit, ale když jdu do studovny a jsou tam, tak si je alespoň prolistuji.

Student 10: Jako každý, kdo má e-mail na Centru, si občas něco přečtu. Jinak spíš tištěný deníky čtu, když se hodně nudím, což nebývá moc často. Čtu je proto, že se nudím. Časopisy si nekupuji a čtu je hodně na internetu nebo hlavně čtu psané knihy, různé autobiografie třeba. Nečtu romány, takže četba knih, různé autobiografie, mi nahrazuje to čtení denního tisku. Bydlím s tátou a domů nám chodí MF DNES, takže když se nám tam válí na stole, tak si ho občas přečtu. Ale spíš když se nudím. Moc mě to ani nezajímá, protože mám pocit, že můžeš získat mnohem objektivnější informace jinak než ten den z novin. Třeba babička četla Reflex a Respekt. Respekt je takový ten s lepším fondem, takže spíš ten jsem četl. Čtu hodně málo a mám pocit, že člověk se o událostech, co se stanou, stejně několik dní na to dozví nějak zprostředkovaně. Třeba někdy někde přijdu a je tam puštěná ČT24 nebo tak. Noviny čtu tak často, jak často se nudím, osmkrát do měsíce zhruba. MF DNES se mi dostane do ruky nejčastěji, ale ne díky mně. A když se nudím v knihovně, tak si tam přečtu hlavní stránky novin, co se tam válí.

Co mě nejčastěji zajímá v novinách, jsou názory různých lidí. Tím, jak jsem chodil na ekonomku, když jsem dělal ekonomický certifikát, tak mě občas, i kvůli Řecku, zajímají názory lidí. A taky mám v tomhle už nějakou znalost, takže si rád přečtu třeba nějaký zprávy, které bývají třeba v Respektu. Komentáře, který mají nějakou hodnotu, ale taky to všechno беру se strašnou rezervou. Ale přečtu si to, když na to narazím. V novinách teda čtu spíš ty ekonomické rubriky. Celé noviny jsem přečetl naposledy asi v neděli (je pátek, pozn. aut.). Včera jsem noviny nečetl. Oblíbené novináře nemám. Ale poslední dobou mě zaujali články šéfredaktora týdeníku Euro, který přispívá do MF Dnes, ale vůbec nic o něm nevím, takže to беру se strašnou rezervou. Důvěru ale nemám v žádný zdroj. Největší důvěru mám ve věci, které jsou jasné, jako třeba zemětřesení. Jakmile je to něco o politice nebo humanitních věcech, tak automaticky důvěru ztrácím a беру to s šílenou rezervou. Důvěru v expertní pracovníky

ale mám, takže třeba zprávám o zdraví a epidemiích věřím. Zprávám tedy nevěřím podle média, ale podle druhu zprávy a oboru, ve kterém se to děje.

Student 7: Noviny jsem naposledy přečetl minulý rok v létě, když jsem pásal ovce. Měl jsem na léto takovou brigádu, kdy jsem pásal ovce, každé ráno jsem zkontroloval ovce a šel si do obchodu koupit snídani a noviny a pivo. Dal jsem si snídani, pivo, seděl jsem na louce a přečetl si půlku novin. Pak jsem šel na oběd do hospody, a odpoledne jsem ty noviny dočetl. To jsem dělal asi měsíc. Skoro každý den jsem přečetl celé noviny. V něčem mi to přišlo úžasné. Ale nikdy potom už jsem to nezopakoval. Teď když chodím každý den do studovny, tak bych tam taky mohl přijít v 8.30, nejdřív si přečíst noviny a potom v deset začít dělat něco do školy. To bych mohl, ale nikdy jsem to nedělal. Je to zvláštní. Asi to trochu vyjadřuje můj vztah k novinám. Na jednu stranu nejsem ten, který by říkal, že je zbytečné číst noviny, protože tam jsou jenom řeči a stejně to není pravda. Na druhou stranu nejsem ten, který by říkal, že je to tak, protože to psali v novinách. Víím, že v novinách může být něco, co pravda není, nebo teda je to vždycky pravda, ale z pohledu toho, kdo to psal. Takže víím, že tam jsou věci, ke kterým se musím stavět kriticky.

Když jsem měl to své období, kdy jsem pásal ovce a četl noviny, tak to bylo úžasné v tom, že jsem se cítil jako součást toho světa, ve kterém jsou ty noviny psány. Že ty noviny vlastně utváří nějaký svět. I kdyby to nebyla pravda, byl to nějaký úplný blud, tak to prostě tu realitu utváří. Četl jsem noviny a pamatuji si, že se tam psalo o Slovanské epopeji a dohadovalo se o tom, jestli patří tomu městu, ve kterém teď jsou anebo se mají přemístit do Prahy. Měl jsem pocit, že kdybych teď někoho potkal, tak se s ním můžu bavit o tom, jak je to s těmi obrazy. A na jiných stránkách se řešilo něco jiného, o čem bychom se také mohli bavit. Role novin mi přišla zajímavá v tom, že vytváří nějakou aktuální realitu, která je všem, kteří čtou ty noviny, společná. A v tom si myslím, že četba novin je dobrá. Na druhou stranu je zvláštní, že od té doby to mám tak, že každý den si říkám, že bych si mohl přečíst noviny a občas si je prolístuju, ani ne jednou týdně. Mám spíš obdiv k člověku, který sedí v metru a čte si noviny. Říkám si pak: „Fajn, je dobře, že čte noviny“. A já si čtu Patočku třeba.

Nemyslím si, že všechno, co si přečtu v novinách, je pravda, ale zároveň vím, že když si to přečtu a budu tomu věřit, tak to prostě pravda bude. A je otázka, co je důležitější. Jestli to, co se stalo nebo to, co bylo napsáno v novinách. A pro člověka je možná důležitější to, co bylo napsáno v novinách, respektive co bylo v televizi, protože tu sleduje víc lidí. To, co říkají v televizi, je nějaká objektivní realita, ve které žijeme a můžeme se potom zajímat o to, že to není pravda, ale je to taková metarealita, která je utvářena novinami. Když si čtu noviny, tak se k tomu stavím tak, že je to prostě pohled někoho, kdo to napsal. Tak jako když se bavím s kamarádem, tak poslouchám, co mi říká. Ne tak, že bych věřil, že všechno, co mi říká, je pravda, ale zase ne tak, že bych si říkal, že to není pravda a že to nemá žádnou váhu. Jsem spíš kritický. Když si čtu třeba šokující zprávu, tak si říkám, že asi všichni teď budou mít v hlavě tu šokující zprávu. Realita je teda to, že všichni mají v hlavě tu šokující zprávu, je to ta objektivní realita, kterou nám noviny poskytly, a pak můžu uvažovat, nakolik je to pravda. Neberu to úplně nekriticky, třeba když někdo napíše, že je ptačí chřipka a že všechna drůbež se musí vyhubit, nebo že nemáme jíst rajčata a okurky, což je aktuálnější, protože nějaký Němec zemřel na to, že snědl okurku, nemám to tak, že bych si dalších čtrnáct dní nekoupil žádnou okurku a v každém salátu se díval, jestli tam náhodou nějaká není. Ale neřeknu si, že je to jenom fáma. Řeknu si, že ano, asi je tu nějaká bakterie a uvidíme, jak se to vyvine, až přijdou hygienici a řeknou, že není nebezpečí, tak nebude nebezpečí. Beru teda, že to nějakou vážnost má.

Hierarchii věrohodnosti určitě mám. Určitě víc věřím zprávě, kterou si přečtu v novinách, v Lidovkách nebo v Mladé frontě, než když si to přečtu v Blesku nebo internetových stránkách, které jsem nikdy neviděl. Ale když to budou internetové stránky nějaké instituce třeba té Mladé fronty, tak tomu budu věřit stejně, jako v těch tištěných novinách. Rozlišoval bych internet a internet. Na internetu jsou různé stránky a ty mohou mít stejnou hodnotu jako to tištěné médium, anebo kniha. Když to bude na Web Of Knowledge, tak to bude stejné, jako kdybych si četl monografii.

Z denního tisku většinou čtu lidovky a Mladá fronta mi přijde podobná. Mají tam různé sešity a jsou tlusté. Ty lidovky mi přijdou takové formálnější a střízlivější. Ale že bych některým těm novinám věřil víc, to ne. Že bych třeba četl něco jako Rudé právo, tak to nezhazují, jen to prostě nečtu. Asi tam bude něco podobného, možná trochu z jiného pohledu. Obecně nevěřím v to, že by existovala nějaká objektivní pravda a že by nějaké ty noviny psaly víc nebo méně pravdivě. Prostě každé noviny píšou z nějaké pozice. A mně vyhovuje ta pozice Lidovek a Mladé fronty. Já mám takový boj, že já bych vlastně chtěl číst o aktuálním dění, ale vlastně nevím co. Občas nakouknu do denního tisku, občas si přečtu Literárky, ty jsou dobré, ale zase ti dají málo vědění o ekonomické situaci v Řecku, ale nikdy jsem vlastně pořádně nečetl nějaký ten Reflex nebo Respekt, i když tam bych to asi taky našel.

Spíš si myslím, že je dobré číst nějaký týdeník, něco, co zsumuje to podstatné, co se stalo za týden. Protože za den se toho moc podstatného nestane. Já si umyji dvakrát zuby, přečtu si kousek z knihy a nestane se u mě nic závažného, takže nevěřím, že by se ve světě stalo něco závažného. A týdeník pak už možná o něčem píše, ale nemám ani oblíbený týdeník, ani časopis. Spíš jsem ho ani nehledal.

Aktuální informace je mi putna. Na jednu stranu je pro mě aktuální informace jen aktuální informace. Něco, co nějakým způsobem souvisí s mým rozhodováním tady a teď. Z tohoto pohledu mi přijde, že to není až tak důležité. Je to důležité jen pro ty, kteří jsou aktéry toho rozhodování tady a teď. Ale zároveň vím, že kdyby se o ty aktuální informace nikdo nezajímal, tak by ti aktéři toho „tady a teď“ mohli rozhodovat, jak chtějí, a to nechci. Uvědomuji si, že je důležité se zajímat o aktuální dění, ale zároveň to nemá žádnou váhu, jsou to takové prázdné věci. Přečíst si nějakou knihu od Patočky, která se čte pořád a vydal to ve čtyřicátých letech, tak to znamená, že to má nějakou nadčasovou váhu. Když je něco časové, jako třeba noviny, tak to znamená, že to váhu žádnou nemá. Ale to, že to žádnou váhu nemá, neznamená, že bychom je neměli číst. Protože kdyby je nikdo nečetl, tak by se aktéři toho dění rozhodovali úplně, jak chtějí a byla by to nadvláda pár lidí a s demokracií by to nemělo nic společného.

Včera jsem noviny nečetl, jen časopis i-humr. Asi bych potřeboval nějaký ten blikající obrázek, který by mi za tři minuty řekl vše, co se v tom dni událo. Já si přesně uvědomuji, že tak by to nemělo být, redukováno na ten debilní blikající obrázek na deset minut, nemělo by to tak být, ale já bych to potřeboval, protože to jinak prostě neumím. Nejsem schopen přečíst denní tisk každý den, nejsem schopen obětovat tomu ten čas. Do novin nahlídnu a něco si z toho přečtu tak jednou, dvakrát za měsíc nanejvýš, fakt málo. Nemám žádné rubriky, které bych sledoval, spíš si noviny prolistuji a přečtu nějaké titulky. Jednu dobu jsem četl důkladně Literárky, ale to je týdeník.

Jak se změnil tvůj vztah k tisku na základě studia na FHS? – vlastní reflexe

Student 8: Nedokážu přesně rozlišit, jak se změnil můj vztah k tisku na základě studia a na základě toho, že jsem získal životní zkušenosti a udělal si v některých věcech jasno nezávisle na studiu, nebo ne přímo vlivem studia. Součástí toho bylo, že neznám absolutní pravdu a nemám ji ve své moci. Nevím. Ale asi ke všemu jsem kritičtější, čím míň tomu autorovi věřím, tím pomaleji to čtu, což je přesně ten špatný postup. Ale hodně filtruji věci oproti tomu, jak jsem to dělal dřív. Myslím, že víc se nad některými titulky zamýšlím. Asi nejdůležitější je, že mám nějaký kontext, do kterého si to dokážu zasadit. Některé věci si dokážu vyjasnit v době jejich vzniku, vidím, že tohle se dělo během posledních 150 let desetkrát, nebo že už to má nějaký předobraz v dějinách, že dokážu odhadnout z jakých tak proudů taková zhovadilost mohla vyvstat. To je pro mě asi to nejdůležitější, co mi FHS dalo. Vzalo mi to naivitu a dalo mi to možnost se k věci nějak svobodně postavit a zhodnotit jí sám za sebe.

Studentka 9: Dříve jsem informace z tisku jen bezbřeze přijímala. Bylo to dáno i třeba tím, jak jsem měla málo zkušeností. Noviny jsem si vzala a přečetla je od začátku až do konce, a přijala jsem to bez nějaké reflexe. Je pravda, že postupně, přes různé debaty s novináři nebo různé úvahy o úloze médií, jsem si vytvořila nedůvěru k novinám. To se pak přeměnilo tak, že noviny beru jako jeden ze zdrojů, který je dobré sledovat,

ale být si u toho vědom, že je to jen interpretace reality a že je důležité sledovat, co to je za zdroj. Třeba jaké má ten deník sponzory, protože to hraje roli při výběru informací i způsobu prezentace. Podle čeho se člověk orientuje, o tom co se děje? Je to přes média, takže je dobré je sledovat, ale být si vědom všech omezení. Média jsou mocný nástroj v prezentaci a šíření informací. Jsou hodně důležité i místní noviny, ve kterých se člověk dozví o kulturních akcích třeba a je škoda, že mnohdy mají dost nízkou úroveň. Oblastní deníky mají svůj význam a měly by mít větší, ale je to otázka sponzorů, a proto je důležité umět to filtrovat a dělat si svůj názor.

Student 10: Nevím, jak rozlišit, jak se změnil můj postoj na základě studia, nebo na základě toho, že jsem starší a vyspěl jsem. Ale tak asi zmenšil se mi čas, který mám na to, abych noviny četl.

Než jsem na FHS šel tak jsem noviny docela četl. Asi to bylo obdobím života, a FHS na to zásadní vliv neměla, ale na to, že jsem nějak intelektuálně dospěl, tak to jo. Změnilo se to tak, že si už s takovou chutí v novinách nečtu takové ty intelektuální věci od mluků. To jsem asi profesně vyhořel a z těchto věcí už nejsem tak nadšený. Takže si radši přečtu nějakou ekonomickou zprávu, která mě předtím zase moc nezajímala. Zajímá mě teď víc, jestli ta teorie, kterou jsem se naučil, se shoduje s praxí. Teď sleduji víc, jak se názory odborníků liší a už taky mám něco, co k tomu říct, rád si to proto přečtu.

Student 7: Je otázka, jestli se můj vztah k tisku změnil tím, že jsem zestárl, nebo tím, že studuji FHS. Ale FHS určitě změnilo můj postoj a pohled na intelektuálnost článků. Jeden z podstatných motivů, který se změnil, a asi to změnilo i to stáří, je, že autor článků není nějaký polobůh, který ukazuje zjevenou pravdu, že to není nějaký nadčlověk, je to člověk jako každý jiný. Kdyby mi to říkal někdo v hospodě kdo, nevypadá úplně opile a chodí do práce, tak by ten jeho názor měl stejnou relevanci. Když čtu článek, tak o něm uvažuji tak, že bych ho klidně mohl napsat i já, kdybych se tím chvíli zabýval. Takže to změnilo můj pohled. Ale ne jen na četbu novin. Když teď něco čtu, noviny, knihy, tak si říkám: „Ano, může to být zajímavé, může to být pravdivé“. A na druhou stranu si

říkám: „Klidně to mohl napsat nějaký blb, a může to být blbost“. Vím, že novinář je normální člověk, který mi říká nějaký svůj názor a já mu na to klidně můžu říct svůj.

A co se týče věcí, které v novinách hledám. V denním tisku hledám asi jen to, čím se dnešní společnost zabývá. Vím, že denní tisk čte spousta lidí a na televizi se kouká spousta lidí, a tak se na to letmo koukám a vím, čím se zabývají. Dřív jsem moc noviny nečetl, protože mě moc nezajímalo, čím se zabývají ostatní. Teď je občas čtu, i když se zabývám něčím jiným, a nezajímá mě, čím se zabývají ostatní, ale zároveň si uvědomuji, že by mě to zajímat mělo a měl bych to aspoň trochu vědět.

Ale nevím, jestli to je jen ta dospělost, nebo mi to dala škola. Možná, že kdybych studoval přírodovědu, tak by mě nezajímalo, čím se zabývají ostatní – a teď si uvědomuji, že i když se zabývám něčím jiným, tak by mě to zajímat mělo. Proto teď občas prolistuji noviny. Protože nemám pocit, že já se teď zabývám tím nejlepším, a ti ostatní se zabývají věcmi, které nemají smysl. To je asi ten záměr šíře záběru na FHS.

Mluvíme o tom, co pro nás znamená FHS a jak nás to změnilo a já vlastně nevím, co je to FHS. Já jsem na přednášky nechodil, jen jsem dělal povinné zkoušky, co jsem měl, občas jsem chodil na Pincovy kurzy. Co je FHS? A to je asi specifikum naší fakulty. Protože přece, když mluvíme o škole, tak se nebavím o tom, co to je a co ve mně zanechala. Je zvláštní, jak mluvíme o FHS personifikovaně. Já vlastně nevím, kdo to je, a jak je.

Student 8: Říkejme jí třeba Zdeněk.

Děkuji za rozhovor.

Studentka 1

Odkud pocházíš, jsi svobodná a kolik ti je let? Je mi 23 let, jsem z Rychnova nad Kněžnou a jsem svobodná.

Jakou máš střední školu? Osmileté gymnázium.

FHS je tvoje první vysoká škola? No, jo, ale souběžně jsem začala VŠE, jako rok jsem studovala FHS a VŠE, a pak už jsem jenom pokračovala na FHS.

A tvoje první volba byla VŠE? No, hm, jako...ve čtvrtáku jsem byla přesvědčená, že budu dělat VŠE i jsem na to měla připravený ty maturitní předměty, že jsem měla jako angličtina, němčina, matika, čeština. Ale ta FHS mě zaujala, že to bylo zajímavý studium a myslela jsem si, že to bude taková ta humanitní věda, takový to povídání, který si dám u tý VŠE, abych se nenudila. A pak jsem zjistila, že tě to vytyčí, že jo, mnohem víc než ta VŠE, a bylo to mnohem zajímavější...takže jsem pak přešla, nechala jsem tý VŠE. Ale asi původně jsem si myslela, že VŠE bude moje první škola, ale já nevím...VŠE byla nuda, hrozně mi to připomínalo střední, protože na tý střední jsem trpěla tím, že tam musíš sedět těch šest hodin a poslouchat spoustu věcí, který tě tolik nezajímají, a lidi, který tě tolik nebavěj. A tady to bylo podobný. Přednášky teda nebyly povinný, na ty jsem nechodila, proto jsem to studium stíhala, protože jsem chodila jenom na ty povinný cvičení, kterejch není zas až tolik, ale i tak jako mi to připomínalo, jak jsme seděli na tý střední a dělali ty cvičení z angličtiny, tak úplně stejný cvičení jsme dělali na tý VŠE, akorát v tom byly ty ekonomický slovíčka. A ani jsem si nerozuměla tolik s těma lidma, asi jak jsem nechodila ani na ty přednášky, tak jsme se tolik jako nepotkali...a oni se mě pořád ptali jako: z čeho byl můj minulej test, kolik jsem z něj měla bodů, co jsem se učila na další test, kdy ten další test bude, koho si na něj zapíšu...takže takhle, no. Bylo to takový...jiná společnost úplně než u nás.

A jaká společnost byla na FHS? No, na FHS první roky žádná. První rok, jak jsem právě měla ještě tu VŠE, tak jsem tu měla jenom ty povinný věci a dělala jsem asi jen 25 kreditů, nedělala jsem jich moc a chodila jsem na ty povinný předměty, na ten proseminář a asi na dva

předměty a na přednášky jsem vůbec nechodila. Já jsem četla jenom ty knížky a vlastně jsem nikdy nebyla na přednášce z historie, ani z psychologie, ani z ekonomie...všechno jsem to dělala přes ty knížky, takže jsem se doma hodně učila, na obě ty školy, ale vlastně jsem ani v jedny nebyla. To bylo takový paradoxní, že jsem studovala dvě školy, ale jezdila jsem domů asi ve čtvrtek odpoledne a sem asi v úterý ráno, takže jsem se hodně ještě vracela domů a tady jsem ty lidi vůbec neznala. Na konci roku asi dva. Až pak po tý Letní škole jsem se tak nějak seznámila s těma lidma a v druháku potom skrz ten studentskej spolek a dělali jsme ples, ale jako ten první rok na FHS vůbec nevím, jaký ty lidi byli.

Takže ses už v druháku takhle začala angažovat? No, v druháku jsem přišla na Valnou hromadu, to bylo někdy v říjnu, a tam se řešilo různé věci, jako jaký jsou tam projekty, a byl tam právě ples a hledali tam lidi do týmu, tak jsem se zapsala a pak jsme začali chodit na pravidelné schůzky, snad každých čtrnáct dní nebo každé tejdny.

A proč ses tam zapsala? Asi abych někoho poznala. Fakt jsem měla problém s tím, že všichni už měli takový ty... ještě jsem bydlela na privatě! Takže jsem neměla tu kolej a neměla jsem vůbec styk se studentama, to bylo hrozný. Vlastně moje spolubydlící pracovala a já jsem pořád jezdila domů, takže to bylo takový, že jsem měla pocit, že nikoho neznám a že bych to měla nějak dohnat, a tohle mi přišlo jako dobrý způsob. A tak jsem si říkala, že proč se nezapojit. A pak jak jsem začala víc času trávit v tý škole, když jsem nechala tý VŠE, a přece jenom jsem začala chodit na ty přednášky, tak jsem poznala i pár lidí skrz ty semináře, ale většinu potom v tom studentském spolku, no. Nejvíce asi od toho plesu, pak zas byla Letní škola, takže jsme se scházeli a nějak tak jsem ty lidi poznala, no.

A jaký byl průběh tvého studia? V jakém jsi ročníku? Profilovala jsi se třeba v nějakém z modulů? Teď jsem v prváku na magistru. No, profilovala jsem se na psychologii, protože mě vždycky zajímala. Akorát tady mi ty předměty nepřišly moc dobrý. Nějak to nesplnilo ty moje očekávání, že jsem si myslela, že to bude lepší, vůbec jsme na to nemuseli nic moc číst, všechno to bylo z prezentací a ještě to bylo řízlý tým, co toho kterýho učitele zajímalo. Když zkoumali vývoj řeči u malejch dětí, tak vývojová psychologie jako polovina z toho byl vývoj řeči u malejch dětí,

což je takový...no, ale hodně jsem měla ty psychologický semináře a něco z toho komunikativního modulu, to ale jako maličko a pak jako filosofický nějaký. Ale k tomu jsem se dostávala hrozně jako pozvolna, až po SAFM, teprve potom asi. Jinak jsem hodně dělala tu psychologii. V prvéku jsem si ještě myslela, že by to mohla být i antropologie, ale pak ta mě nějak pustila...já vůbec nevím, co jsem tam dělala! Asi to byla fakt ta psychologie, no. A spoustu kreditů jsem si dělala i jako mimo. Využívala jsem toho, že to je u nás možný, takže jsem dělala jako jazyky na FSV a na husárně jsem měla nějakou židovskou mystiku a na tý VŠE jsem si dělala nějaký předměty, takže nějak jsem ty kredity vyplnila i z těch ostatních fakult, no.

Židovský mystika nemá moc s psychologií společného, ne? To nemá, no. Ale zase to bylo zajímavý! A nebylo to moc těžký ty předměty tam. Jakože jsem se snažila udržet tu různorodost, možná jsem se v tom jako i hodně roztříštila. Oni nám říkali na začátku toho studia hodně, že to je skvělý, že máme spoustu možností, ale pozor, abysme se v tom jako úplně nerozplizli, že potom bysme třeba nevěděli, z čeho napsat tu bakalářku. Tak já jsem se snažila držet se tý psychologie, ale taky jsem vždycky tak nějak vystřelila do nějakýho úplně jako i...že jsem třeba měla i dost z kreativního modulu, to, co mě zajímalo, no. Tak jsem si to jako i namixovala ty předměty asi. To bylo skvělý, to jo. To mi chybí!

A jaká jsi studentka? Plnila jsi všechny předměty v termínu? Byla jsi na CŽV? Na CŽV jsem nebyla, měla jsem jako hodně kreditů, ty známky už byly horší. Jako vždycky jsem si zapsala DK, jako každý semestr jsem si zapsala tak dvě tři DK a minimálně jedno jsem neudělala, takže jsem sbírala poctiv ty čtyřky i z těch DK. Ale jako nikdy jsem neměla problém, že bych třeba měla historii na třetí pokus, to ne. Všechno jsem to dělala v tom semestru, v kterým jsem měla, neměla jsem skluz. Takže snažila jsem se ty povinnosti plnit, jako ne excelentně... Přemýšlím, jestli jsem třeba dělala víc, než jsem musela...když mě třeba něco zajímalo, tak jsem si třeba půjčila ty knížky o prázdninách nebo jsem si načetla i něco navíc, ale asi jsem do toho nebyla nějak jako fanaticky ponořená, takže tak nějak asi normálně.

Byla pro tebe důležitá třeba osnova těch povinných zkoušek? Zaměřila ses třeba jeden semestr víc na filosofii, další víc na historii? Jako jestli jsem k tomu měla nějaký semináře? Zrovna na tu historii si myslím, že jo, chodila jsem na ty prameny k jednomu učiteli, protože jsem s ním četla rozhovor v Humru a on tam říkal něco jako: „To je hrozný, my se těch studentů zeptáme na ty knížky, oni nám něco povídaj, a pak se jich zeptáme na ty prameny a oni vůbec nevědí!“ Tak jsem si říkala, že mám ještě u tý historie řešit jako prameny, odkud to čerpá! A nějak mě to hrozně vyděsilo, když říkal, jako že ať se pak nedivěj, že je pak vyhodíme. Takže jsem si pak u něj dala předmět, i když mě to vůbec nezajímalo, ale něco jsem se o pramenech dozvěděla.

A z tý filosofie...tam mě to vždycky odradilo tím, že se to jmenovalo Profilový seminář a já jsem si říkala, že už to je fakt pro nějaký lidi, který se v tý filosofii fakt profilujou a já tam budu úplně nemožná. A ono to je škoda, protože to jsou semináře normálně jako úplně přístupný a já na ně vlastně chodím teď. Ale už mě napadlo, že jim řeknu, aby se to nejmenovalo Profilový seminář. Ale nedělala jsem to takhle, že bych si k tý zkoušce dávala speciálně semináře, já jsem se snažila vyjít z tý literatury hodně.

Proč teď chodíš na filosofický semináře? Protože mi od SAFM ta filosofie nějak chyběla. Nejdřív jsem s tím válčila, dělala jsem to nadvakrát. Poprvý jsem si myslela, že to je lepší takovej jako Úvod, tak jsem tam šla a nepřečetla jsem si ty knížky ani znova všechny, že jsem počítala s tím, že si je nějak pamatuju, pak mi tam jako dokázali, že ne. A tak jsem se do toho na měsíc ponořila, přečetla jsem na tu filosofii snad asi třináct knížek a udělala jsem to jako na jedničku a hrozně mě tam chválili a to nebylo jako podstatný. Ale že jsem zjistila, že mi tak jako chybí ta filosofie, že si o tom nemám s kým povídat a že to je vlastně zajímavý a dostala jsem se k tomu i od tý psychologie, protože mám pocit, že to tu psychologii jako přesahuje, že jí v sobě zahrnuje, ale že to jde ještě dál, že to jde blíž po těch otázkách, na který se přirozeně ten člověk ptá, co tě zajímá, tak mi to přijde. Možná se od toho časem odchýlím zase, ale teď mě to nějak baví, no.

Proč už sis ale nedala žádný psychologický semináře?

Protože už...nevím. Protože jsem se učila na ty přijímačky na psychologii na magistra a taky jsem asi dva tři měsíce ležela jenom v tý psychologii a...nějak mě to už přestalo bavit. Asi jsem četla špatný knížky, ale v tý filosofii čteš vysloveně myšlenky toho autora, kdežto v psychologii to jsou z pravidla přehledový učebnice, kde ti říkají, co kdo už nějak vymyslel a zkusil, je to takový jako popisný hodně, a vlastně si tam nečteš ty jeho původní myšlenky, jak na to přicházel, ale jenom ty závěry, že jako Freud přišel na tohle a Pavlov udělal takhle ten experiment, ale už tam jako nejsou žádný ty texty od nich, maximálně tam jsou ty jejich nejkontroverznější citáty, to oni mají hrozně rádi v těch knížkách, to mě tak rozčiluje. A pak jsem se to ještě učila na SVIP a už jsem si říkala, že mi to dává jako hodně málo. Vlastně jsem teď četla Junga, takže trochu tu psychologii mám, ale asi...já nevím. Ta psychologie je taková praktičtější, že to víc vztáhneš k tomu životu, ale zároveň je o to ale přizemnější. Ale někdy mi to přijde, že ta psychologie je taková smutná v tom, že ty lidi tam nevypadají až tak dobře, že jsou takový, mm, jakože vidíš hodně ty jejich chyby a ta filosofie je podle mě taková poetičtější, že směřuje k takovým těm ideálům, jak by to mělo být a mohlo být a jak to ten člověk může naplnit, zatímco u psychologie se člověk přeci jen musí držet tý reality, no. Ještě jsem do toho tak nepronikla, ale přijde mi, že filosofové jsou spokojení v životě, pokud teda nemají jako strašlivej komplex z toho, že ještě všechno nepřečetli, protože tý filosofie je strašlivě moc a navazuje na sebe, takže ideálně je asi začít antikou a skončit teďka a samozřejmě, že se to dá číst odděleně, ale vždycky ten autor se k něčemu vztahuje, takže pokud to chceš vědět, tak musíš začít od toho začátku, je toho hrozně moc, takže spousta, nebo spousta...některý lidi vím, že jsou z toho takový zničený, že prostě čteš, čteš, čteš a máš toho spoustu před sebou a čím dál víc se do toho noříš, tím víc je ti jasnější, že to jako nikdy neobsáhneš, že ty myšlenky jako nikdy pořádně nepochopíš, tak to pak může být takový jako zničující, ale jinak si myslím, že je to radost. Ale to ta psychologie asi může být taky, já nevím. Když třeba někoho vyléčíš z filosofický úchytky!

Proč nejdeš studovat filosofii? Uvažovala jsem nad tím. Tyjo, nejdřív jsem si řekla, že o tom nikomu neřeknu a pak jsem o tom řekla asi už třem lidem! Uvažovala jsem o bakaláři na filosofii. Ne, že bych chtěla tu filosofii dělat nějak akademicky, ale jenom proto, že mě to zajímá a že si myslím, že ti tam nějak jako zprostředkují to studium jako opravu zevrubně a postupně tu antiku, středověk, novověk...že jako, ale možná by mi to stačilo i tady u nás z těch profilovejch seminářů. Ale uvažovala jsem o tom, ale nevím, jestli mám jako i sílu na dalšího bakaláře. A peníze vlastně taky...ale vlastně jako těžko říct, podle toho, jakou budu mít náladu na konci února, až si budu podávat přihlášky.

Teď studuješ Občanský sektor, chceš teda odejít? Asi jo. Myslím si, že mi to nic nepřináší. Jakože to studium samo o sobě mi nedává to, co bych chtěla vyloženě a že to je jako trochu ztráta času pro mě i pro ty učitele, když tam jako vlastně sedím a říkám si, kdy už ta hodina proboha skončí a o čem to tam vlastně mluvěj...teď jsme měli nějakou hodinu a tam se rozebíralo, jestli, vlastně to byla už skoro taková filosofická diskuze nad tím, jestli když marketing nabízí neziskovou organizaci, jestli nabízí ještě produkt nebo něco jiného. A teď jsme se o tom bavili asi půl hodiny! A já jsem si říkala, že mi to v životě k ničemu jako nepomůže, že to zapomenou a že...možná časem se to jako rozvine a třeba bych to měla překousnout, ale jsem si tím jako skoro jistá, že bych měla dělat něco jinýho někde jinde, no. Je to asi hodně pocitový.

Co očekáváš od toho magistra? No, mně by se líbilo, kdybych se mohla jako dál nějak vzdělávat jako klasicky, že jako opravdu...protože si myslím, že to studium, zrovna těch humanitních věd, že je na to jako vydělených opravdu těch pět let, že se můžeš zabývat těmahle věcmi a jako člověkem z různých stran a že potom už v životě nebudu mít čas, že budu pracovat a jako nepředstavuju si, že potom přijdu z práce a budu si číst Aristotela, že to potom už asi takhle jako nefunguje. Mám pocit, že teď mám na to vyhrazenej ten čas a ráda bych ho využila a právě jako si myslím, že by bylo zbytečný, kdybych byla na tom Občanským sektoru, kde si myslím, že by mi to jako toho tolik nedalo. Beru to hodně tak, že je to studium pro mě, protože nemám to jako vzdělání jako zboží. Nebo to blbě

zní...jako, že to nemám jako nějaký statek, že si třeba představuju, že právníci studují právo, protože je to jako částečně baví, ale že vědí, že jednou to právo chtějí dělat a že to je nutný, ale já vlastně nevím, co bych jednou v život chtěla dělat, a tak studuju jako víceméně to, co mám pocit, že rozvíjí mě, co je mi blízký a v tom bych chtěla, aby mi ten magistr ještě nějak jako rozšířil ty obzory.

Přemýšlíš teda nad budoucností? Ne. Nebo jako snažím se nepřemýšlet. Jako nepřemýšlím na tím, co budu dělat třeba jednou za pět let, spíš přemýšlím na tím, co by mě jako bavilo dělat teďka a třeba kam by to mohlo přesahovat do té budoucnosti, ale asi nejsem si schopná vypočítat to, abych teď byla schopná dělat něco pro tu budoucnost. Maximálně třeba jazyky, ale jinak asi ne. A nevím, jestli to ani jde. V současné době se ty vize tak rychle měňej, že se to tolik nedá ani naplánovat. Možná dá, možná je to jen alibismus. Tak sobecky se starám o svojí budoucnost, nebo spíš se starám o svojí osobnost, mám pocit, že ten čas je ještě pro mě, že jsem ještě jako takový ne dítě, ale že jsem ještě nevykročila do toho světa těch dospělých, že si můžu ještě pro sebe studovat a že mi to hrozně moc dává, ale vnímám to, jakože je to hodně takový sobecký studium. Nevím, jestli tím pak jako něco dávám té společnosti, o tom by se teda jako dalo polemizovat, že teda zvyšuju nějakou hodnotu společnosti. Ale třeba z hlediska rodičů, to jsem jim za to jako hrozně vděčná, že mi umožňují studium, který je jenom pro mě, protože jako že by mi to dávalo nějakou perspektivu do budoucnosti práce, to asi ne. Jsem ráda, že to můžu dělat, že to je zadarmo, že na to mám čas a prostor, za to jsem fakt vděčná. Snažím se si to uvědomovat, že to není úplně standardní, že by každé mohl studovat jako jenom to, co ho baví a mít na to čas, že jako třeba nejsem nucená zatím moc pracovat.

Není to cílem života dělat to, co tě baví? Tak to by bylo hrozně hezký! Ale myslím, že jo, že k tomu ti lidi jako přirozeně tíhnou, že když dělají něco, co je nebaví, tak se to projeví, že to někde vědí a třeba si jako racionálně říkají, že ty jim ty peníze jako za to stojí, ale ten život jim to nevrátí, takže je to takový...asi si nedokážu představit, že bych dělala něco, v čem vůbec nevidím smysl. Ráda bych samozřejmě chtěla dělat něco, co mě zajímá, ale to asi každé.

Myslíš, že si můžeš budoucnost nějak víc naplánovat? Já hrozně nemám ráda závazky. To si myslím, že souvisí s tím, že třeba nemám ráda, když jako opravdu musím do té školy přijít, že jako vím, že ať se stane cokoli – to zní tak jako hrozně pateticky – ale že jako v úterý musím přijít v půl osmý do školy, i kdybych se v pondělí jako hrozně opila, protože tam mám 80% docházku, je to pro mě hrozně závazek a nějak mě to hrozně svazuje. Ono to zní takhle hrozně zvláštně, když to říkám, a právě že i ty plány mám pocit, že jsou takový závazky, který tě dost svazují, že prostě někomu může pomáhat si vytyčit nějaký cíl a za ním jít, ale mě by to asi spíš stresovalo, no.

Představuju si, že bych teď ještě ráda studovala, třeba dva, tři roky a že bych u toho třeba různě pracovala třeba na poloviční úvazek a ideálně bych dělala něco, co má smysl, protože si myslím že ještě jsem ve věku, kdy jako nepotřebuju nějak moc peněz, že si nezařizuju byt, nemám děti, takže jsem schopná vyjít s malou částkou, takže ten čas bych ráda strávila nad tím studiem a nad těma věcmi, který mají smysl a pak se asi holt budu muset přehoupnout do té reality víc, takže pak budu dělat něco, co vůbec nemá smysl.

A co má teda podle tebe smysl? Nevím, tak myslím, že třeba má smysl práce pro nějakou neziskovku, určitě něco, v čem bych viděla, že se nějak angažuju, za něčím stojím. Nebo třeba jsem byla na stáži na tom ministerstvu a zrovna to, co jsem tam dělala bylo takový bezzubý, ale dokážu si představit, že bych tam mohla dělat nějakou práci, že bych v tom taky třeba viděla smysl v té státní správě, něčím se pokusit hnout, i když to je dost složitý. Ale to jsou takový věci, kdy jako seš přitom nějak aktivní a spoluutváříš ten svět. To si myslím, že i tak nějak patří k těm mladejm lidem, protože by to tak nějak jako mělo bejt, no. A pak máš celej život na ty tabulky, reporty a tak. Já se tomu hrozně směju, ale možná se k tomu dopracuju. Je těžký to soudit, když nejsem v situaci, kdy živím rodinu anebo si zařizuju byt, tak se to jako hrozně lehce mluví, no. Asi se jednou nějak budu muset vejít do té reality, ale ne že by to nějak změnilo můj pohled na věc.

Sledovala jsem to u svého učitele na střední. On přišel a měl vystudovanou teologickou fakultu a byl to takovej hrozně volnomyšlenkář

a pracoval na lince bezpečí a přišel k nám učit ZSV. Byl takovej ještě mladej a svěží a během dvou let se tam oženil a zplodil jednoho až dva potomky a stával se z něj pomalu takovej ten taťka, kterej už v tom životě chce jen dotlačit ten kočárek do hospody, tam si dát pivo a jít spokojeně domů. Mě to hrozně ničilo ten pohled, protože jsem si říkala, že to přece nemůže takhle skončit, ale ono to asi takhle nějak funguje, no. Uvědomuju si, že teď můžu vykřikovat, že to je jako hrozný, co teď ty lidi jako dělaj za práci, že to je jako nesmyslný a trávěj tam dlouhý hodiny a pak z toho mají velký peníze, který neutratěj a mají deprese, ale nemyslím si, že by všichni byli tak omezení, že by to dělali, že to asi někdy je nutný, no. Zatím to je docela daleko, ale napadá mě, jestli třeba dostanu práci s touhle školou, samozřejmě. Protože posílám každěj den tak tři čtyři CV, a jako jednou za tejdě se mi ozve někdo, že jako třeba jo, a zpravidla to jsou nějaký obchodní zástupci, kde bych jako musela shánět klienty, což mě upřímně děsí. Takže mám taky strach z toho, jestli tu práci seženu, ale nějak pořád věřím tomu, že jo. Moc nad tím ale nepřemejšlim, jsem taková, že přemejšlim tak na půl roku dopředu, což není úplně dobrý, ale věřím tomu, že se dá najít práce, která tě baví a máš za ní relativně dobrý peníze a ještě ta netrávíš celej život, ale je to hrozný štěstí. Ale jako jo.

Mám nějaký kamarády, který mají nějaký cíl a za ním jdou, tak jim trochu závidím, že to mají jednodušší, že nad tím nemusí hloubat...ale asi bych se do toho nenutila. Ty plány mě i trochu odpuzujou, že to jsou takový závazky, že tě to nějak šněruje, že se mi líbí to hledání těch věcí právě v průběhu. Hrozí tam, že se točíš pořád dokola a nikam nedojdeš, ale zároveň je to takový obohacující. Myslím si, že FHS je tím taková příznačná, že se tam pohybuje spousta lidí, kteří nevědí coby, ale dělají zajímavý věci. Asi mi ty plány zase až tak nechyběj.

Kolik času, třeba hodin v týdnu tak průměrně věnuješ studiu?
Vždycky jsem tomu věnovala hodně času, už od prváku, protože jsem byla zvyklá se průběžně učit z gymnu. Nevím jestli jsem byla jako vyloženě šprt, ale byla měla jsem pravidelnej režim, že jsem se prostě učila. A tak jsem se začala učit i na tý vysoký. A ono tý literatury bylo dost, i na ty dvě školy jsem toho měla hodně. Takže jsem to měla jako práci, že jsem to brala vážně. A nemůžu říct, že by to bylo osm hodin každěj den, ale někdy

mnohem víc, taky zpravidla to mám tak, že když jsem v Praze, tak jsem buď ve škole, nebo ve studovně. Tak jako od rána, jak se mi podaří vstát, ale třeba od desíti do sedmi, pravidelně. A pak si chodím po nějakých zábavách, ale neměla jsem to nikdy tak, že bych seděla na koleji a koukala na seriály, to ne. Brala jsem to vážně, a proto jsem to možná i stihla to studium za tři roky, že jsem tomu věnovala dost času. Ale asi kdyby mě to nudilo nebo mi to přišlo zbytečný, tak bych tomu ten čas neobětovala, že jsem v tom viděla i to, že mě to zajímalo. A ne vždycky tak jako...ne vždycky jsem chodila do studovny jako: „Hurá, jdu do studovny!“ Ale tak nějak jsem to brala tak, že nepracuju, tak bych měla ten čas tak nějak využít.

Byl nějaký rozdíl v tvém denním rozvrhu během zkouškového?

Tak byl tam rozdíl, že jsem nechodila na ty semináře, takže jsem vlastně byla v tý studovně pořád. Nebo občas jsem se učila i doma, ale poslední tak dva roky se učím v tý studovně, protože doma mi to nejde moc. A tak jako od rána do večera, no. Ale zase nemám pocit, že by to zkouškový pro mě byl zase až takovej skok, protože jednak jsem zvyklá na to pravidelný tempo a jednak jako nikdy jsem se neučila tak nějak moc po nocích, že i v tom zkouškovém to bylo zvláštní, že to jako nikdo neměl. Třeba jako z kamarádů z gymplu...já jsem chodila normálně pořád na koncerty, do divadla a do hospody a ty večery jsem si nechávala volný protože jsem tomu dávala celej ten den, tak nějak to není zas až takovej skok. Asi trochu víc se jako omezím, ale že by to byl jako nějaký strašlivej rozdíl, to jako ne.

A měla jsi během studia nějakou brigádu nebo nějaký zaměstnání?

Jo, měla jsem. Jednou jsem prodávala v Tesco, ale to bylo dost náročný, to mi moc nešlo, to byly dvanáctihodinový směny, tak jsem tam vydržela asi tři tejdny. A pak jsem jednou hledala byt pro známýho, obcházela jsem byty a domlouvala mu schůzky, když mi to přišlo zajímavý. Ale to nebyla úplně regulérní práce. Jinak jsem ale moc nepracovala. Hodně jsem se až do loňského roku vracela domů, takže ten čas jsem strávila ve škole a pak jsem se jako vrátila.

Jak bys zpětně zhodnotila svoje studium? No, já jsem dospěla k tomu, že kdybych to studium teď začala znova, tak by to bylo akorát, že bych

jednak už věděla, kam ty informace líp zařadit, že mi to všechno předtím tak nějak plavalo. Že dokud jsem neměla SAFM, tak ty filosofický věci byly takový hrozně abstraktní. Nebo jsou pořád, ale...A ta historie mi taky hrozně pomohla, EDK, a že vlastně kdybych teďka začala znovu studovat toho bakaláře, tak by to bylo ideální. Ale nějak jsem asi postupně dospívala k tomu, jaký je smysl toho studia, že je to jako dívat se na ty věci z různých pohledů a nějak jako mít všeobecný přehled, nijak se nezacítit nějak úplně strašně úzce, takže...já to studium hodnotím hrozně pozitivně. Asi v prvéku jsem měla trochu krizi po historii, že jsem si říkala, jako jestli to tady má smysl, že jsem byla zvyklá z gymplu, že když jsem se snažila, tak jsem měla hezký známky a tady jsem se snažila a neměla jsem hezký známky. Ale tak nějak jsem to překonala a myslím si, že jsem to viděla vždycky tak nějak pozitivně to studium, pak už. Až na SVIP, ten je jinak udělaný než ty jiné zkoušky, je tam mnohem méně textů, ale třeba co já jsem měla z té psychologie, tak to nejsou primární texty, jsou to všechno přehledovky a byla to hrozná nuda a ještě tam byly takový jako ty koncepty třeba jako sociobiologie, který mě strašně vytáčely. Asi mi to přišlo málo vzletný. To zní tak jako hrozně snobsky, ale bylo to příjemné.

Proč jsi vlastně šla na FHS? Co jsi od toho studia čekala? No, nějaký všeobecný základ asi. Základ byl na tom gymplu, ale že jsem si to chtěla rozšířit, že jsem jako cítila, že ta ekonomie mi jako nenaplní celý smysl toho života, a tak jsem si říkala, že to bude jako takový praktický ta ekonomka, že si tím zajistím, že bych jako mohla někde pracovat, a že tohle bude něco jako takovej koníček, kde si budu...že jsem tušila, že mě to bude bavit, no. A věděla jsem, že sama bych se do toho nedokopala jako číst knížky z historie a z filosofie, k tomu si člověk musí jako najít nějak cestu, ale to studium ti to tak ukáže, co je jako důležitější. Tak nějak takhle, no. Myslela jsem si, že to bude takový zajímavý doplňkový studium. Myslím si, že mě to ale jako hodně ovlivnilo. Nevím, jestli víc ta škola, nebo ty lidi, ale řekla bych, že obojí, že to spolu souvisí, že tam chodí lidi, se kterými si rozumíš a můžeš s nimi pak jako sdílet ty skvělé texty z historie. Nad tím jsem hodně přemýšlela, jestli mě ta FHS ovlivnila, jestli bych třeba byla jiná, kdybych tam nebyla, ale myslím si, že jako maličko jo, ale že k tomu tak nějak jako podvědomě směřuješ, že jako hledáš to, co tě

v životě zajímá, a že zatím jako jdeš. Někdy je to teda taková trnitá cesta, ale za to jsem byla ráda, že se mi to pomohlo se s tou FHS strefit, že už jsem pak nemusela příliš hledat. Ale myslím si, že to ta i takový ty lidi táhne, který zajímají takový věci.

Co se ti líbí a nelíbí na FHS? Tak líbí se mi právě to množství těch kurzů, který si můžeš navolit, že si můžeš navolit i kurzy z celý Karlovky a že se to jako vyloženě podporuje ta interdisciplinarita...a že si myslím, že se ti to fakt jako snaží vštípit ten všeobecný základ, co by ten člověk měl vědět. Trochu mě mrzí, že takhle nefunguje gympl, že takhle by, teda asi to nejde to do toho vecpat, ale že by se to dalo už na tom gymplu dělat podobně, že na to nemusíš speciálně studovat vysokou, ale možná je toho moc. Takže to, že to jako hrozně rozšiřuje obzory, myslím si. No, a třeba se mi hrozně líbí, že máme hrozně příjemný studijní referentky, to jako málokde je, že ty lidi, i ty učitelé, teda, jak který, ale jako jsou vstřícný docela, že se s nima dá domluvit. Myslím si, že to má trochu jinýho ducha než ty ostatní fakulty. A že tě to nutí přemýšlet. Že opravdu, když se snažíš ty věci tam jenom projít tak jako jen bezmyšlenkovitě, takže ne že by tě třeba vyhodili, ale nějak ti jako naznačej, nebo tě to zastaví při tý zkoušce, že ti dojde, že to chce ty věci i nějak zhodnotit kriticky nebo porovnat, zasadit je do souvislostí, že to není jen o tom se něco naučit a pak to jako převyprávět. To si myslím, že jsem na to narazila. No, a co se mi na tom nelíbí...tak nějak se mi úplně nelíbí, že to většina lidí studuje čtyři roky, že nevím, jestli to není nějak jako špatně udělaný, že by se to jako nedalo stihnout nebo...ale možná to je pak i dobrý pro ně. A...myslím si, že by se nemuselo nabírat tolik lidí na začátek, těch 900 lidí nebo kolik to je, že to je hrozně moc, že o to studium jako reálný zájem má podle mě mnohem míň lidí.

Jak bys to třeba udělala? Tak na to je tam ta historie. Já jsem si vždycky říkala proč zrovna historie musí být ta selekce, ale zase když je slyšíš mluvit, tak oni zase říkají: „No, ale my už nemůžem nikam ustoupit, my už jsme zredukovali úplně všechno, co jsme mohli, tohle je to naprostý minimum, co po vás chceme!“ Tak já nevím. Ale jako možná už i při těch přijímačkách udělat nějaký pohovor, jako ne že bych zkoušela ty lidi z nějakých vědomostí, ale jenom zjistit jako co je motivuje

na tu školu jít. Ale možná by to byla zbytečná selekce, no. Ale opravdu si myslím, že počet lidí v tom prváku je hodně velký. Ale to je spíš politika. Jo, a taky to, že ty předměty jsou za málo kreditů, takže si jich musíš dát spoustu a pak třeba nemáš čas se jim úplně věnovat. Že jsem tam třeba měla předměty, který by mě fakt zajímaly, že bych si na to přečetla ne jednu knížku, ale pět knížek, jenomže to by to nemohlo bejt za dva kredity, protože pak už jsem musela mít další spoustu věcí a že myslím, že by tohle mohli trochu zvážit. Ale to jsou spíš takový hodně technický záležitosti.

Jakou znalost bys chtěla na FHS získat? Já nevím, jestli jsem to nějak jako plánovala takhle. Jako snažila jsem se, protože mi přišlo, že to je v podstatě dost nepraktický studium, to jsme zjistili všichni už od začátku, na to kolovaly všude ty vtípy, čím se teda uživíme. Tak jsem se snažila, aby mi to co nejvíc dalo, když už jsem tím trávila ten čas. I s těma knížkama, abych si z toho fakt něco odnesla, i třeba z těch, který mi přišly blbý, tak abych si aspoň zapamatovala proč jsou blbý nebo našla tam aspoň jednu věc, která by mi něco dala. Že jsem se snažila opravdu studovat poctivě, ne že bych jenom procházela ty zkoušky a to si myslím, že to je problém, když právě někdo pracuje, že na to nemá úplně čas. Tak já jsem jako, no, tak abych si z toho opravdu něco odnesla. Neměla jsem představu, co by to přesně mělo být, ale tak nějak jsem věřila, že to není úplně nesmyslný, co se tam učím, i když mi to třeba v tu chvíli nesmyslný přišlo. A že teda jako jsem se to snažila brát vážně.

Asi mě to hodně odnaučilo dívat se na věci zjednodušeně, že si myslím, že to je velký nešvar lidí, že slyšej nějakou myšlenku a hnedka se jí chytěj a vůbec nad tím dál nepřemýšlej. Takže se snažím i přemýšlet o tom, jak by to mohlo mít problém, snažím se ty věci brát nějak v souvislostech. Mmm...dalo mi to...navykla jsem si hodně číst, já jsem jako četla i na střední ráda, ale že jako cejtím, že ty knížky fakt potřebuju. A doufám, že mi to dalo nějaký základní přehled, abych se úplně neztratila, ale zase zároveň mi to dalo takovou pokoru v tom – já to nemám hrozně ráda – „vím, že nic nevím“, ale vím, že toho strašně moc nevím, a tak jako se nepouštím do žádných velkých prohlášení. Ale ne, že bych jako předtím byla neskromná, ale spíš jenom mi to ukázalo všechny ty dveře, který pro mě zůstanou zavřeny, protože se k nim nikdy nedostanu,

že jako vím, že toho je spousta, co nestihnu nikdy přečíst a zaznamenat a tak jako myslím si, že je dobrý to mít v hlavě.

Myslíš, že si teda máš vybrat jen jedny dveře? No, když tohle najdeš, tak si myslím že to je skvělý. Já mám spíš problém, že mě toho zajímá hrozně moc, ale nic jenom tak, že by mi přišlo, že bych chtěla dělat jenom to, že je to i takový hrozně chudý, kdybych si řekla, že teďka teda budu dělat jenom tu filosofii, ale mně by k tomu asi i chyběla jako různý...číst třeba beletrii nebo se dívat na filmy, že se snažím se udržet pořád nějak mezi. Že se mi nechce ani pouštět někam. Ale kdybych ten směr našla a věděla bych, že to je ono, tak bych se toho asi nebála.

Jak hodnotíš liberalitu na FHS? Dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Já myslím, že dostatečná. Že jako jo, myslím, že to dává velkej prostor, že to je takhle dobře, že tam je minimum těch povinných zkoušek, co ti zase zaberou spousta času, ale myslím, že to je nutnost. Myslí si, že to studium je hodně dobře vymyšlený, že to je propracovaný a má to i nějakou cestu, která tě má vést. Myslí, že spousta lidí to takhle nepochopí, nebo já jsem to třeba pochopila až zpětně, že jako to mělo nějak na sebe navazovat, že jsem měla víc využívat ty DK a nevím co, ale jako že, je to dostatečný.

Prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Tak pro mě určitě osvobozující. V tom, že jsem jedinej povinný seminář, na kterým jsem jako musela být, byl proseminář filosofickéj první semestr, to bylo všechno. Nic jinýho, jestli si dobře vzpomínám, tam není. Takže mi to dalo fakt svobodu rozhodnout se, jak si ten čas uspořádám, jestli teda budu chodit na ty semináře, jestli budu sedět ve studovně nebo jestli půjdu ven. Dávalo mi to hroznou volnost a to se mi fakt líbilo. Ale já jsem na to asi hodně...jakože to potřebuju, že to je taková vnitřní záležitost, ne že bych to nějak racionálně podložila.

Vidíš v tom ale třeba nějaký překážky? No, tak ono se ti to připomene o tom zkouškovým. Já jsem s tím jako neměla problém, ale vím, že jsou lidi, který potřebujou tu povinnou docházku, aby do tý školy přišli a učili se. Já s tím nemám problém, nějak jsem si vědomá toho, že nemůžu mít úplně všechnen čas na to, abych si dělala úplně to, co chci, takže do toho zahrnu i tu práci, což byla i ta škola pro mě. Ale...takže pro mě je to jako pozitivní,

ale věřím, že se na tom jako může někdo docela nachytat, že to vypadá, že máš spoustu času a pak najednou tě to jako semele, ale já jsem měla štěstí, že ne. Vždycky jsem se na začátku semestru podívala, co mě čeká a tak nějak jsem vytušila, kolik mi to zabere času a přišlo mi přirozený, že na tom začnu, třeba už od toho října, pracovat postupně. Jako nemám ráda na tom zkouškovým takovýto, že se ti najednou nahrne spousta práce. Že máš spoustu času a pak najednou v tom ležíš dvanáct hodin denně a nejíš, nespíš a nikam nechodíš. To pro mě moc není, mám radši, když to dělám průběžně ty věci a tak asi jako se mi to líp organizuje a asi jsem i tak nějak vychovaná v tom, že máš nějakou svobodu a zároveň zodpovědnost, že to není jen jednostranný. Takže když jsem dostala tu svobodu v tom studiu, tak jsem věděla, že mám zodpovědnost za sebe si to nastudovat. No, myslím si, že to apeluje na tvoji samostatnost a tu já jsem měla, takže je to vlastně takový dospělácký studium.

Tu odpovědnost sis teda uvědomovala už od začátku? Jo, hlavně si myslím, že když seš v tom prváku, tak ti přijde, že je to něco jiného než ten gympl, ta vysoká. Že předtím máš ještě jako respekt, takže jsem se hodně učila už z toho důvodu, že jsem nevěděla, jak vypadá taková zkouška na vysoký, protože všichni nám říkali, že jedna zkouška na vysoký je celá maturita. Což si zase nemyslím, že by to takhle přesně...já nevím, to se těžko srovnává. Ale tak jsem z toho byla taková vystrašená a jako tak jsem se koukla, co jako všechno po nás budou chtít a rozvrhla jsem si to v hlavě, jako že jsem neměla, že jsem každé tejdne musela udělat tohle, ale věděla jsem, že to jako chce něco do té školy dělat. Ani jako, že jsem to neměla tak, že bych se do toho musela nutit, že to bylo takový jako přirozený, že máš volno, a pak něco děláš, pak máš volno...Myslím si, že je to i taková příprava na budoucí život, na práci, že tam ti jako nikdo moc neseď za zadkem, jak si to jako rozvrhneš, možná jak kde. Ale myslím si, že má smysl nenutit lidi sedět na těch přednáškách, protože jsou pak třeba stejně otrávený. Takže spíš jim nabídnout ty možnosti a nechat to na nich. To se mi líbí, ale věřím, že to pro někoho může být problém, ale já jsem to tak nikdy neměla.

Chápeš třeba učení se odpovědnosti jako cíl nebo podmínku liberálního studia? No, myslím si, že to je nedílná součást, ale nevidím

v tom ten hlavní smysl. Myslím si, že to by bylo trochu málo jako naučit lidi, že dostanou nějakou volnou čas a pak povinnosti, takže by si to měli jako nějak rozvrhnout, to by bylo asi trochu málo, ale že to je součástí toho liberálního studia. To se mi na tom asi líbí.

Co by mohlo být teda dalším cílem takového studia? Myslím, ukázat ty možnosti. To bych řekla, že v současnosti, jak je hrozně moc oborů na těch vysokých školách, tak že se hodně úzce specializují, aby ses od sebe víc oddělily, tak se zaměřej jenom na opravdu nějakou úzkou výšku a ty lidi pak mají trochu temno, že jako vpravo vlevo, vidí ten jejich obor, ale že to visí tak nějak trochu ve vzduchu, takže jako ukázat ty různé možnosti, perspektivy a jako neomezovat ten rozhled.

Asi už jsi to tak nějak řekla, ale cítíš v tom studiu spíš zmatek nebo svobodu? No, spíš tu svobodu, ale zároveň zmatek ti to udělá tím, že ti to nabídne spousty zajímavých věcí a je to lákavý si každé semestr zapsat jednu antropologii, jednu filosofii, jednu historii, pak něco na úplně jinou fakultu a pak si řekneš: „Z čeho já tu bakalářku napíšu?“ Ale zároveň ti to může dát perspektivu všech těch pohledů na jednu věc a tu pak můžeš využít, což mi přijde úplně geniální, když se to pak tak nějak všechno propojí. Věřím tomu, že i ten zmatek se dá uspořádat do nějakého náhledu a že ze začátku to není tolik vidět, ale pak se ti to nějak propojí a pak v tom něco vidíš a to mi přijde jako geniální moment, kterej třeba když studuješ jenom ty věci z psychologického nebo filosofického pohledu, tak se to nikdy neobjeví, vždycky tam máš jasný paradigma, jak se na to koukat. Takže ten zmatek asi je trochu součástí, ale myslím si, že tě to aspoň donutí nad tím přemýšlet a hledat, co vlastně jako chceš dělat, že ti to neusnadňuje. Takže asi obojí, ale v pozitivním smyslu.

Další část je k tvému vztahu k občanské společnosti. Jsi členkou nějakého spolku, sdružení, organizace? Jsem členkou toho našeho studentského spolku, to nevím jestli se počítá. Pak jezdím na workcampy od Duhy, ale nevím, jestli jsem nějak jako jejich členkou...ještě jsem členem sportovního lyžařského oddílu, což je spíš taková komunita. To je asi všechno. Nejsem zas až tak jako sdružovací nadšenec. Vždycky před vstupem do nějakého spolku mám takovou otázku jestli jako jo.

Proč jsi třeba vstoupila do Studentů FHS? No, asi ty lidi. Já jsem totiž přišla na Valnou hromadu a tam je vždycky hroznej problém, abysme byli usnášeníschopný. Spolek má asi 50, 60 členů, z toho spousta už je absolventů a při hlasování musí být přítomný asi dvě třetiny a tam je vždycky hroznej problém. Takže jsem tam přišla, oni mi strčili do ruky papírek, tak jsem to podepsala, ani jsem nad tím nepřemejšlela. Ale pak jsem tam samozřejmě dělala ty různý akce, takže mi to nevadilo se v tom nějak angažovat a nestydím se za to, že jsem ta šla. Myslím, že ten spolek dělá dobrý věci, že se třeba snaží sdružit ty lidi na tý fakultě, kde se nemají šanci tak potkat a tak.

Zúčastnila ses posledních voleb do Poslanecké sněmovny? Jo, všech voleb od 18.

A volila jsi i do Akademického senátu? No, jako napadlo mě to, ale asi spíš kdyby byl spíš nedostatek lidí.

Ne, já myslím, jestli jsi byla volit. Jo, to jo! To jsem byla.

A chtěla jsi teda i kandidovat? No, zvažovala jsem, že bych kandidovala právě kdyby nebyli kandidáti, což vím, že byl problém v minulosti, že jsme je neměli. Tak to bych asi jo, ale že by mě to táhlo, to ne. Ale na druhou stranu mi přijde hrozně fajn, že existuje možnost podílet se na rozhodování na tý fakultě a že to ani není tak složitý se k tomu dostat, že bych čekala, že tam budou fronty nadšenců a oni tam žádný nejsou. Teď jsem věděla, že tam lidi jsou a taky jsem nevěděla, jak to se mnou bude. A taky, je to trochu závazek, no. Je to na tři roky, jakože bych věděla, že tam musím chodit na ty zasedání a nevím, do jaký míry je to zábavný. Spíš bych to brala jako nějakou službu vůči tý fakultě nebo povinnost než že bych jako měla radost z toho chodit někam zasedat. Ale určitě jsem pro to, aby se to dělalo a aby to fungovalo.

Zapojila ses do nějakého programu EU? Evropské unie? To netuším. Spíš asi ne.

A co ty workcampy? No, to je Evropská dobrovolná služba, takže možná na to jsou vyhrazený nějaký peníze z Unie, ale vlastně...

A co jsi tam dělala? No, většinou to byly nějaký festivaly. Chtěla jsem poznat tu zemi a myslím, že když se setkáš s místníma, tak trochu jako nasaješ toho ducha tý země. Spíš to byla zábava, nevybírala jsem si nějaký,

že bych u toho měla pocit, že jako pomáhám světu, to ne. Jeden jsem měla zaměřenou enviromentálně, ale spíš to byla pro mě zajímavá zkušenost. Víceméně zábava.

Sleduješ aktuální dění? Čteš třeba noviny? Jo, to se snažím, spíš na internetu, ale jo, snažím se, zajímá mě to.

Kolik článků tak přečteš za týden? Kolik jsi jich přečetla za poslední týden? To je hrozně těžký. Jako ani moc nečtu noviny. Já nevím, když se mi dostanou do ruky někde v knihovně nebo doma, ale spíš jako na tom internetu, takže je to takový hodně selektivní. Že se třeba kouknu na Seznamu a pak se třeba podívám na iDnes, a když mě něco zaujme, ale jako snažím se mít přehled co se trochu děje. Znáám spoustu kamarádů, který prostě neví, co se děje, kdo je ve vládě, a tak. To ne, to mě asi zajímá.

Čteš třeba komentáře? Hele, občas i ty komentáře, když jsou nějaký zajímavý komentátoři nebo že to někdo na Facebooku vypíchne, tak to si přečtu. O tom jsem slyšela, že právě ta současná společnost, že lidi už mají přehled jenom o tom, co sdílejí jejich přátelé na Facebooku. Tehdy jsem se tomu hrozně smála, ale je pravda, že když tam někdo něco napíše, nějaký zajímavý názor nebo tak, tak si to přečtu. Takže k těm blogům se většinou dostanu skrz tohle. A jinak to všeobecný dění, to si jako najdu sama. A někdy čtu ty internetový diskuze, ale na to potřebuju hodně duševní energie. Protože mě třeba zajímá opravdu, jak ty lidi na to vůbec nahlížejí, já mám pocit, že si žiju trochu jako v takovém vakuu, že si žiju mezi těma studentama, který jsou ještě jako rozumný, takový intelektuální a pak jako občas to není špatný nahlídnout, jak to vidějí taky jiný lidi, no. A občas ještě koukám na ČT24, na Hydepark, to mě naučila babička. Když tam je něco zajímavýho, tak si to pustím k večeri.

Myslíš, že tě třeba ta škola mohla ovlivnit v nějakých občanských postojích? No, možná spíš ty lidi. Že mám kolem sebe hodně takový ty aktivní, co třeba chodějí na demonstrace. Vlastně jsem chodila na kurz Budoucnost demokracie, tak ta mě hodně ovlivnila v tom, že jsem jako se začala zajímat o to současný dění okolo korupce a lobbyingu a co by se jako dalo dělat a i o ty neziskovky z tohodle pohledu. Takže jako jo, tenhle předmět mi hodně dal. A i ty lidi, takovej ten jejich náboj kolem nich. Že jsem třeba měla pocit, že se nic nedá změnit a teď

jsem zjistila, že se to mění hodně pomalu, ale že nemá cenu na to rezignovat. Takže asi jo.

Děkuji za rozhovor.

Student 2

Odkud pocházíš, jsi svobodný a kolik ti je let? Narodil jsem se v Liberci, ale v Praze žiju 21 let, je mi 22, jsem svobodný.

Jakou máš střední školu? Gymnázium na Vyšehradě.

V jakém jsi ročníku na FHS? Je to tvoje první škola? Máš zkušenost se studiem v zahraničí? Jsem ve čtvrtém ročníku, v pátém semestru, je to moje první zkušenost s vysokou školou, žádnou zkušenost se studiem v zahraničí nebo s jinou vysokou školou nemám.

Profiluješ se v nějakém modulu? Jasně. Ve filosofickém modulu. Zcela jistě. Důraz je na tom filosofickém a zajímá mě zároveň ten sociologický, společenskovední.

Plníš studijní plán? Ne. Jsem posunutý, jak to jen jde. Hned po prvním semestru jsem byl kvůli psychologii na CŽV, protože jsem nestihl přečíst tu knížku a nemohl jsem se vůbec zorientovat ve studiu. To se se mnou táhne doted'. Už jsem využil možnosti odložit zkoušku o semestr, tím pádem jsem tedy o dva semestry posunutý. Jestli to správně počítám, tak 5. semestr studuju jako 6. semestr.

Kolik času věnuješ studiu? Ve zkouškovém je ve skutečnosti těch hodin asi míň, vzhledem k tomu, že nejsou přednášky. Během přednáškového období bych řekl, že to bývá 8 až 10 hodin denně. Snažím se dodržovat jakousi pracovní morálku, dejme tomu, že alespoň osm hodin denně se snažím studovat, samozřejmě do toho počítám i přestávky a podobně. Ne, že bych si z toho snažil dělat zaměstnání, ale inspiroju se tou disciplinací zaměstnání. Reálně to většinou bývá tak 6 hodin ve studovně, přicházím tak v deset hodin ráno a odcházím v sedm, v osm, podle toho, jak zavírají studovnu, někdy pokračuju třeba v Národní knihovně. Když je potřeba, tak i dýl, ale to se dá vydržet jenom jistej čas. Ve zkouškovém záleží, jak vydržím psát práce a co se objevuje. Obvykle mám na začátku zkouškového ty hlavní zkoušky a to je studium intenzivní, to bývá dvanáctihodinová příprava, kdy jsem doma zavřený a snažím se přečíst si ty knížky a udělat si v tom pořádek. Ale když píšu práci, tak jakmile se vyčerpá tvůrčí síla, tak už nejsem schopný pokračovat dál s ničím a musím přestat. Takže někdy to bývá dvanáct, čtrnáct hodin

a někdy to jsou tři, to se nedá říct takhle kategoricky. Snažím se dělat každý den, pauzu si dávám jen v případech, když mám téměř všechno hotovo a mám dost času na to, abych udělal ty zbývající jeden, dva semináře třeba. Ale ona i ta pauza u mě spočívá v tom, že si otevřu jinou knížku, na kterou mám chuť, nebo tak, nebo dělám něco kompletně jinýho, ale v zásadě se snažím pracovat každý den. Musím to dělat tak trochu jako práci.

Přes letní prázdniny jsem si dal pauzu na stěhování a četl jsem si jen tak zvolna, ne že bych si přečetl jednu knížku za den, jak to tak občas bývá, ale trvá mi jedna třeba 14 dní. V srpnu jsem ale velmi intenzivně pracoval na seminárních pracích a na rozpracování svých filosofických myšlenek, dejme tomu (smích). Ale nebylo to nic vážného. Můj srpen byl tedy velmi pracovní. Když je hodně volna, tak většinou pracuju přes noc, většinou celou noc.

Máš nějaké zaměstnání? Jasně, na fakultě. Kryje se mi to s tím, co dělám, co studuju, což je velká výhoda. Opravářství na konci zkuškového věnuju hodně času, bývá to tak hodina denně, ale jinak nárazově, podle toho, jak to přijde. Pokud jde o Uniprep, tak tomu jsem věnoval čas obvykle na začátku semestru, než mi ty kurzy zrušili. Buď byl ten meditační týden a to bylo zaměstnání naplno, klidně devět, deset hodin denně, třeba tři, čtyři dny v tom týdnu, pak dlouho nic, pak třeba tři až čtyři hodiny, v závislosti na tom, kolik jsem tam měl kurzů a kdy to bylo, v jaký čas. Takže jedno odpoledne je taková standardní sazba. Ale jen na začátku semestru, protože o ty kurzy bývá malý zájem nebo tam jsou jiné problémy.

Jak bys sám ohodnotil svoje studium? Tu otázku bych musel rozdělit na několik částí. Co se týče známek, není to tak úžasný. Asi by to bylo nutný zasadit do kontextu toho, co si myslím, že je na FHS dobře, a co je špatně v rámci studia, což asi není úplně možný. Bylo by to na dlouhou dobu, než bych si srovnal myšlenky a ten záznam by byl hodně těžkej na přepis. Myslím si, že určitá poctivost se na FHS pojí i s tím, že určitou chvíli nedostáváš dobrý známky. Musíš se tomu věnovat, musíš poctivě zkoušet zlepšovat své schopnosti a to vede k tomu, že zpočátku to naprosto nejde. Moje studium je spojený hlavně s tím, že zpočátku jsem vůbec nebyl schopný systematický práce. Nebyl jsem

schopný tu knížku přečíst a zapamatovat si to, nebyl jsem schopný jít ke zkoušce a udělat to. Plus velký problém u mě je moje nervozita u ústního zkoušení, která mi skoro vždycky o stupeň zhorší známku, jsem si tím skoro jistej.

Ale tenhle semestr se mi podařilo mít samý jedničky. Poprvé v životě, snad možná od základky. Tenhle semestr jsem měl ale jen filosofický semináře a dělal jsem SAFM. Kromě jednoho semináře, na který jsem práci jednoduše neodevzdal, protože jsem věděl, že bych nebyl schopný napsat nic smysluplného, respektive natolik jsem se ponořil do Nietzscheho, že bych nebyl schopný napsat nic smysluplného, tak jsem jí prostě nenapsal, vzhledem k tomu, že jsem to nepotřeboval, a ze všeho ostatního byly jedničky. Nevídaný úspěch u mě.

V tomhle to hodnotím velmi pozitivně, jednak že jsem se konečně posunul k tomu, co já chci dělat, a potvrzuje se mi, že v tom, co já chci dělat, mám nějakou budoucnost, nějakou šanci uspět, a že možná jsem na správné cestě. Tudiž bych svoje studium na FHS, co se týče hledání cesty, rozšiřování svých obzorů a zprostředkování jistých hodnot, jako je například idea vzdělanosti, idea studia, idea sdílení myšlenek, svobodného myšlení, konečně dostával k tomu, co bych si já přál a co je právě slučitelný s tím, co třeba FHS může nabídnout a nabízí. Takhle jednoduše. Myslím, že zatím je jiná myšlenka, která by se musela hodně zfilosofovat, muselo by se začít někde velmi ze široka, od toho, co já obecně považuji za to, že má být vzdělání a to možná není úplně reálný.

Ztotožňuješ se s tím, co se vzděláním rozumí na FHS? Jo a ne. To je samozřejmě klasická filosofická odpověď, že jo – jo a ne. Ano, shodují se s ní v intenci, ne ve způsobu, jakým se to naplňuje. V záměru jo, v tom, co si klade nebo si kladla za cíl, nebo s tím, co například Pinc vyhlašuje za to, že by si měla klást za cíl. Ale myslím, že nedochází k faktickému naplňování té záležitosti. Mám pocit, že od začátku mého studia probíhá na fakultě jakási devalvace, jakýsi úpadek té myšlenky od způsobu, jakým se toho dosahuje, plus se vytváří zvláštní uskupení, ať už mezi učitelama nebo mezi studentama. Známkou může být Studenti FHS nebo moje zkušenosti ze senátu, případně zkušenosti se studentskou

evaluaci a zkušenosti s lidmi, kteří jsou výš, třeba na magisterských oborech, kdy tam to už s FHS zase nemá tolik společného. Je to úplně jiný.

Opravdu je velký rozdíl mezi magisterským a bakalářským oborem a nepovažuji to za úplně nejšťastnější záležitost. Tam by bylo třeba asi rozlišit, co je smyslem studia humanitní vzdělanosti, vlastně vzdělanosti obecně a jakousi ambicí specializovat studenta na těch magisterských oborech. Což má svoje zápory i klady a má to samozřejmě i své důsledky a příčiny.

Co má pro tebe to bakalářské studium za cíl? Tak pro mě to bylo jako zjevení z nebe, který přišlo na konci prvního semestru s docentem Pincem. Byl jsem naprosto ztracenej, bylo jasné, že skončím na CŽV, neměl jsem zase tak dobré výsledky, říkal jsem si, že naprosto nejsem schopný to udělat...ale zároveň jsem si říkal, a kde jinde? Tohleto je přeci to, co se ti líbí, vždyť tě to poprvý nějakým způsobem oslovuje a to jsi tak neschopný v tom fungovat? Až jednoho dne přišla nabídka od docenta Pince na jistou spolupráci, to bylo to opravářství, ten Uniprep, což mě nakoplo ke studiu a nakonec jsem byl schopný proniknout víc do toho intelektuálního života, do toho studia, do toho, co se dá očekávat, teda číst knihy apod. Začala vlastně úplná rekonstrukce mých hodnot, přehodnocení všech hodnot. A začal se nový způsob hledání vlastní cesty od toho, jak jsem si začal uspořádávat život právě, co se týče studia, ale i toho, jak jsem začal přemýšlet o světě apod. FHS mi vlastně zprostředkovala nové horizonty, nové oblasti, nové světy, plus způsob, jakým je třeba je rozkrývat, jakým se v nich pohybovat. Rád bych věřil, že můj vklad je v tom, že jsem to nějakým způsobem ustál, převzal a možná i trochu zhodnotil a že jsem zároveň schopný se na to podívat s kritickým pohledem, tedy netvrdit jen kategoricky, že FHS je dokonalá a že teda to bakalářské studium pro mě znamená to nejlepší, co se mi v mém životě stalo, byť jako je to pro mě jedna z nejlepších věcí, co se mi v mém životě stala, ale uvědomit si, že s tímto přišla do mého života i jistá tendence k dogmatismu, v tom smyslu, že když třeba člověk nekriticky přijímá myšlenky docenta Pince, tak přestává být sám sebou a musí se s tím nějak vyrovnat.

To, co si myslím, že je na FHS zajímavý a čeho si i nejmíc cením na FHS, je právě to, že ti dá prostředky, jak třeba přestoupit právě docenta Pince, jak právě to překročit, jak nezůstat na jeho pozicích, jak zkusit promyslet věc sám, jak si zprostředkovat věc sám, tak aby člověk viděl, jak se věci mají. Docent Pinc si libuje v silných tezích a úderných přednáškách a stojí si za tím, že předává jistý soubor hodnot, jistý způsob myšlení, jistý způsob uvažování o světě a ten je velmi normativní, velmi se vydává za to, co má být a za to, že je to absolutní nárok a že je to absolutní nárok na studenta FHS. To se musí pochopit správně. Myslím, že většina z toho, co dělá, je pedagogická záležitost, že se snaží na ty studenty, kteří sem přijdou s velmi různým pozadím a různými předpoklady, působit nějak a předat jim intence myšlenky toho, co chce FHS dosáhnout a dělá to tím, že je šokuje. Šokuje megalomanskými představami o tom, co všechno se dá nastudovat, motivuje je tím, že před ně postaví gigantický cíl. Některé to úplně zničí, některý se chytne a někteří, co to umí trochu přefiltrovat se snad i dokážou zorientovat v tom, že to asi nemyslí úplně doslova.

Byť asi docent Pinc by se mnou úplně nesouhlasil v tom, že by se to nemělo brát úplně doslova. Nejen, že na to nemůže přistoupit, ale já jsem přesvědčený o tom, že už ani neví, že to dělá. Na tomhle se člověk nutně zasekne, protože on nemá zpočátku žádnou možnost si najít něco jiného, nemá žádnou možnost nějaký jiný reflexe a ty názory jsou hodně silný, zajímavý a vlastně hrozně pomáhají člověku se zorientovat jak ve studiu, tak ve vlastním životě a pochopit spoustu věcí, který se dneska dějou nebo jsou palčivými otázkami.

Je to silný pohled na svět, ale nesmí se na tom skončit. Z toho vzniká uzavřenost a strnulost myšlení, která se na FHS vytváří. Toho si jsou vědomi někteří učitelé i studenti, ale velmi často se to přebírá nekriticky, prvoplánově a v té podobě těch nejsilnějších tezí a v té megalománii. To se ale podle mě nemůže stát vzdělanci, tomu, kdo má být myslitel, člověk svobodně myslící a uvažující, integrující ty ideje z různých oborů, z různých perspektiv. Takže ano, stalo se mi to taky, dlouho jsem s tím bojoval, měl jsem z toho velký komplex, a až teď si myslím, že to dokážu ustát. Projevuje se to u studentů třeba tím, že když mají splnit nějakou

zkoušku, jakou je třeba zkouška z historie, tak jí začne hájit takovými argumenty, že to má být vyhazovací zkouška, nijak se pak nezabývá tím, co se pak skutečně děje. Nebo si osvojí ty silné teze z Pince a opakuje je skoro doslova. To je podle mě na FHS skutečně důležitý, je jakási otevřenost k tomu, že se nebudou číst jen texty, který jsou pro tu danou oblast typický, ale dost často se to na té škole dost redukuje, a strnulost těch studentů pak spočívá v tom, že se to neustále opakuje.

Tím to nesmí to skončit. Klasický záměr školy pro průměrného studenta to stačí, pro studenta, který má intelektuální ambice, ne-li myslitelský filosofický ambice, patočkovským rozdělení jako člověka, který není jen intelektuál, ale je duchovní člověk, tak pro něj to nesmí stačit. To se omezuje na nějakou reprodukci, která se tam děje, nějakou mechanickou dovednost, nějaký *techné*, který ten člověk si osvojí a reprodukuje ho, aniž by to nějak reflektoval, něco k tomu přidával, nějak to posouval, stává se z toho pak dogma. Většina lidí to samozřejmě nedělá, ale jsou tam takové náběhy. FHS je ale dobrá v tom, že pokud chceš, nebo i pokud nechceš, tak tě někdo v tomhle opraví, že ti ukáže, že takhle ne. Ale nestane se to úplně nutně, nemusí se to stát. Já jsem rád za to, že se mi to stalo, že mě z toho někdo vytáhl. Nikdo nezpochybnuje, že tě to studium formuje, ale nemělo by tě to formovat plně. Pořád to jsi ty, kdo do toho vkládá něco svého. Je třeba překročit úzký pohled, který je nesmírně obsáhlý a komplexní, není úzkej tak, jak je obvykle úzká oborová perspektiva, ale je to zúžený pohled, který panuje na FHS, to je můj pocit z toho.

Samozřejmě tohle se týká lidí, kteří jsou angažovanější, to je ta – nechci říct elita – ale skutečná studentská základna, studenti par excellence, většina lidí na FHS vůbec nefunguje tímhle způsobem. To jsou lidi, který se to studium nějakým způsobem snaží obejít, nebo udělat jenom ty povinnosti, to minimum, který je potřeba udělat, nebo se zaměřují na takový kurzy, který by si dost dobře mohli udělat někde jinde, nedokážou si vzít nic z těch filosofičtějších základů. To už je lepší, studijnější skupina. To množství, který FHS nabere na začátku se vyfiltruje velmi rychle na těch ne úplně podařených zkouškách do historie, ale dejme tomu. Během toho prvního roku, nejspíše do prvních třech semestrů. To jsou pak ty lidi,

co neví kam, tak jsou na FHS. Tak o těch já nemluví. Já opravdu mluvím o FHS jako o lidech, kteří tam studují, který se do toho angažují, který se do toho vkládají. Teprve tam lze mluvit i o něčem jako o myšlence studia, o myšlence FHS, o myšlence vzdělanosti atd. Teprve tam se to dá vzít vážně. Jinak je to typicky masifikovaný školství.

Kdy sis uvědomil, že tě FHS tolik formuje? U toho Pince a u Sokola. Zjistil jsem, že Sokolovy přednášky mi pomáhají se zorientovat v otázkách, který jsem měl neexplicitně formulovaný, dávalo mi to jazyk, kterým jsem byl schopný se nějak ve světě orientovat, začal jsem být schopný dělat rozdíly, rozlišovat mezi věcmi, byl jsem schopný formulovat vlastní stanoviska a plně jsem si to uvědomil, když mi Pinc nabídl tu práci. Já už jsem věděl, že mě velmi formuje, inspiruje a to byla i možná příčina toho, že si mě vybral – spekuluju – že se mu líbila moje práce a že to se mnou zkusil. Vklad i výstupy z FHS a na FHS pro mě nakonec znamenaly to, že mě to nějak formovalo. Samozřejmě to předpokládá i tu otevřenost, o které jsme se bavili.

Proč jsi šel na FHS? Dobrá otázka. Na střední jsem byl mizerný student a učitelé mi to dávali dost sežrat. Z matematiky jsem dělal reparát, nenáviděl jsem to tam, nic mě tam nebavilo, měl jsem furt špatný známky, učitelé mě neměli moc rádi, nevynikal jsem v žádném předmětu, bavilo mě pár předmětů, většinou jsem to považoval za blbost nebo za věc, která mě otravuje. Málo předmětů, ze kterých jsem měl sice špatný známky, ale bavily mě, byla například čeština a dějepis, čtyřky jsem měl většinou proto, že jsem na to kašlal. Ale najednou jsme se začali ve čtvrtáku profilovat, specializovat, a učil u nás Základy společenských věd doktorand, kterej učil na Filosofické fakultě, a ten mi ukázal sociologii, filosofii, politologii,ovej rozměr,ovej způsob myšlení a hlavně mě neshazoval a prokázal neuvěřitelnou trpělivost, že to se mnou vydržel a dával mi šanci se nějak realizovat. Musel jsem být naprosto nesnesitelný a naprosto nepoužitelný, ale tenhle člověk mi ukázal, že studium má smysl. Pak když jsem se rozhlížel, co dělat, tak jsem vlastně měl mizerný známky, žádný průměr, maturita dopadla jakž takž, ale na moje poměry na střední vlastně hodně dobře, ale furt to nestačilo, abych se dostal jen tak jednoduše na školu. Dokonce ze Sciotestů jsem dostával velmi podřiměrný výsledky,

dokonce některý lidi, o kterých by se rozhodně nedalo říct, že by byli vůbec schopný přečíst knihu, měli lepší percentily než já. Tím pádem mě to vylučovalo z Fakulty sociálních věd a některých oborů na Filosofický fakultě, tehdy ještě, teď už to není. Nevěděl jsem úplně, co čekat od filosofie, nevěděl jsem, co dělat se sebou, byl jsem nerozhodnutý, tak jsem si říkal – FHS, tam jsou jednak lehký přijímačky, a taky mě fascinuje, že jsou schopný si udržet tu obecnost, pak jsem se hlásil na sociologii na FF. Na FHS mě vzali, na sociologickým ústavu jsem se dostal přesně na bod do druhého kola, protože jsem nenapsal ani čárku do matematiky, a čím víc jsem nad tím přemýšlel, tak jsem nevěděl, jestli chci dělat sociologii. Šel jsem na FHS jako na místo, kde si najdu svojí cestu a pokud by to nešlo, tak přestanu studovat nebo změním obor. A zbytek je historie toho, jak mě to najednou chytlo, jak jsem se tam objevil a jak mi Pinc dal šanci.

Přemýšlel jsi o ideálu všeobecné vzdělanosti už předtím?
Nic mi to neříkalo, v takových pojmech jsem rozhodně neuvažoval. Pro mě to byl čistě osobní, existenční problém toho, co se sebou. Jestli za něco stojím, jestli má pro mě smysl studovat, jestli jsem skutečně hloupej, jak mi to všichni říkají, jestli mě vůbec těší studovat ve společnosti, ve který žijeme. Z té perspektivy, kterou jsem měl, to tady bylo dost na nic a můj osobní život byl v troskách.

Na fakultě jsem vyřešil svojí osobní krizi, která – to je těžký občas vysvětlit – byla spojená s velmi obecnýma otázkama, který se mimo jiné týkají studia nebo se ve studiu řeší. V důsledku by se daly určit jako existenciální, jako filosofický, takhle jsem tehdy spíš intuitivně než nějak explicitně přemýšlel. Plus jsem na fakultě našel takovou tu fascinaci vysokoškolským prostředím obecně. To by se myslím mohlo stát i někde jinde, mohlo by se to stát třeba na Filosofický fakultě nebo úplně jinde. Totiž to, že ti učitelé přistupují ke studentům úplně jinak. Že tam je to prostředí kolejality místo nějaký frontální nalívárny, je to asymetrický vztah student-učitel. Ale asymetrický proto, že učitel *ví víc* než student, navíc student *se má* učit, ne jen proto, že *to je* učitel.

Jestli něco z obecný vzdělanosti zůstalo, tak je to princip kolejality ve vysokým školství a jakýsi akademismus, ale akademismus v tom smyslu,

že vědecký myšlení je oddělený od běžný praxe společnosti, je to trochu svět sám pro sebe, ale není to samoučelný. Samoučelný je to v tom, že ten svět zdůvodňuje sám sebe, ale není to samoučelný, protože ten svět má cíl a tomu slouží. To mě fascinovalo a to mi dokázal Pinc předat. Tam si myslím, že dochází k prvnímu, značnému, jakoby archetypálnímu, přeformování té osobnosti k tomu, aby něco takového jako idea vzdělanosti vůbec mohla vzniknout. To, co Pinc a v jistý míře Sokol umí, je připravit a otevřít člověka k tomu, co bude následovat. Není lepší místo než FHS, kdese lidi, kteří hledají svojí cestu – Fakulta hledající smysl, přesněji Fakulta hledání smyslu – je dokonale přesná, výstižná záležitost a není to pejorativní, je to přesně to, co ta FHS má dělat. To v důsledku znamená například taková ta integrace těch různých myšlenek z různých pohledů, z různých perspektiv.

Mohl bys nějak shrnout tvoje studium na FHS? Co ses naučil? Co ti to studium přineslo? Co se ti třeba líbilo a nelíbilo na tom studiu? To nejde bez kontextu, začít o jednom znamená začít o druhým. Můžu říct, že FHS se snaží držet nějakých myšlenek, nějaký ideji vzdělanosti, ať už to obsahuje cokoliv teď, že je to inspirováno historií, zajímavými momenty nebo obdobími, třeba středověkou univerzitou, akademií, filosofií, vztahu učitel-žák, a že ve svých intencích se snaží jít proti duchu doby, nebo se snažila, to už teď upadá.

Co se mi na FHS nelíbí – toho je celá řada. Když má člověk něco rád, tak je k tomu hodně kritickejší, protože mu na tom záleží, hledá způsoby, jak by se to dalo zlepšit. To je taky vlastně mimochodem něco, co mi předala FHS – nemá smysl se věcí zabývat, pokud jí nebereš vážně, a pokud jí bereš vážně, tak ti na ní musí záležet a nějak vůči ní musíš být kritický. Ne tak, že tu věc ničíš, ale sloužíš jí.

Ale co se mi na FHS nelíbí je poslední dobou divnej konservatismus, ztráta právě původních zakladatelských myšlenek, to, že se až příliš prohrává souboj s univerzitou a rektorátem, že se až příliš podléhá duchu doby, že se rozpadá bakalářské studium na oddělený filosofický, společenskovědní moduly a takový věci a že mezi studenty vzniká jakási strnulost, jakási stagnace toho, co se na té škole má dělat a že se to projevuje i tím, že z mladý generace studentů za poslední

dva roky, se poměrně těžko hledají lidi, i když je to vždycky záležitost jednotlivců, se kterými by byla řeč. Stará a nová FHS, moje FHS v prváku a druháku je něco úplně jiného než teď. To není nějaký hloupej konservatismus, z mého pohledu je to deskripce, pozorování toho, co se skutečně děje. Třeba, že Pinc i Sokol postupně ustupují, nejsou těmi protagonisty, o kterých se mluví, dostávají se tam jiní lidi, kteří už téměř idejím nerozumí nebo je po mém soudu pochopili nějak divně nebo ne důsledně.

Přece to není škola, která je založená jen na dvou lidech. Jasně, to ne. Ale oni jsou zakladatelé a promítá se to do všech struktur toho studia, nebo toho původního studia. Nejsem třeba vůbec spokojený s tím, jak Sokol přistupuje k problému státnic. Není to škola dvou lidí. Je to třeba i možnost toho, že je tady spousta externistů, že se tu dá udělat hromada věcí, to je to, co zakládá tu otevřenost a to tak širokou, že člověk má občas pocit, že je jen nějaký proud myšlenek, který se v něm vařej, snaží se je propojit, ale moc to nejde, a to že se skoro vždycky najde protistanovisko, to je dobrý. Zároveň ale nelze říct, že by ti externisti byli jen pozitivní záležitostí. K tomu sloužilo Modrý pondělí, že se otevíraly horizonty i za, mimo FHS, což už není. Tohle se přestalo dělat na FHS, je to velká věc, která se mi nelíbí a nestojí to jen na studentech, ale i na učitelích a na tom prostředí. Jsou tu radikální řešení, která ale neznamenají s tím seknout. Je to třeba i ta kacířská myšlenka, která nevím, jak moc je reálná, že FHS bude existovat vně Karlovky, jako samostatná univerzita třeba, velikost na to má. Nebo od základu promění svojí akreditaci a svůj studijní plán, ale tak, aby z ní nezmizelo to, co z ní dělá FHS. Je velká otázka, jestli je to možný.

Byl bys schopný se o něco takového zasadit? To je to, co řeším. Já nevím. Je to otázka, jestli budu kandidovat do akademického senátu nebo ne.

Jakou znalost hledáš na FHS? Co se tu chceš naučit? Co už ses tu třeba naučil, co jsi tu našel? Našel jsem toho hodně. Pro mě to teď znamená absolvovat všechny ty ostatní zkoušky, které už nejsou tím, co bych dělal nejradši, chodím teď hodně na Filosofickou fakultu, na FHS je teď velké napětí a to bych rád zdůraznil, o všeobecné specializaci. Tím nemyslím specializaci typu „Co z tebe

bude?“, ale to, že se to nedá dělat pořádně, pokud si nevytvoříš nějakou nit, nějakou linii, po který to budeš sledovat.

K tomu se mimo jiné nabádá, pamatuju si, že se nám to říkalo na Letní škole na začátku třeba, na druhou stranu, na co klade důraz Pinc nebo Sokol, takovýto „číst a psát“, číst a psát v takový tý obecnosti, v zakomponování všech možných perspektiv do sebe, abys byl schopný toho transdisciplinárního přesahu, to že budeš schopnej si přečíst sociologickou, filosofickou, antropologickou knížku třeba a dát to nějak dohromady. Nechci říct, že tohle už mě nezajímá, ale myslím, že tohle už jsem do sebe trochu vstřebal a snažím se specializovat na tu filosofii, připravit se na přijímačky, rozhodnout se, co se svojí budoucností. Těch možností je tolik, že se v tom člověk může utopit. Člověk si musí najít něco, co ho vede, narýsovat si svojí cestu, nechodit dokola, zvolit si cestu a jít za ní, pokud to půjde, a když ne, tak se vrátit a zkusit to znova.

Jak hodnotíš liberalitu na FHS? (dostatečná x nedostatečná x příliš velká x příliš malá; prospěšná x neužitečná x osvobozující x svazující). To nedokážu říct a přijde mi to jako nesmyslná škála. Kdybych to zhodnotil, to je podstata FHS, to je to, co dělá FHS, to, co musí být. Problém je, že se to až příliš uzavírá na ty moduly. Je to napětí té specializace. Liberality hodně ubylo, hodně ubylo externistů a kurzů, volitelnejch kurzů je menší počet. Pokud máš problém, otázku, předmět zájmu, téma, tak to je nejlepší, co se ti může stát, protože to můžeš obhlédnout z různých stran. Pokud si ale řekneš, budu dělat filosofii a nikdy jsi neměl předmět z jinýho modulu, tak jsi pravděpodobně udělal někde něco špatně. Nestuduješ FHS, ale velmi deficietní filosofii.

Cítíš ale ve studiu liberalitu? Určitě. Nikdy jsem nic takovýho nezažil, ale ani si nedokážu představit, že by to fungovalo jinak. Je to velký vynález. Je to experiment, který se povedl, i když stále zůstává ve stádiu experimentu, protože je spousta věcí, který se musí ladit.

Liberalita je nebezpečná, ze začátku se mi to třeba nepovedlo, nebyl jsem schopný se v tom zorientovat. Pokud se máš zorientovat ve studiu a pokud lidi nejsou ochotní se otevírat dalším věcem, není ale v lidských silách mít kurzy na všech modulech, nebo menšinu kurzů na ostatních modulech a většinu na jednom, je toho tolik, že to nejde.

Ale je možný se specializovat na dva a pak si dát jeden, dva semináře k dalším. Já osobně můžu na fakultě fungovat jako student filosofie a jako student humanitních studií, jako člověk, který není svázaný tím, že musí být profesionální filosof, i když mi to hodně lidí z venčí předhazuje, já se za něj nepovažuji. Když jsi student, který přistoupí na intenci a podmínky, které si FHS klade, je liberalita prospěšná, pokud jsi schopný jim dostat, záleží hodně na tobě. Je to hodně individualizovaný studium. Liberalita se pojí s individualizací a decentralizací studia.

Cítíš ve studiu spíš zmatek nebo svobodu? Teď už svobodu, ale zpočátku to tak nebylo, byl jsem zmatený ve svobodě. Když použiju sokolovského výkladu, tak když jdeš do samošky a vidíš tam třicet druhů másla, tak si nemůžeš zvolit ani jedno, nejsi schopná si zvolit, rozlišit mezi nimi. Je to způsob svobody, svobody, která je osvobozená od překážek, ale to nestačí. Je třeba najít tu nit, která jde labyrintem. To není vůbec jednodušeji nárok, tohle je na FHS jedna z nejnáročnějších věcí, co člověk musí udělat, většinou se to nepovede.

Vnímáš FHS jako učení se svobodě, jako odpovědnosti vůči sobě? Oboje. Svoboda, jak nás to učí na FHS je svoboda neoddelitelná od odpovědnosti.

Přimělo tě studium nad tím přemýšlet? No, naučilo mě se to učit. Není to definitivní, nemůže být konečná, není to ta finální záležitost, je to karikatura. Člověk, který řekne: „Již jsem svobodný, již jsem odpovědný!“ je člověk, který zemřel a nemá žádnou možnost jít dál.

Chápeš učení se odpovědnosti a svobodě jako cíl studia na FHS? Jako jeden cíl určitě, ale je to jen stupeň. Je to předpoklad pro to, aby se to rozvíjelo dál. Samozřejmě ne každý se dostane až k tomu stupni, myslím to jako metaforu, ale věci se rozvíjejí, jedna existence vyžaduje to, že přichází nějaká jiná. Tak takhle je to tady taky. Je to jeden z postupných cílů, co ti FHS může nabídnout.

FHS má nesmírnou hloubku, v té diferencovanosti, mnohosti, která se rozlívá na všechny strany a je v ní mnoho rovin, tohle je jedna z nich. Po mém soudu, když tohle pochopíš, tak jsi na nejlepší cestě dostat se dál. Je to zásadní krok a je to jeden z prvních kroků. Když tohle člověk pochopí, tak to musí vztáhnout k vlastnímu životu, když to musí vztáhnout

k vlastnímu životu, tak si musí říct, čím ho to naplňuje, a k tomu zase může pomoci FHS. To člověk musí reflektovat, když to reflektuje, musí reflektovat to, jak tomu pomáhá FHS...pak se dostane k tomu, že přestane jen reflektovat a řekne, že to není jen rozumová záležitost, to je otázka smyslu. V tu chvíli posledním krokem, co se dá, je osvobodit se od FHS – paradox. Krok absolutní svobody, kterej ale není úplně bez pravidel. Není to něco, co by Sokol mohl kritizovat jako absenci pravidel, která nemá žádný smysl. Je to osvobození se od zúženého smyslu FHS.

Dalo by se tomu říkat kritické myšlení? Ne, to je ještě málo. Kritický myšlení je na začátku v otevřenosti, ale to je kritický myšlení, který se vztahuje k tobě, jako k osobě, především. Při vzdělání se ti stane, že ti někdo ukáže, že nemáš pravdu, nebo že jsi to nemyslel dobře nebo ne důkladně. Stane se, že descartovskou metodou prohlídnu všechny svoje předsudky a všechny svoje myšlenky a u těch, u kterých shledám důvod k pochybnosti, tak ty odmítanu. Upozadíš teda sama sebe, je to experiment, zkusíš to s FHS, sama sebe s FHS, to je první krok, ale to kritický myšlení pokračuje dál právě tím, že se člověk snaží kriticky zhodnotit třeba to, jaký mu FHS nabízí alternativy. Ten poslední krok, o kterém jsem mluvil, tam už o kritický myšlení nejde, tak už jde o stanovení smyslu, o sebetvorbu, o tvůrčí čin, který není v konturách, v mezích FHS, je jím podněcován, do jistý míry formován, ale už to není FHS.

Myslíš, že k tomu má studium docílit? Myslím si, že je to jedna z mála škol, který zprostředkovávají prostředí, kde k tomu člověk může dojít – k naprostý filosofický poctivosti, poctivosti k sobě samýmu, a je schopný naprostý vážnosti, ale v tom, že vrhne kostky, zahraje si, zkusí to sám se sebou a překročí tu vážnost FHS, ještě furt hranici, to, co tě ještě omezuje, to odhodí. Odhodí to, po čem člověk vyleze a pak už to nepotřebuje, nepotřebuje se vracet dolů, metaforicky řečeno. To je myšlení, který si teď formuluju na základě filosofický četby, a vlastně si myslím, že jo, že pokud učení vede k tomu, že učením převezmeš jakoby od tý FHS, od tý školy, od toho, co tě vzdělává, nesmíš to brát jako vlastní věc, a začneš se vzdělávat od toho ty – to je velký obrat, který je smyslem

školy - když člověk přestane být učencem, ale začne být sám sebou. Menšině studentů se dostane kritického myšlení, někteří jdou ještě dál. Povinnost musí směřovat k množství, k tomu průměrnému. To si osvojiš, ale nakonec musíš vykonat ještě spoustu práce, spoustu úsilí, velký pohyb, aby to bylo ještě něco víc. Ta podvojnost je ale na FHS velmi zdůrazněná. Z mojí vlastní zkušenosti – na seminářích se nudím, dejme tomu, občas, ale spolupráci s učiteli si nemůžu vynachválit, protože na mě najít čas, protože mi ten čas věnují a já mám příležitost se rozvíjet. Ta podvojnost se projevuje třeba i v tom, že člověk dělá spoustu otravných zkoušek, zkoušek, který jsou debilní, jako je Úvod do historie, jako je SVIP, i když ten má dobrou pověst, není z něho takovej strach jako z EDK, není tak jasně špatnej, nebo bych ještě kritizoval Rozpravu v anglickém jazyce a Referenci o netlumočené přednášce, který jsou hodnoceny velmi zvláště, ale to jsou jiné věci.

Proč je podle tebe Úvod do historie tak špatný? To ne, to ne. Máš na to vyloženě otázku v tom výzkumu? No, nikdo neví, v čem je špatně, ale neochota s tím něco dělat, je velká a svádí se to na studenty, i když to určitě není chyba jenom studentů. O čem jsem to mluvil? Jo, o té podvojnosti. Ta podvojnost...to průměrný se projevuje právě v otravnosti té zkoušky a to zvláště se projevuje v té práci na seminářích, který když se povedou, tak je to úžasný.

Ale tak, studium přece musí mít i něco, co není úplně příjemný. Já nemluví o příjemnosti, mluvím o tom, jestli to sleduje své cíle. Což úplně nevím, jestli to je u Úvodu do historie. Je to to množství, takovýto minimum, který se máš naučit, takovýto „přečti si alespoň pár filosofických knížek, pár historických knížek, pár knížek ze společenských věd, alespoň trochu zkus využít jazyk“. To je právě nedostatečný a tam je opět to napětí všeobecný specializace.

Tak já bych šla dál. Mám tu balík otázek o občanský společnosti. To mám promyšlený, to je dobrý.

Ty otázky mám sestavený podle EU, programu Mládež v akci. Jsi členem nějakého spolku nebo sdružení? Nejsem. Což teda neznám, že bych se, jak to říct, neúplně neangažoval. Problémy mě aktivně zajímají, ale nezbyvá sil ani čas, na to abych se tomu věnoval, takže to teď nechávám

trochu plavat. To je asi volba, která asi není zdůvodnitelná eticky a morálně, ale je to čistě pragmatická volba v rámci nějaký hygieny času.

Nejsi teda ani členem sdružení Studenti FHS? Ne. Já jsem tam nevstoupil, považuju to za projev vznikající sektovitosti na FHS. Chtěl jsem, aby tady pořád bylo něco i mimo Studenty FHS. Nevím ale o moc věcech, který zůstaly mimo studentský spolek, to mě děsí, jak na studentech, tak obecně na studentským spolku.

Znamená to, že tomu studentskému spolku nedůvěřuješ? No...to není nedůvěra, já jim věřím v tom, co dělají, že to sleduje to, co si předsevzali. Ale nedůvěřuju jim v některých věcech, není to otázka obecný nedůvěry, ale spíš nesouhlas s některými postoji.

Zúčastnil ses posledních voleb do Poslanecké sněmovny? Jasně, jo.

Do akademického senátu? Taky.

Zapojil ses do nějakého projektu EU? To asi ne, nejsem si toho vědomej.

A máš to v plánu? Asi ne, podle toho, co tu bude, ale já o tom vlastně nic nevím. Jestli se tím myslí třeba Erasmus, tak to jo, to mám v plánu, ale asi až na magistrovi.

Sleduješ aktuální dění? No, noviny zásadně nečtu, na televizi se taky nedívám, a nejčastěji je to tak, že se pohybuju mezi lidma, který to hodně sledujou, jsou to ti aktivisti, třeba politologové a obecně se to ke mně nějakým způsobem dostane. Záměrně jsem se odříznu od televize, novin, internetových stránek, protože to je brak, bulvár, protože se tam člověk nic nedozví, naopak to v něm vytváří zcela záměrně pocity, který nejsou adekvátní tý situaci. Snažím se vědět, v čem žiju, v čem existuju a to znamená trochu odhlídnout od tý aktuality.

A když tě něco zaujme, koupíš si třeba noviny? Noviny si určitě nekoupím, protože tam není nic, co by mě mohlo zajímat. Spíš si zkusím o tom něco zjistit, bavit se o tom s lidma, informovat se od někoho, kdo o tom může něco vědět, nebo promýšlet to sám. Občas si o tom něco málo zjistím, ale většinou je nesmírně těžký dostat se k nějakým jiným informacím, než který se objevují v médiích, protože dnešní informační kanály fungují tím stylem, že buď si to umíš zjistit z vnitřních zdrojů, oklikou, nebo si to přečteš z ČTK, kdy ani jedno není dostatečný a vlastně

objektivita a pravdivost zpravodajství je nulová nebo minimální, to záleží. Žádný člověk se nevyhne tomu, aby tu věc nedělal v nějakých kontextech.

Takže nevěříš novinářům nebo třeba nějakým komentátorům? Komentátorům věřím jakožto komentátorům, to jest tedy v jejich limitech toho, že to jsou partikulární povahy nejčastěji něčím motivovaný, třeba politickým zaměřením nebo tak. Mám pár oblíbených komentátorů, ale že bych jim věřil nějak absolutně, to se říct nedá. Jsou to většinou lidi, který mají svůj specifický komentátorský jazyk, který už sám předjímá spoustu derivací a to se musí vzít v potaz.

Jak je ale sleduješ, když nečteš noviny? Jasně, to se vždycky nějak dá. V knihovně jsou třeba noviny nebo je někdo přinese, nečtu je ale celý a ne prvoplánově. Kde já načerpávám informace je třeba studium hodnot nebo když si člověk přečte nějakou knížku, třeba nějakého historika, kterej se zabývá nedávnou dobou, v tom se dá zahlédnout hrozně moc věcí. Nebo když si člověk projede zpátky paměť a říká si, že tenhle problém se tady řešil před pěti lety – nákup gripenů, jo - a pak zjišťuje, že ty zprávy se vlastně neustále opakují, akorát je tu teď větší bulvarizace, komercializace té záležitosti.

Ta medializace, tím už nemyslím zprostředkování - mediaci, ale to, že se to neustále v těch médiích opakuje. Medializace znamená zvýznamnění určitých věcí. Média jsou většinou vlastně velmi povrchní a dotýkají se velmi povrchně několika málo témat, který už ale průměrně společenské vědec vidí. Ta akademičnost je v tomhle ohledu velmi užitečná, protože zprostředkovává náhledy, který umožní situaci prohlédnout. Pokud jde ale vyloženě o ty články, jestli se dostanu k novinám, nebo tak, většinou je to zase přes ostatní. Hodně se v tomhle spoléhám na ostatní lidi. Ale o těch lidech bych rád tvrdil, že o nich něco vím a že vím třeba, co mi nosí, co mi spíš budou nosit, co je jejich předmětem zájmu.

Aktuálně zvažuješ, že by ses zapojil do akademického senátu, to by ses tím pádem zapojil i do občanské společnosti. Ne, já bych se zapojil do akademické společnosti, to je jiný. To je specifický tým, že je to akademický prostředí a ta politika vypadá trochu jinak. Participace to ale je, to jo. Mám výhrady oproti konceptům občanský společnosti,

v několika ohledech. Proti tomu, že to předpokládá přílišnou profesionalizaci, přílišnou participaci v rozměrech, který nejsou reálný. To je první věc. Dále, že se k tomu přistupuje příliš brzo, že osmnáctiletý kluk už si myslí, že může být občanský občan. Že to přeci jen vyžaduje určitý porozumění, aby to nebylo úplně debilní. K tomu, že to často vede k jednoduchému optimismu, který je spojený s malou zkušeností. Občanská společnost určitě, je to demokratický princip.

Přemýšlíš, že by ses někdy zapojil do nějakého sdružení, do politiky třeba? Podle nutnosti. Tohle je záležitost, už v Řecku byla, nutnosti. Sofisti a tyrani se zapojili do politiky, protože chtěli, protože z toho přímo čerpali. Aristokrat je člověk, který se zapojí do politiky z povinnosti, protože má spravovat tu obec. Pokud mám pocit, že můžu prospět v té věci, pokud mám pocit, že v tom můžu sehrát dobrou roli, tak do toho vstoupím, už třeba jen proto, že mi na té věci záleží, že si myslím, že je to dobrý, že je to důležitý téma. Ale že bych třeba vstoupil do politiky jako profesionální politik třeba, to asi ne, pokud to nebude nějaká speciální situace. Že bych byl prvoplánově aktivní člověk v tomhle smyslu, to nejsem. O chod společnosti se můžu zasloužit podle svých možností, neznamená to, že se musím stát profesionálním politikem přímo.

A co je ta nutnost, která by tě přiměla víc se zapojit v občanské společnosti? Jasně, politická nutnost bude jiná nutnost, než že tě něco přinutí k něčemu, že vznikne taková situace, kdy bude třeba vstoupit do té politiky. Ale podle mě by do politiky nikdo neměl vstupovat prvoplánově, je myslím velká chyba dnešní politiky. Že to není vnímané jako poslání, jako povolání, ale je to zaměstnání, jako že ty seš tady jako operátor s věcmi, který jsou politickýho rázu. Já v tom nevidím žádný smysl. Politik má být člověk s vizí, s ideou, kterou v té politice chce řešit. Ta konkrétnost, záměrnost, ta intence je možná tou nejdůležitější věcí, co tam může být. Teď studuju a bylo by ode mě nesmírně namyšlený tvrdit, že něco takového jako je ta myšlenka, mám. Ale chci to promyslet.

Děkuji za rozhovor.

Studentka 3

Odkud pocházíš, jsi svobodná a kolik ti je let? Je mi 25 let, jsem svobodná, jsem žena a jsem z Prahy.

Jakou máš střední školu? Klasické gymnázium v Modřanech.

FHS je tvoje první vysoká škola? Jo.

A v kolikátém ročníku jsi? Jaký byl průběh tvého studia? Byla jsi na CŽV? Jsem na začátku devátého semestru studia. Úplně zbytečně. Ale jsem v řádném studiu a nikdy jsem nebyla na CŽV, na to jsem hrdá. A teď to mám takhle jenom proto, protože neumím napsat bakalářku.

Ale tenhle semestr už budeš končit? No, to si piš! Nemůžu psát bakalářku víc než rok! Už jí píšu od února, kdy jsem udělala poslední zkoušku.

Takže už ti chybí jen ta bakalářka? Už nemáš žádný semináře, přednášky? Mám jeden předmět, ale nepotřebuju ho.

Jen tak, ze zájmu? Jo. Mám ještě jeden na Fildě, ale to nevím, jestli budu chodit, protože je dvousemestrální a to už nebudu student.

A máš v plánu jít na magistra? Jo. Budu mít semestr nestudijní.

Máš zkušenost se studiem na jiné univerzitě? Ne.

Profiluješ se v nějakém modulu? Já se moc neprofiluju, ale kdybych se profilovala, tak by to byla filosofie a psychologie.

Proč se neprofiluješ? Protože si nepřipadám profilovaná.

Myslíš si, že by se student na FHS měl nějak profilovat? Já si myslím, že to není tak, že by měl. To je jako, že když se někdo chce profilovat, tak je docela dobrý, když se profiluje a když se nechce profilovat, tak je dobrý, když se neprofiluje. Protože u nás v Čechách to zatím pořád držíme tak, že člověk se profiluje podle oborů, že se jako soustředí na obor. Podle mě – a to, co se místama už dělá v zahraničí a bude to můj případ - tak já se profiluju podle problému a nikoliv oboru. Že mám jako oblast, něco, co mě zajímá a je mi úplně jedno, z který...jakoby, že mi přijde lepší, když jsou ty perspektivy všechny. Že mi přijde důležitý ten problém a k tomu vzít všechno odevšad, kde k tomu něco je, a ne se profilovat jakoby v rámci oboru. Vlastně mi to přijde dost nesmyslný.

Proč? Protože člověk se v tom oboru stejně pak soustředí na nějaký problém a výsledek toho je, že na jeden problém, což bude výsek z nějakého velkého koláče možnejch vědomostí nebo toho, co je ke zkoumání, tak se soustředí na jeden malej problém v rámci jednoho malého výseku, což je ten jeden obor. Přijde mi logičtější, že když o něčem opravdu chci něco vědět, tak vzít k tomu všechno, co k tomu je. A ne se soustředit na to prostě: já jsem sociolog, já jsem sociolog, já jsem sociolog!

A kam chceš jít studovat magistra? To je dobrá otázka. Tím si ještě nejsem moc jistá. Možná na tu Filosofickou antropologii, když mě tam nechaj dělat, co já chci dělat. Nebo jestli mi otevrou, tak do Plzně na tu Teorii a filosofii komunikace. A popřípadě ještě si vyhledávám zahraniční programy.

Nemáš třeba strach ze studia v angličtině? Vůbec.

Zlepšila sis na FHS svojí angličtinu? Tady jsem si zlepšila spíš svojí češtinu, angličtinu asi ne. Ale já už jsem žila rok a čtvrt v zahraničí, takže jsem napřed. Tady jsem si zlepšila asi čtení odborných knih v angličtině. To jo, ale asi nějak zvlášť ne. Spíš hodně jezdím do zahraničí.

Takže po maturitě jsi měla dva roky pauzu a pak jsi šla na FHS? Jo.

Plníš studijní plán? Jaký jsi student? Já si nepamatuju, že bych měla nějaký předměty, co bych měla plnit. Až do Úvodu do historie jsem to myslím dělala správně, od Úvodu do historie je to celý posunutý o semestr, a tak to všechno plním o semestr později. Pak se změnila studijní pravidla, takže jsem to musela dělat podle těch novejšch studijních pravidel a tím se mi to taky trochu pokazilo, protože jsem to měla rozvržený podle sebe, a tím bych to dohnala, ale protože mi to prohodili, dělala jsem Úvod do historie a potom jsem chtěla dělat SAFM, protože jsem neměla knížku na překlad, protože jsem myslela, že to můžu dělat, kdy chci. Pro mě by bylo logický udělat nejdřív SAFM a potom přes prázdniny dělat ten překlad. Ale tam se změnila pravidla a musela jsem ten překlad udělat hned. Tím pádem taky můj překlad vůbec nesouvisí s ničím, co dělám, protože jsem to musela udělat narychlo.

Jak sis vybrala téma tvé bakalářky? To je dobrá otázka. Já nevím. Já jsem si ke svému vedoucímu práce zaregistrovala práci, o který jsem

obratem vůbec nevěděla, co mám dělat. Pak jsem se v tom začala šťourat a přišla jsem na něj.

Takže sis vybrala první vedoucího nebo téma? Ne, já jsem si vybrala jiný téma, který on mi rozmluvil, a potom jsme společně přišli tady na to, ale já vlastně nevím, na co jsme přišli, protože si to prostě nepamatuju a už je to dost dávno. A potom po třech měsících jsem fakt nevěděla, co to moje téma znamená. Tak jsem si k tomu našla literaturu a co je v tom dobrý a našla si, co chci psát.

Kolik času věnuješ studiu? Kolik času jsi třeba věnovala studiu poslední týden? Jak kdy. Hodně jak kdy. Závisí to na tom, že třeba občas mám nějakou brigádu, a pak třeba nestuduju vůbec, protože jsem furt na brigádě. A pak mám zas týden, kdy nic takovýho nemám, takže celej týden studuju a jde mi to dobře. A občas mi všechno leze na nervy a dělám něco úplně jinýho. A pak mám zase zkoušku a před zkouškou čtyři dny studuju úplně v kuse.

Jenom čtyři dny? No, ne, předtím studuju průběžně a pak čtyři dny nedělám nic jinýho než že spím a čtu.

Chodíš teda na brigády? Jak často? No, jasně! V průměru by se dalo říct třeba patnáct, dvacet hodin týdně. Ale to hodně záleží, jak kdy. Loni jsem měla...určitě to bylo dvacet, třicet hodin občas. A občas zase jenom patnáct. A teď mám asi o trochu míň, třeba deset. To záleží. Ale v prváku jsem třeba měla tak těch deset.

A v průměru teda kolik času věnuješ studiu? Tak je otázka, co se počítá za studium. Protože za celý studium se mi studium velmi slívá s volným časem. Takže moc nejsem schopná to oddělit. Protože třeba jestli se počítá přednáška, za kterou nemám kredity, protože je třeba mimo školní, protože jsme se třeba dohodli s lidma, nebo na kterou jdu ze zájmu, jestli se počítá jako studium nebo ne. Protože docela často se mi to k tomu studiu hodí. A někdy třeba taky ne. A někdy třeba až za dlouho.

Jak zpětně hodnotíš své studium? No, tak asi tak, že v prváku jsem byla hodně zmatená. To neznámá, že bych nestudovala, ale byla jsem hodně zmatená. A od druháku, myslím, že studuju pěkně. Že studuju hodně a že mě to baví.

A v prvéku tě to nebavilo? Bavilo, ale byla jsem zmatená. A když jako nevidím, že to nikam nevede nebo to nemá strukturu, tak je to takový horší.

S jakým očekáváním jsi přišla na FHS? S vůbec žádným.

Proč jsi sem ale přišla? Protože to bylo blíž než Suchdol a protože mi všichni říkali, že je to škola pro flákače. A jinak jsem o tom nevěděla vůbec nic. Přihlášku jsem si sem dala tak jako namátkou, přišlo mi to jako dobrý nápad.

Aby ses tu mohla flákat? Ne, spíš ten duch, se kterým to ty lidi říkali, mi přišel sympatickejš, asi.

A dala sis přihlášku i někam jinam? Ještě na jednu VOŠku, na nějakou sociální práci.

Co se ti líbí a nelíbí na studiu na FHS? Líbí se mi systém studia, opravdu se mi líbí systém studia, protože za celou dobu jsem měla jeden kurz, kterej bych řekla, že byl na nic, a to byla moje blbost, že jsem se z něj neškrtila. Jinak se mi nestalo, že bych musela někam, kde bych ztrácela čas, a to mi přijde super.

Že si můžeš vybrat, co tě zajímá? Jo, že si můžeš vybrat dobrý přednášející nebo tak. A lidi. Tak jako ten duch školy mi přijde, že ho mám ráda. Že když někde slyším děkana, že to dělá, protože má fakultu rád, tak mi to přijde hezký.

A nelíbí se mi, že se pořád mění studijní podmínky. Ale zase tomu trochu rozumím, takže to je tak jako snesitelný. Třeba ta státnice mi nepřijde takový problém. Spíš to, že se to tak jako konstantně mění a že je v tom těžký se pak vyznat. Ale zase to chápu, protože to je mladá fakulta, takže se to mění, protože si to nějak hledá ideální pozici nebo tak. Takže s tím zase takový problém nemám. Jediný co mě našťvalo, byla ta změna, kvůli který mám ten problém a překlad, kterej úplně není to, co jsem asi mohla dělat.

A jinak mi to přijde tak jako v pořádku. Že lidi dělaj, co uměj a hledaj co nejlepší řešení. Že ta státnice nová není žádněj výmysl, že by si někdo řek jako: „Víc je zaprudíme.“ Takže všichni se snaží najít nejlepší řešení pro všechny.

Taky se mi líbí, že máme jako dost vysokou kvalitu studia a že máme těžký zkoušky. Že se to jako nedá nabířovat, že se tomu člověk musí věnovat a rozumět tomu. Na Úvodu do historie mě to sice posunulo

o semestr a nikdy jsem historii dělat nechtěla a chtěla jsem se tomu vyhnout, ale prostě mi to přijde dobrý, protože když jsem v tom ležela první měsíc, tak jsem měla pocit, že mám nějaký přehled o dějinách a pak jsem byla ráda, že jsem to neudělala, že v tom můžu ležet ještě měsíc. Prostě mi to přijde dobrý, že se fakt něco dozvím. Že to není tak, abych si něco nabiflovala pro formu, ale abych se rozvinula a něco se dozvěděla, to mi přijde důležitý.

Jaké znalosti chceš na FHS získat? Já nevím, co za znalosti, ale když se mě někdo zeptá, co ze mě bude, tak říkám, že doufám, že ze mě bude dobrý člověk. A to si myslím, že tahle škola k tomu dost přispívá – nevím, jak se znalostma, ale myslím, že znalostí máme taky hodně. Že se mi třeba líbí, že ať se bavím s kýmkoliv z jakéhokoliv oboru, tak když to není něco fakt odborného z medicíny nebo fakt odborného z matematiky, tak se skoro vždycky chytám a zajímá mě to. A jsem schopná se bavit s každým. To si myslím, že svědčí o širokém záběru a to mi přijde dobrý.

Takže ten všeobecný přehled? Jo. A vůbec ten rozvoj člověka k přemýšlení. Nový pohledy, obzory.

Jak hodnotíš liberalitu na FHS? Dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Liberalitu studia? Dostatečná.

Prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Prospěšná.

Proč? Co pro tebe ta liberalita znamená? Volnost. A jakoby to, že to klade důraz na schopnost studenta fakt se vzdělávat, ale zároveň to není vodění za ručičku. Že to podporuje i samostatnost v přemýšlení, což mi přijde hrozně důležitý, protože když dostanu přesná pravidla a přesný téma, tak se to prostě jako...tak tím nějak projdu a vylezu a jsem jakoby...schází mi třeba orientace, nebo tak. Kdežto tohle učí člověka, aby se sám orientoval a aby si sám volil, a to mi přijde důležitý.

Ale to s sebou nese i nějaký negativa, ne? No, to samozřejmě. Mám třeba kamarádku, která je podle fakt chytrá a FHS se jí líbí, ale říkala, že sem nepůjde, protože by se v tom utopila, v tý jakoby volnosti. Ale v tom si zase myslím, že FHS není jediná škola. A neříkám, že FHS je nejlepší škola nebo že by měla být jediná. Ale myslím si, že je to důležitá složka v tom spektru toho, co se dá dělat. A když někomu ta volnost nevyhovuje, tak máme všechny ostatní fakulty, na který se dá jít, kde to není.

Co tě to naučilo? Myslím si, že to vede k tomu, že student se v určitý chvíli rozhodne, že ho to fakt zajímá a pak s tím nemá moc problém, anebo se člověk rozhodne, že vlastně jako nic moc toho vědět nechce a že sám není schopnej se učit, že se vlastně jako vzdělávat nechce, a pak jde někam jinam. A tím neříkám, že jinde jsou horší lidi, to vůbec! Prostě když se budu chtít naučit dánštinu, tak na FHS nepůjdu, nebo tak. Ale že je prostě důležitá v tom spektru těch variant studia.

Kdyby se ale ten člověk nechtěl nic naučit, tak proč by chodil jinam? No, jakože spíš, že na FHS musí mít člověk hodně široký spektrum zájmů a musí si to podle mě brát za svý, protože jen tak projít FHS a skoro všechno se jen nabífovat, to mi přijde skoro nemožný. Jakoby, že si člověk musí vzít za svý, že ho baví přemýšlet a rád přemýšlí. Problém je tam, že jako o všem. Takže když v prváku zjistím, že o filosofii fakt přemýšlet nechci a že chci dělat jenom sociologii, tak pak jdu na sociologii. Což mi ale přijde taky důležitý, protože to dává možnost lidem, který potom odejdou, právě tak jako kouknout na všechno a rozhodnout se, co teda vlastně chtějí dělat. To je důležitý. Protože mě prostě baví všechno, tak mi to prostě přijde ideální. Ale rozumím tomu, že pro spoustu lidí prostě to je ztráta času učit se tohle, tohle a tohle, když to vlastně jakoby nechci, když chci s něčím jiným trávit daleko víc času třeba.

A co si myslíš o tom, že na FHS není moc povinných věcí, že si tu povinnost vlastně musíš najít sama? Mně to přijde dobrý, protože člověk v životě zodpovídá sám za sebe. Myslím si, že hledat si ten řád pro sebe, že to je dobrý.

Přemýšlela jsi o tom i dřív? Já jsem byla na takovém zvláštním gymnáziu, kam jsem chodila tak jako na veřejku, takže už jsem to trochu měla. Tam jsem dostala o prázdninách rozvrh, koukla se na to a proškrtala to. Prostě mi přišlo zbytečný tam sedět na předmětech, který se rychleji naučím sama, nebo když tam byl špatnej učitel. Přišlo mi to jako ztráta času. Měla jsem dobrýho třídního, tak to šlo takhle udělat. S těma učitelama nebyl problém, hlídala jsem si známky, ale nemusela jsem tam moc chodit. Na konci roku se podívají všichni na známky, a když tam mám čtyři jako ostatní, tak se nikdo nerejpe v tom, že jsem tam byla třetí.

Taková příprava na FHS? No, mě to dost vyhovovalo, ale vím, že skoro nikde tohle nejde. Ale mě to prostě přišlo jako ztráta času.

Cítíš ve formě studia na FHS víc zmatek nebo svobodu? Svobodu.

Už od začátku? I na začátku, proto jsem i mezi tou VOŠkou...a ještě někam jsem se hlásila! Na nějakou Logiku, nebo něco takovýho. Tak mi právě FHS přišlo dobrý typem studia, tím, že si tam jako můžu vybrat, právě tou svobodou. To, že mi nikdo nedělá, nebo že mi nikdo nemusí dělat čárky a počítat, kolik jsem tam toho odseděla a za to mi dát něco. Ale že si to můžu zvolit sama, to mi přišlo dobrý.

Chápeš jako cíl toho liberálního studia učení se odpovědnosti? Nebo co takové studium má pro tebe za cíl? Já myslím, že v tom vidím velkou možnost se zorientovat. Myslím, že spousta lidí jde na vejšku z gymplu, a jdou z gymplu, kde je právě všechno. Takže dost často spousta lidí, některý to vědí, ale spousta lidí to právě fakt neví, a že tady to právě dává tu možnost se rozhlídnout nějak jinak a vybrat si. To mi přijde jako možnost se rozvinout a fakt si jako vybrat co.

Druhá část je o tvém vztahu k občanské společnosti. Jsi členkou nějakého spolku nebo sdružení? Jsem, několika. Jsem členkou Studentů FHS, asi od roku 2009, asi od konce druhého semestru, pak jsem členem humanitární jednotky Červeného Kříže, teď od září, a pak jsem členkou oikoumene Akademický YMCA, asi od vždycky, nevím, to si nepamatuju, že jsem tam nebyla...ne, asi od gymplu. Asi ještě něco, ale musím se nad tím zamyslet...No, pak možná nějaký neformální sdružení. Myslím, že jsem členkou nějaký neformální skupiny, ale teď si to nevybavuju.

To nevadí. Spíš mi řekni, co tě vedlo k tomu, že ses stala členkou? U těch Studentů protože jsem se někde k něčemu nachomejtla a přišlo mi to dobrý. Narazila jsem na nějaký lidi a jak se to teprve formovalo, tak mi to přišlo užitečný a důležitý i pro ten univerzitní život.

A pro tebe? Jo, taky. Já mám teorii, že to hodně zvyšuje šance ve studiu. Že prostě jedna věc jsou ty přednášky a druhá je ten studentskej život. A myslím si, že když se člověk zapojuje do těch aktivit okolo a něco vymýšlí, takže mu to zvyšuje šance v tom studiu, protože k tomu má prostě tak nějak blíž, protože to není tak anonymní.

A co ty ostatní? Třeba ten Červený Kříž? Hm, to mi přišlo jako dobrý nápad. Protože já jsem předtím dělala nějakou dobrovolnickou práci nebo tak a tohle mi přijde, že je to akční, užitečný samozřejmě – to je asi takovej předpoklad – no, zajímavý a tak. Jakože já se tam můžu něco naučit a zároveň tam můžu být k něčemu, takže mi to prostě přijde dobrý.

Zúčastnila ses posledních voleb do Poslanecké sněmovny? Jo.

A do Akademického senátu UK? Taky.

A zapojila ses někdy do nějakého projektu EU? Mnohokrát. Byla jsem na nějaký mezinárodní výměně mládeže, ale to už je dávno, to mi bylo třeba čtrnáct, patnáct. A teď jsem byla na tom projektu v Rusku, tak to bylo taky přes Mládež v akci. A pak jsem dělala různé akce, kde jsme dostávali peníze od EU. Různý takový studentský mezinárodní konference, právě od té oikoumene Akademický YMCA.

Chceš se teda hlavně sdružovat s mladýma lidma? No, mně to přijde důležitý, zvláště na té mezinárodní úrovni, protože prostě vztah mezi národy...souhlasím s tím, že jediný, jak se to dá dělat, tak je na té osobní úrovni. Prostě si myslím, že když nějaký lidi z jiný země považuju za své přátele, tak v okamžiku, kdy dojde na nějaký konflikt, tak to budu vidět hodně jinak. Že už to nikdy nejsou takový ty anonymní oni. Prostě když tu máme problém s extremismem a třeba se vztahem k romský menšinu, tak v okamžiku, kdy mezi Romy mám jednu dobrou kamarádku, tak už nikdy o nich neřeknu žádnou generalizaci, protože vždycky budu mít na paměti toho jednoho člověka. A tohle mi přijde jako fakt důležitý.

Právě na příští rok se snažím zorganizovat středoevropskou konferenci o extremismu. A to bych taky ráda, aby nám na to EU dala peníze.

A jak jsi na to přišla? No, právě protože, že jsem v Akademický YMCA, což je součást WSCF, což je World Student Christian Federation, a přes tuhle organizaci znám spoustu lidí a vymýšlíme všechno možný, jsou to hodně angažovaný lidi ve veřejném životě, nebo tak.

Jsi teda takovej aktivní člověk? V zásadě jo. Nebo vím, že když něco chci dělat, tak vždycky můžu najít lidi, který do toho půjdou se mnou. Jak jednou řekla jedna paní: „Když chce člověk něco dělat, tak základní věc je najít si spojence.“

Snažíš se teda svoje nápady vždycky zrealizovat? Někdy, ne vždycky. Já mám moc nápadů, já říkám, že bych potřebovala tak tři lidi, který by realizovali to, co mě napadne.

A ten extremismus tě ale chytl nějak víc? Jo, to se pokusím, aby vyšlo. Já už jsem předtím organizovala něco v Polsku, nebo spoluorganizovala.

Takže už máš zkušenost s realizací nějakého projektu? Trošku, ale nikdy jsem nepsala žádost o grant. Tohle by bylo v Čechách, a tam už bych musela řešit víc věcí.

Takže to je takovej tvůj první velkej projekt? No, ještě to Rusko. To jsme se domluvili se skupinou lidí, že ten projekt chceme udělat, napsali jsme žádost o grant, ten jsme dostali a pak jsme se do toho pustili.

Označila by ses za aktivního člena občanský společnosti? V nějakým smyslu asi jo.

A co si myslíš, že je hlavní motiv, co tě k tomu vede? Protože mi to připadá dobrý. Protože si myslím, že je dobrý se starat o svoje okolí, nebo začít u toho okolí a jak velký to okolí je, si může vybrat asi každej sám, ale že je důležitý se starat o prostředí a o svět kolem sebe. A pak to, co znamená kolem sebe, tak to může být různě široký. Protože člověk je prostě sociální tvor a žije v nějakým prostředí a je součástí toho světa a přijde mi přirozený se starat o ten svět kolem sebe.

A v budoucnu v tom chceš pokračovat? Co jinýho bych v tom životě asi dělala?

Nevím, můžeš se uzavřít, starat se jen o rodinu a ostatní nechat být. Ale to přeci nejde. Jakoby s rodinou a prací, tak jako v nějakým bodě na to asi taky dojde, ale to vůbec neznámá, že s tím člověk musí přestat. Právě v Akademický YMCA je spousta starších lidí než já a to vůbec neznámá, že se to nějak vylučuje. To jsou prostě normálně lidi s dětma a prací a neznámá to, že se člověk o nic nestará. Protože ty děti pak chodí do nějaký školky, pak do nějaký školy a nestarat se o to, jak u nás vypadá školství, jak vypadá ta škola, jaký jsou ta učitelé a tak, to znamená, že se nestarám o to, co moje dítě dělá půlku času. Myslím, že to není jako uzavřený, myslím, že to je hrozně všechno propojený.

Sleduješ aktuální dění? Čteš třeba noviny nebo koukáš se na televizi třeba? Na televizi se nekoukám, protože si nemyslím, že to souvisí se sledováním současného dění. A noviny čtu tak jak kdy – občas jo, občas ne.

Kolikrát do měsíce třeba přečteš noviny? Nikdy nečtu noviny celý.

Proč? Protože vím, že tam je vždycky spousta článků, který mě hluboce nezajímá a který vím, že jsou na nic. To bych to musela číst třeba i s reklamama, aby to bylo celý!

Tak když vynecháme reklamy. No, potom je tam spousta podivnejch hlodů, který jako moc o žádným dění neinformují. A taky to tam je. Takže to taky nečtu. Takže si jako vybírám. To si dělám legraci, že jo, ale vybírám si, co mi přijde důležitý, co mě zajímá a na co mám kapacitu. Taky nemůžu dělat všechno.

A co ostatní zdroje? Internet nebo ostatní lidi? No, jasně, internet a ostatní lidi, to sleduju.

Kolik článků přečteš za týden? No, tak jako prolitnu to očima, když je tam něco důležitýho, třeba devátej mrtvej z methanolu, tak na to se kouknu a něco si o tom zjistím, ale když tam je, já nevím, taková ta rubrika Ženy, muži a sex, tak to nerozkliknu.

Ale chceš! No, tak někdy se podívám. No, ale všechno nesleduju. Že je třebaovej model auta. Popřípadě, že nějaký náš politik si prdnu, tak mě to taky nezajímá. Ale něco občas sleduju, občas sleduju něco zahraničního, nebo tak.

Myslíš, že je důležitý mít přehled o tom, co se děje u nás a ve světě? Já nevím, jestli přehled, protože si nejsem jistá, že je možný mít přehled. Ale tak jako trošku to asi jde.

No, nějaký povědomí o tom, co se řeší ve společnosti. No, já nevím, co se myslí tím, že se to řeší ve společnosti. Já jsem v tomhle hodně nesystematická. Když najdu něco o Pussy Riot, tak to si přečtu. Tak sem tam asi něco jo, ale systematicky asi moc ne. Myslím, že jediný, co trochu systematicky sleduju, tak je školství.

Ty ses vlastně aktivně zapojila i do těch studentských protestů, že jo? No, až moc. Trošku, trošku. V rámci fakulty jo, ale v rámci univerzity trošku, protože mi přišlo důležitý dělat nějaký věci na fakultě, ale byla jsem v nějakým to univerzitním výboru.

Co tě k tomu vedlo? Že by proto, že ten vzdělávací systém v zemi mi přijde jako taková docela důležitá složka? A že to tak jako, že když v té společnosti žiju, tak mi to připadá přirozený se o ty věci starat. Zvláště když ten vzdělávací systém se týká fakt všech a ty univerzity jsou toho tak jako součástí. Ale sleduju i střední školy a základní asi do nějaký míry taky. Takže teď to sleduju docela všechno.

Myslíš, že je to hlavně proto, že se tě to teď hodně týká? Já jsem přemýšlela, proč mě to teď zajímá. Jako u té univerzity proto, že se mě to týká a že mi to přijde důležitý nebo tak. A ty ostatní...protože mě to prostě zajímá, protože školství mi přijde důležitý, protože to tu společnost ovlivňuje fakt jako hodně, ne-li jako nejvíc. Možná mi to jen tak přijde, možná je to taky jen jedna z věcí, u který trochu vím, o co jde. Taky si myslím, že je dobrý, když se lidi zabývají tím, co je jim blížky.

Jak si představuješ svojí budoucnost? Jako čím se budu žít? Práci. Nějakou práci, která podle mě existuje. Ale jakou přesně, to teď nevím. Ale z mojí zkušenosti se to vždycky objeví, protože vždycky je čím. Dají se dělat různé věci. Vždycky se můžu vrátit k tomu dělat servírku. Ale spíš jenom proto, abych pak měla prostředky na to dělat projekty svoje, nebo s jinými lidma. Prostě takový ty ne úplně výdělečný. Z tady těch věcí nikdy není moc peněz. Ale jak je to někde v Bibli, že ptáčkové se taky nestaraj, prostě, hlady tady neumřou, takže snažit se něco nasyslit mi přijde trochu nesmyslný. Že právě to, že se to nemusí, tak mám nějakou svobodu riskovat něco zkoušet. A jít na pokladnu nebo do kavárny se dá vždycky, když už by fakt nebylo co jíst.

Takže nemáš vysoký nároky? Já myslím, že mám hodně vysoký nároky. Ale ne majetkový. Moc nevidím jako vyšší nárok než chtít být dobrým člověkem.

Děkuji za rozhovor.

Student 4

Odkud pocházíš, jsi svobodný a kolik ti je let? Je mi 20 let, jsem svobodný, pocházím z Žiliny.

Jakou máš střední školu a případně zkušenost s jinou vysokou školou než je FHS? Mám osmileté gymnázium v Žilině, s žádnou jinou vysokou školou než s FHS nemám zkušenost, je to moje první škola, jsem v třetím ročníku, ale nevypadá to, že by se mi podařilo tenhle rok skončit.

Jakto? Nevím, ještě nemám státnice a nemám ani SAFM. Přemýšlím, abych to stihl co nejrychleji, tak že se pokusím splnit ještě to EDK, ale nevidím to moc růžově.

A kdy máš SAFM? Nemám termín, ale to není problém je poprosit, aby mi ho dali.

A už jsi na to připravený? Ne, právě, že vůbec, minimálně. Je to vtipné, že celé studium si dávám víceméně jen filosofické předměty a stejně nejsem připravený, kvalifikovaný jít k tomu SAFM. Zajímavé.

Jak je to možné? Nevím, nemám načtené, nebo mám načtené minimum z toho, ale nemám načtené tituly z toho seznamu literatury a už tiplesem je nemám přečtené v kontextu těch otázek, kvestií.

Myslíš, že se na to musíš takhle připravovat? Vypadá to, že lidi, kteří se připravovali přesně na ty otázky, jako u Úvodu do historie, to zvládli líp než ti, co se to učí jen tak nazdařbůh.

U SAFM ale přeci není daná struktura četby. My už to máme trochu jinak, máme povinný dvoustránkový seznam, velmi květnatý, ze kterého si musíš vybrat tuším 12 knížek. Mám z nich načteno pár knížek, ale nečetl jsem je tak, abych z nich uměl odpovědět na ty kvestie.

Takže je budeš číst znovu? Nebo máš nějaké vlastní koncepty? Ne, tohle ještě nezvládám, nenaučil jsem se udělat si při četbě zápisky. Takže ze všech knih, které jsem přečetl, není jich hodně, ale ze všech mám jen minimum zápisků.

A to si to všechno pamatuješ? Ne, a právě proto teď nemůžu jít k té zkoušce.

Ani k Úvodu do filosofie sis nedělal poznámky z knížek? Ale tak tam bylo jen pár knížek! A bylo to jednodušší, ptali se jen na primární literaturu,

což vcelku chápu, ale tady už asi budou chtít, abychom trochu přemýšleli. Ten Úvod se dal spráskat za pár dní, nebo tak...jednu kategorii už jsem měl přečtenou, druhá byla jednoduchá a třetí za pár dní.

A teď máš v plánu si dělat nějaké zápisky? Asi si budu dělat zápisky už rovnou ke vztahu k těm kvestiím. Budu si muset v hlavě uchovat seznam těch kvestií a vždy, když při četbě narazím na něco, co by se mohlo podobat na odpověď na tu kvestii, tak si to zapíšu. Nevím, zatím se na to připravuji jen tak vzletně, čtu jen knížky, které se mi líbí.

A ptal ses někoho na rady ohledně té zkoušky? Minimálně ještě. Na některých hodinách, na filosofických seminářích, se učitelé přímo vyjadřovali k tomu SAFM, ale já sám jsem ještě na konzultačkách nebyl. Je ještě jen začátek semestru.

A za kým chceš jít na konzultaci? Máš nějakého oblíbeného učitele? Právě to je problém, že z toho filosofického modulu je jen málokdo, kdo by mě nějak oslovil. A taky je zjevné, že za profesorem Sokolem a Pincem nemůžu jít konzultovat, anebo jestli nemám sebevražedné sklony, tak za nimi nemůžu jít konzultovat knížky.

Proč ne? Zajímavé, že se mi spojili tak vedle sebe, Sokol s Pincem, a přitom jsou vlastně úplně odlišní. Nebo Sokol mi přijde, tohle je asi iluze, ale přijde mi, že Sokol je vytížený a u Pince by to bylo takové trochu táhlejší ta konzultace, jak obvykle bývá.

A to ti vadí? Už někdy zaspávám, a to je problém. Po dvou, třech hodinách už člověk není tak svěží.

Takže ještě nemáš vybraného nějakého učitele, u kterého bys třeba chtěl psát bakalářku? Nemám. Nebo, no, mám, ale ještě jsem ho nekontaktoval. To co jsem chtěl říct bylo, že z toho filosofického modulu, i když tam trávím nejvíce času, respektive na seminářích učitelů z filosofického modulu, tak navzdory tomu tam je málokdo, kdo by mi nějakým způsobem imponoval. Většinou ten obdiv k učitelům se zakládá tom, že mají nádhernou bradu nebo tak.

To tě opravdu nikdo nezaujal? Z filosofického modulu asi ne. Jeden, který se zajímá katolicitou, a to mě taky trochu zajímá, ale četl jsem od něj jen dvě knížky. Teď fakulta sdílela na Facebooku, že nějaká studentka dostala se svojí bakalářskou prací nějaké ocenění jako práce vynikající kvality a byla to právě interpretace nějakého biblického žalmu a netušil jsem, že něco takového by se dalo dělat u nás na fakultě. Čekal bych to na teologických fakultách, ale je to sranda, že se na to odhodlal i někdo od nás.

Tak ono se tam dá dělat asi ledacos, ne? Hm, to je právě ta výhoda, nebo právě nevýhoda, nebo ne?

Nevím, co myslíš ty? Hm, Sokol má nějaké v knížce: „Nic nepovzbudí kreativitu, tak jako dobrá omezení“. Já bych to aplikoval tak, že když jsi na ekonomce, vezmu takový archetyp, tak máš natřískaný rozvrh, na volitelné předměty máš minimum místa, takže je dopředu trochu dané, co se budeš učit, a tím pádem je to asi lehčí, nestojíš před tou nutností volby, nemusíš si vybírat, co tě vlastně zajímá, protože je to dopředu jasné. To podle mě trochu ulehčuje rozhodování, kterým směrem se chce člověk vydat, když si musí vybírat ze všech oborů jako u nás, ale jen z jednoho.

K tomu se ještě dostaneme, ale teď mi řekni, plníš studijní plán? Jsem o semestr posunutý. Zadrhnul jsem se na Úvodu do historie. Vlastně je to směšné, já jsem se v tom řádném termínu ani nepokusil o to složit tu zkoušku.

Jakto? Nevím, neměl jsem přečtené ty texty a přišlo mi to takové rouhačské jít tam bez toho. Trochu mě zaráží, když některý známý zvládnou tu zkoušku, aniž by přečetli ty texty a já jsem se s tím mořil měsíc, dva.

A přečetl jsi všechny ty texty? Od někoho jsem ty texty dostal nebo půjčil, neměl jsem je úplně všechny vytisknuté, chyběly mi asi dva, tři, čtyři, pět.

Ani u toho sis nedělal poznámky? Mně to přijde neuvěřitelné udělat to bez poznámek. Mně zase přijde neuvěřitelné udělat tu zkoušku z cizích výpisků. Minimálně, při některých textech jsem si to vypisoval, někdy to bylo dost těžké. Takže jsem si na kraj vždycky něco napsal, o čem to vlastně je, abych si to nějak pamatoval. Takže jsem si ty texty nejdříve přečetl a pak jsem vypracovával odpovědi na otázky. Udělal jsem

to napodruhé. Poprvé jsem měl kvalitní čtyři body nebo tak nějak, možná míň, nechci to ani vědět, bylo to dost depresivní, když jsem si to tam přečetl, a pak sedmnáct, takže to bylo taky s odřenýma ušima.

A jinak už bylo všechno bez problémů? Překlad už máš?
Jo, jinak dobrý. Konkrétně překlad se mi celkem povedl, oponent mi řekl, že velmi dobré a nakonec jsem měl 14 bodů z 15.

A co jsi překládal? Takový popový bullshit, o tom proč demokracie potřebuje humanitní vědy, takže takové adorování takových oborů jako je náš. Proč vlastně má smysl, aby existoval a nebyl zrušení ve prospěch nějakých ekonomicky lehčeji dokazatelných ziskových oborů.

Proč sis vybral takovou knížku? Namanulo se mi to. Jeden doktorand mi to náhodou poslal na sociální síti a mě se už nechtělo hledat nic jiného, vypadalo to dobře.

Kolik času tak věnuješ studiu? Hm, tak 30 až 40 hodin mi zabere ta četba i s přednáškami. Když nejsem na hodině, tak jsem většinou v knihovně, takže se to trochu slívá, když nejsem na hodině, tak jsem ve studovně, pak jsem na hodině a vrátím se opět do studovny. Je to vcelku takové jednoduché. V sobotu tam nejsem, ani v neděli. Na nedělní škole docenta Pince, která je vlastně v sobotu, jsem nikdy nebyl. To je další takový idealizovaný akt, o kterém všichni mluví, ale nikdo tam nechodí.

A během zkouškového je to jinak? Samozřejmě, protože studovna je otevřená o hodinu a půl dýl, takže k těm 30 až 40 hodinám připočítejme pětkrát jeden a půl. Ale jinak já jsem ten typ studenta, který se nedokáže učit v noci a ve stresu. Většinou si to rozvrstvim na delší časový úsek. S tou historií jsem se sral měsíc, dva. Na všechny zkoušky si nechávám dost času a mám stále přibližně stejné tempo, nezávislé na tom, zda je zkouškové nebo semestr. Takže přes zkouškové je to jen trošku prodloužené.

Tak to tomu studiu věnuješ ale docela hodně času. Myslíš, že FHS opravdu vyžaduje tolik úsilí? Určitě by se to dalo udělat i jednodušeji, ale když všechny ty filosofické knihy jsou takové zajímavé! Při té filosofii člověk...tak je zajímavé, že každý má jiný druh motivace, ale všechny nějakým způsobem fascinuje ta představa číst a číst. Snažím se té představě přiblížit. Jen s tím rozdílem, že jsem hloupý a lenivý, takže mám trošičku ztížené podmínky.

A chodíš třeba někam na brigády? Vůbec ne. Když jsem přes prázdniny uvažoval o tomhle semestru, když už jsem se smířil s tím, že to bude trvat čtyři roky, tak jsem uvažoval nad tím, že se budu připravovat *jen* na SAFM - *jen*, lehčí zkouška!, takže si něco najdu. Nešlo tak ani o ty prachy, ale o to, že budu nucený si trochu líp organizovat ten čas a nebudu trávit až tak hodně hodin na posezeních s pěknými děvčaty a tak.

A našel sis něco? Zatím ne, máme před sebou celý semestr. Na něco jsem se koukal, ale hledám spíš tak pasivně.

Budeš mít pak čas na školu? No, pevně věřím, tipuji, že ne každá brigáda je od devíti do pěti. Nevím, možná si najdu nějaké víkendovky nebo tak...Ne, pevně věřím, že by to šlo nahradit bez nějaké výrazné ztráty.

Jak bys zhodnotil svoje dosavadní studium? Snažíš se ve mně vzbudit výčitky a lítost?

Ne. Ne? Dobře. Na jednu stranu jsem velmi rád, že jsem tu - to zní velmi debilně, jako kdybych dostal Oscara, to ještě ne, to ještě jen bude...Na jednu stranu jsem velmi rád, že jsem tu, protože na gymnázium jsem to proplaval se stáhnutými plachtami...to je dost debilní metafora, vau! Gymnázium jsem ukrutně proflákal, na gymplu jsem se - tuhle historku rád opakuji, to jsem si tam vymyslel a jsem na to hrdý. Na gymnázium jsem se učil dvakrát: jednou, když jsem maturoval a podruhé, když jsem měl pětku z fyziky, když jsem dělal reparát. Jinak jsem se fakt vůbec neučil. Takže je to trošku změna, když jsem z toho flákajícího gymplu přišel sem a začal - neříkám, že hodně nebo úspěšně, ale začal jsem se trochu učit. Můj skromný osobní odhad je, že jsem nad těmi knížkami první semestr strávil víc času než za těch osm let na gymnázium. Nevím, jestli to je úplně věrná představa, ale nebyl bych překvapený, kdyby to tak bylo. Takže to je určitě skvělá věc, že jsem se alespoň trošku učil. Na druhou stranu tam vidím vyčítavé zklamání z toho, jak málo... všeobecně jsem spíš průměrný až podprůměrný student.

Jak to myslíš? Máš špatné známky? To asi není zase tak úplně důležité. Nevím, nepřijde mi, že bych...řekněme, že určití lidé projdou tím samým kurzem a pamatují si z toho trošku víc a mají trošku více disciplíny

k tomu, aby si ty knížky, o kterých se bavíme, přečetli trošku podrobněji a vzali si z nich trochu víc. Moje průměrnost až podprůměrnost spočívá asi v něčem takovém. I s tou disciplínou, to je taková polovička mojí průměrnosti, ale potom nějaká ta kvalita toho času stráveného učením, to je ta druhá polovička té průměrnosti. Takže i když nějaký čas trávím v té studovně, tak si dokážu najít hodně času na flákání, do obědu, do večera, přes víkendy. A potom, nevím, je to trošku taková výmluva, ale připisuji to na vrub nějaké takové, nevím...hlouposti. Ono to zní tak pasivně, jako bych za to nemohl, ale to asi ne. Někdo si přečte ten samý text jako já za ten samý čas a pamatuje si z toho víc a pamatuje si to líp a napadají ho kompetentnější otázky než mě. Já jsem jinak expert na nekompetentní otázky. Takže to je asi tak. Když se ptáš na nějakou tu reflexi studia, tak na jednu stranu jsem velmi rád, že studuji, protože pracuji, teď nemyslím práci jako vydělávání peněz, ale pracuji na vzdělávání, no, a na druhý straně je takové to zklamání, nějaká lítost z toho, že by to šlo lépe.

A co se s tím snažíš dělat? Já nevím, jestli se s něčím takovým dá něco dělat. Že bych najednou začal nějak výrazně lépe číst nebo tak. Ale snažím se minimalizovat ten poměr toho flákání a změnit ten poměr toho flákání a čtení. Ne, že bych předtím nečetl doma, ale teď už cítím provinilý pocit, když sedím za počítačem, takže si místo toho čtu. Husserla a podobnou beletrii.

Co tě vůbec vedlo k tomu, že sis podal přihlášku na FHS? Vlastně nevím, ale můžu si něco vmyslet, jestli ti to pomůže. Ne, to byl vtip. Podal jsem si jeden, dva, tři, čtyři přihlášky. Jedna z toho byla do Bratislavy. Bratislava je hlavní město Slovenska! Je to škaredé, zaprděné město! Ne, vtipkuji. Tam jsem se hlásil na filosofii, tam jsem se dostal a trošku mě zarazilo, když jsem viděl, že na výsledkové listině jsem nějaký třetí nebo tak nějak. Sice jen na ten obor, na který jsem se hlásil, ale i tak mě to tak trošku upozornilo, že to asi nebude úplně kvalitní škola, když já jsem tak vysoko v té tabulce. Ta Bratislava byla příjemná v tom, že je tam nějaká rodina a je to blíž domů, než z této zaprděné Prahy. Dále jsem si podal přihlášku do Olomouce, tam jsem dělal ty SCIO testy. Tam jsem se dostal. To byla Filosofie – Žuralistika. Tehdy mi to dávalo

smysl ta kombinace, teď už míň. Ale zjistil jsem, že to není Filosofie - Žurnalistika, ale Žurnalistika – Filosofie, a to se mi nelíbilo, protože to bylo na katedře, nevím, jak to tam funguje, ale tuším, že to bylo na katedře Žurnalistiky, takže to nebylo moc na filosofii. Takže taková žurnalistika s přídavkem filosofie, takže jsem se obával, že by ta bylo víc toho journalu než philosophy. Třetí přihláška byla na Filosofii do Prahy a FHS Praha. Na Filosofii jsem se nedostal. Nevěnoval jsem se tomu pořádně, nepřečetl jsem všechny tituly, které nám nakázali, abychom si přečetli, takže kdybych se dostal do druhého kola, tak by to asi bylo trochu zahanbující.

A proč jsi nakonec šel na FHS? No, bylo to takové zjištěné. No, ne úplně zjištěné jakože kvůli něčemu, ale zjištěné důvody kvůli tomu, že jsem si řekl, že když budu trochu dál od domova, řekněme, že těch půl tisíc kilometrů je trochu dál od domova, tak mě to alespoň trochu donutí věnovat se tomu a nedělat blbosti. Byla tu sestra. Někteří starší lidé stále vnímají Prahu jako naše hlavní město, takže když si porovnáme Prahu a Bratislavu, tak je to něco jako vybírat si mezi...mmm...jako mezi čím? Jako mezi metropolitní operou a vozem hnoje! Přeháním, samozřejmě.

Takže sis vybíral školu spíš podle města? Ano, neměl jsem úplně přesnou představu o tom, jak to studium potom bude vypadat.

A jaký to bylo ze začátku, neměl jsi z toho systému trochu šok? No, já jsem si udělal i liberální gympl, takže nebylo moc věcí, které by mě mohly překvapit. To studium jsem zvládl relativně v pohodě. Tuším, že jsem to relativně hned na začátku pochopil, jak jsou rozvrstvené ty povinné předměty...pamatuju si, že na letní škole jsem se někoho zeptal, když nám řekli: „No, tam si zapíšete ty předměty.“ Nechápal jsem, jaké předměty si mám zapsat, tak jsem se zeptal, nějakého učitele, to není důležité, že jako jaké máme mít vodítko k tomu, abychom si vybrali ty předměty, ale zdá se, že když jsem se dostal do toho SISu, tak jsem to už tak nějak chápal.

A ze začátku se ti na FHS líbilo? No, nemám to s čím porovnávat, to je ten problém, nebo není to problém to je normální, v pohodě. Ale bavilo mě to. Tím, jak byly ty úvodní zkoušky, tak ty měly ještě takový závan zdravého rozumu, takže mi to přišlo dobré, správné, ty zkoušky a tak.

Takže ne, ne, ne, nebyl jsem z toho příliš šokovaný. Trošku tam chybělo, to si myslím i teď, to nebylo jen tehdy, tak chybí taková, mmm, použijme nějaké cizí slovíčko! Chybí tam nějaká koherentnost, ano, taková vnitřní koherentnost při tom kurikulu té fakulty. Jsou tam předměty fakt z každého prdu. Zjednodušíme to, každý doktorand, ať už se věnuje čemukoliv, tak si z toho může udělat předmět. Tak se mi to jeví, nevím, jestli to tak je, možná to přeháním. Takže ty předměty nějak nesouvisí ani mezi sebou ani moc s tím světem mimo fakultu, mimo univerzitu. Co jsem se díval, tak i na jiných fakultách mají taky zajímavé předměty, u kterých není úplně jasné ten účel, záměr toho předmětu.

A od prváku jdeš takovou filosofickou cestou? Profiluješ se ve filosofickém modulu? Tím, že jsem chtěl jít na filosofii, to byl asi takový cíl, záměr, tak ano, zaměřoval jsem se na filosofii.

A neotravují tě ty ostatní zkoušky? Právě mě vždycky těšilo, když jsem se měl něco naučit. Ty úvodové, teda, kromě filosofie a historie, jsou příjemné, člověk se něco naučí a ty knížky, navzdory tomu, jak byly tlusté, tak se četli velmi dobře.

Je něco, co se ti vyloženě líbí a co se ti nelíbí na studiu na FHS? Nelíbí se mi, že většina filosofů, nebo těch učitelů z filosofického modulu má hodiny ve čtvrtek! Přijde mi, že se na něčem dohodli nebo jsou líní, všechny hodiny jsou ve čtvrtek! Kdyby člověk chtěl toho víc, tak už se to překrývá. Ne, to byl vtip, samozřejmě, to je úplně jedno. Mám takový ambivalentní vztah k tomu, že si člověk může vybírat ty předměty, že si vlastně vyrábí ten svůj studijní plán. Na jednu stranu je to skvělé, jak už jsem říkal, je to ale i těžká volba, nepochybuji o tom, že jsem ještě tak nějak velmi hloupý a z toho se dá vyvodit, že ten studijní plán, který si vyrobím, bude takový hloupější. Ale zároveň je to ale pozitivnější, že si člověk může vybrat, co chce a nemusí být příliš omezovaný. Nevím, co vidím jako největší plus... Další, co se mi líbí je, že fakulta je ještě relativně mladá a s tím se pojí takové věci, že třeba na studijní oddělení se nestihly dostat staré, nepříjemné tety, a to bych bral i jako takový symbol té fakulty, že tam není hodně nepříjemných lidí, kteří by studentům srali na hlavu, že se to ještě nese v takovém milém, nápomocném duchu. Alespoň tak se mi to zdá, možná ne možná se navzájem učitelé vraždí

nebo tak. Nebo to, co se děje v magisterských nebo doktorských studiích, to netuším, tam je to možná jinak. Takže to je další věc, co se mi velmi líbí. Nelíbí se mi to, co vlastně vyplívá z takové mojí představy podstaty filosofie, a to je to, že je to úplně zbytečná věc. A to samé se dá říct o velkém množství předmětů, které sice usilovně, ale navštěvuji. Fakt nevím. Myslím, že to jsou zbytečné předměty, že to jsou akademické předměty, které, jakkoliv to zní hloupě, tak je to úplně nesouvisející s nějakým životem. Neumím si představit, jak by mi ty předměty, které navštěvuji mohly nějak pomoci, až opustím školu, jinak než v tom, že budu o něco moudřejší a vzdělanější.

A co teda čekáš, že se na FHS naučíš? Co tam hledáš za znalost?
Hm, dobrá otázka. To kdybych věděl! Snažím se na to přijít už tak dva roky a pár měsíců. A mně samému je úplně jasné, nemám jasnou představu, co vlastně chci, akorát teď, když jsem vstoupil do toho třetího ročníku, tak přede mnou vyvstala ta otázka té bakalářské práce, se kterou se pojí otázky nějakého následujícího studia, takže nějakého magisterského oboru, co by mohly souviset, ta bakalářka a nějaký magisterský obor. A potom ještě něco, já vím, že je to hloupé a že je to rétorika našich nepřátel, ale něco „takového do života“. A teď ani tak nejde o to, aby to bylo něco, hm...užitečné, ale nevím, aby to bylo něco, čemu se já můžu věnovat a v čem bych měl nějakou perspektivu.

Myslíš jako nějaká praktická znalost? Právě, že to nemusíme omezovat na tu praktickou znalost, ale jeden bratrův kamarád, ten taky studoval filosofii, byl to Ital, a už na výšce nebo možná už na střední se začal věnovat meteorologii, to je jen příklad, teď ho to vlastně neživí. Teď nejde o ty prachy, zjednodušíme to, ale jde o to, najít si něco, v čem bych nějak potom žil nebo tak nějak. A znovu opakuji, nejde o to, aby mě to živilo, ale abych se tomu mohl dál věnovat a aby to mělo nějakou perspektivu, ten nějaký obor, nějaká otázka, téma, nebo cokoliv. To znamená, že teď hledám něco, co by bylo zároveň na tu bakalářku, potažmo na ten magisterský obor a potom potažmo na něco, čemu se člověk může věnovat nějak tak dlouhodoběji.

A kam bys chtěl jít na magistra? Ta filda.

Takže filosofie? No, to je právě dost hloupé. Právě proto o tom mluvím s takovými rozpaky, protože vůbec nevím.

Co si myslíš, že ti má škola dát pro život, aby ti to bylo v budoucnu užitečné? No, právě to, že ti dá nějakou tu paletu možností, ze kterých si člověk vybere, případně vytvoří nějakou možnost, které se potom věnuje. Je to srozumitelné?

No, já nevím. Pro mě to vyznělo tak, že nejsi úplně spokojený s tím, co ti to studium dává, že ti nedává tu znalost, kterou jednou budeš v životě potřebovat. Hm, myslím, že tu znalost mi nikdo nedá, že tu si nějak vytvořím sám, nebo nějaký zájem o něco, takže svalovat to na někoho tak, jak to říct...tak neživého jako je fakulta. Nemůžeš svalovat něco na fakultu, vždyť to je budova a papíry. Nemůžu svalovat na fakultu to, že se neumím rozhodnout a že si neumím vybrat a věnovat se nějakému oboru, tématu.

Myslíš si, že téma je to hlavní, co během studia máš najít? Ano, téma, nějakou tu svojí meteorologii. Myslím, že právě ten bakalář má nějakou tu nabídku těch meteorologií a že ten třetí, čtvrtý ročník je čas, kdy by už každý si měl vybrat tu svojí meteorologii a zjistit, zda je to meteorologie nebo něco jiného než meteorologie a jít na meteorologický magisterský obor. Samozřejmě, idealizují to. Je velká pravděpodobnost, že ten magistr bude někde úplně jinde, nebo ten pracovní život. Přijde mi, že ten bakalář ti nabízí od každého něco, že ti dává přehled k tomu, aby sis mohl vybrat.

Cítíš ve studiu na FHS liberalitu? To už jsem říkal. Člověk dostane katalog, a z toho katalogu si vybírá.

A je ta liberalita: dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Dostatečná, příliš velká? Asi, možná. Tím, že má člověk...já ani nevím. Trošku mě zaráží že jsou obory, do kterých jsem třeba vůbec nenakoukl, třeba ekonomie. Nebo ekonomie ani tak ne, ale nemám třeba žádný psychologický předmět, kromě té zkoušky Úvod do psychologie jsem se psychologii nikdy nevěnoval, takže ta nabídka, ta liberalita, já to tak chápu, je tak široká, že jsou oblasti, kouty, chodby, kde jsem ještě nikdy nebyl. Takže proto si myslím, že je to možná příliš hodně. Ale to je jen taková glosa.

A když to vezmeš takhle: prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Tak je zjevné, že bude osvobozující tou svojí šířkou, i když dalo by se to chápat i naopak.

A co to znamená pro tebe? Takže já vnímám liberalitu jako osvobozující a svazující mi přijde třeba to, že i když se teď hodně snažím, tak mám minimální šanci dostat se třeba do té psychologie, to už bych asi fakt nezvládal. Na druhou stranu je to ale osvobozující, přijde mi, že právě to je taková ta svoboda, že máš větší množství možností, ze kterých si můžeš vybírat a tím, že si něco vybereš, tak zapudíš něco jiného. Takže já tím, že si vybírám filosofii, tak zapuzuji psychologii. To samozřejmě zjednodušuji. Takže je to asi osvobozující podle mě, ta liberalita toho studia, a prospěšná...já nevím, nedokáži posoudit prospěšnost něčeho. Protože mám rád svojí fakultu, tak jsem v pokušení říct: „Prospěšné, prospěšné!“, když už jsi mi nabídla tohle slovo, ale...

Proč máš rád FHS? Kladeš velmi těžké otázky, víš o tom? Nevím, jsem na rozhraní mezi tím, jestli mi to přijde prospěšné a užitečné nebo ne. Zkusme to přehnat. Představme si, že bychom měli tisíc tématických okruhů, tisíc modulů. Bylo by to osvobozující nebo svazující? To by bylo asi osvobozující...protože stále by měl člověk velké množství možností, ale bylo by to prospěšné anebo ne? A kdybychom měli dva moduly?

No, a když jich máš sedm? Tak se zaměříš na jeden, v tvém případě ten filosofický, a ty ostatní ti můžou být ukradené. To téma tvé práce, právě ta liberalita, líbí se mi, že to není dopředu dané, ale je to v rukách každého člověka, každého studenta. Nedokážu přiznat žádný důvod, který by mě naklonil na jednu stranu, jestli teda vlastně považuji tu liberalitu za dobrou nebo zlou, nebo teda tu prospěšnou, neprospěšnou. Vidím v ní klady, ale nedokážu ti říct proč, vidím v ní i zápory...Kdybych si představil školu, kde bych měl dané všechny předměty a nemohl bych si vybírat, a když vezmu naši školu, která je tak trošku opak toho, tak nevím...líbí se mi, že člověk je už na té vysoké škole nucený nějak se rozhodovat, že tím neproplave tak jako Suezským průplavem, ale naopak jde do Golfského proudu, že nejde nějakou určenou trasou, ale už je na širém moři a je na něm, naučí se už trošku rozhodovat, kam chce jít a to mi přijde jako dobré, protože později je tomu skutečně

vystavený a přijde mi, že když si to člověk tak nějak vyzkouší, zjistí o čem to je, pro něco se musí rozhodnout a nést zodpovědnost za to rozhodnutí, přijde mi, že je to jen dobré.

A není to na vysoké škole moc pozdě, nebo třeba i moc brzo? Ne, ne, právě že ne, podle mě je to fajn. Kdybych byl ten náš archetypální ekonom, tak k tomu přijdu až na konci, při nějakých těch pracích, kdybych si musel vybrat, čemu se věnovat. Takže tak, vidím to pozitivně, že člověk je nucený rozhodnout se.

Cítíš v té formě studia spíš zmatek nebo svobodu? Asi svobodu, nemám pocit...celé mi to přijde takové střízlivé ty předměty, že každý se snaží něco předat těm studentům a nepřijde mi, že by to bylo zmatené.

Vidíš třeba tu liberalitu studia jako podmínku kučení se svobodě a odpovědnosti? Samozřejmě, bez toho by to nebylo, podle mě. Podle mě to i vyplívá z toho, že tam má člověk tu možnost volby, tak z toho plyne tak nějak i ta nutnost rozhodovat se.

Druhá část otázek se váže k tvému vztahu k občanské společnosti. Jsi členem nějaké organizace, spolku, sdružení? Ne. A ani v minulosti jsem nebyl. Ale jsem sympatizant Studentů FHS. Co ještě by mohl být takový spolek? Skaut! Byl jsem skaut. Jinak asi ne, nic.

Zúčastnil ses posledních voleb do Parlamentu? Ano.

A voleb do akademického senátu? Jo.

A teď se zase chystáš? Jasně, jen kdyby...bude to viditelně vylepené po škole, nemusím si já sám někde na internetu zjišťovat, kam mám přijít, že ne?

Teoreticky bude. A zapojil ses třeba do nějaké výměny mládeže nebo projektu EU? Asi ne, pokoušel jsem se, ale to se mi nepodařilo, jednou. Takže ne. Nevím, tak nějak při Patočkovi není mnoho času a já jsem lenivý zjišťovat si informace. Nejsem velmi dobrý brázdič internetu, takže já si neumím velmi dobře zjišťovat ty informace, takže to ani nemám nějak v plánu.

Máš třeba chuť se zapojit do nějakého spolku, politické strany nebo se nějak výrazněji projevit v občanském prostoru? Chvilí jsem přemýšlel nad kandidaturou do Akademického senátu, ale trochu můj problém je, že jsem hloupý, nejsem žádný íkváč, takže na co by tam byli

hloupí lidé? Jde o to, že jsem trošku mladší než spolužáci, na gymplu tím, že tam byla osmiletá forma, tak jsem přeskočil jeden rok, a jsem narozený pozdě ve školském roku, takže jsem o rok mladší. Kdybych byl o rok déle v té Žilině, tak bych se asi zapojil do takového sdružení, nebo spolku mládeže. Je to taková mládežnická, politická organizace a do té bych se asi nějakým způsobem snažil dostat, kdybych tam byl trošku déle, ale příliš rychle jsem šel na vysokou školu, takže to jsem nestihl, ale měl jsem to už nějakým způsobem na zřeteli. Jestli se tam do té otázky dá i nějaká taková aktivita, tak vždycky kolem těch voleb do Akademického senátu jsem přemýšlel o té kandidatuře. Ale stále to zůstává v té teoretické rovině. A jsem byl na kolejni radě! Je to fajn, ale většinou to nějak zmeškám. To je dost nezodpovědný přístup, co? To se mi nelíbí, a když si to říkám sám sobě, tak si znám hloupě a lenivě.

A myslíš, že je to důležité se někam zapojovat? Mě fascinovalo na té kolejni radě a vlastně i v tom Akademickém senátu, že to už je něco, co má nějakou pravomoc, že vlastně oslovíš pár lidí, náhodou se dostaneš do toho senátu a teď už hned můžeš rozhodovat o těch věcech na koleji nebo na univerzitě. Takže mě fascinuje ta představa, že nějaká instituce, kde se lidé střetnou, už najednou můžou rozhodovat a připomíná mi to, že u nás v našem městě je taková filosofická kavárna, bývají tam různé přednášky a je to veřejné a ty přednášky nejsou typu „Přednáška o Platónovu dialogu Sofistés“, ale je to něco takového veřejnějšího, co by se dalo nějakým způsobem napasovat do té občanské aktivizace, takže no, je tam filosofická kavárna, která je nějakým způsobem občanská, která se zapojuje, tvoří občanský život a přijde mi, že když jsem tam chodil, teď teda z Prahy ne, ale že bych to jednou rád podporoval. V Praze je toho víc, tak není tak lehké si vybrat. Věřím, že nějaké žití občanského života se dá i prostřednictvím nějaké takové, nazvěme to vzdělávací institucí. Puf, to byla dlouhá, vyčerpávající a hlavně nudná odpověď!

Zajímáš se třeba o aktuální dění ve společnosti? Čteš noviny? Hm, nějak výrazně se to neliší od těch zpravodajských portálů, že bych se tomu nějak přespříliš věnoval, to ne. Ale zároveň si nezavírám oči a rád si něco přečtu. A taky mám upovídáného spolubydlícího, takže o hodně věcech se dozvím zprostředkovaně. Potom jsem velký

fanoušek humoru, hlavně černého humoru, takže takovým karikovaným způsobem se ke mně dostane velké množství novinek. Toho obsahu tam není příliš mnoho, i třeba jen ten komiks ti stačí, aby ti vysvětlil, co se zhruba děje a co přibližně karikuje ten vtip. Ale není to tak, že bych si dohledával každý vtip, většinou samozřejmě rozumím.

Čtu jen ty portály, slovenské SME.sk, přes všechnu interpretativnost, kterou předvádějí, je to stále ještě dobrý server, a potom ještě TYZDEN.sk, to je týdeník, něco jako Respekt v Čechách. Že tam píšou renomovaní, myslím, že inteligentní lidé, jsou tam nějaké kritické články...V Čechách minimálně. Sleduju Sedláčka, a taky Komárka jsem četl.

Kolik článků jsi tak přečetl za poslední týden? 20? Třeba nějaké newslettery, takže tam je to jednoduché, že tam vidíš nadpis toho článku nebo na to klikneš a přečteš si to. Ale většinou to jsou jen takové bleskovky, takže tomu chybí takový nějaký kontext.

Čteš třeba nějaké komentáře? Trošku mě demotivuje, když vidím hodně textu na monitoru, takže většinou jen ty rádoby objektivní informace.

To je co třeba? No, přijde mi, že když se někde objeví třeba: „Pravice se sešla, aby si vybrala nějakého pravicového kandidáta na prezidenta.“ To mi přijde jako relativně objektivní informace, v rámci nějakých možností, o moc objektivnější to nemůže být a zároveň není to velmi interpretativní. Třeba ten Týždeň. Tím, že to nemám zaplacené, tak nemám přístup k celému tomu časopisu, ale často si čtu třeba ty krátké zprávy. Samozřejmě nevěřím na objektivitu. V rámci možností asi ano, ale ne příliš.

Děkuji za rozhovor.

Student 5

Odkud pocházíš, jsi svobodný a kolik ti je let? Je mi 23 let, jsem svobodný a jsem z Bělé pod Bezdězem.

Jakou máš střední školu? Soukromou střední školu výpočetní techniky.

Šel jsi po maturitě hned na FHS? Po maturitě jsem šel na jazykovku, takovej ten pomaturitní jazykovej kurz. Šel jsem tam hlavně kvůli tý angličtině, protože jsem věděl, že během vysoký se na ní nebudu moc tak soustředit a angličtina mě baví, takže jsem si to chtěl nějak zlepšit a udělat si státnici. Ale už předtím jsem byl rozhodnutý, že půjdu na FHS, v průběhu toho jsem ještě zvážil, že bych šel na Pajdák, ale nakonec jsem šel na FHS.

V kolikátém jsi ročníku? Jaký byl tvůj průběh studia? Byl jsi na CŽV? Jsem ve třetíku. Na CŽV jsem naštěstí nebyl. Vlastně od prvního semestru jsem nějak podcenil přípravu, nestihl jsem jednu zkoušku, a protože jsem ji dělal v dalším semestru, tak se mi posouvala vždycky jedna ta velká zkouška do dalšího semestru a teď se to prostě nakupilo, že už nebudu stíhat dokončit dvě státnice a bakalářku v jednom semestru, takže budu muset prodloužit.

A prodloužíš si to jen o semestr nebo o celý rok? No, na rok. Teoreticky, co můžu dělat ten další půlrok? Jít na Úřad práce nebo jít někam pracovat, ale asi bych to radši měl v klídku, dát si ten půlrok SVIP a potom už čistě tu bakalářku a hlavně dohnat ty předměty, který třeba na FHS jich je spousta a není moc šance je všechny odchodit, no. To by se mi taky líbilo.

Máš v plánu pokračovat v magisterském studiu? No, chtěl bych jít na to Studium občanské společnosti, ale ještě uvidím, jestli vyleze i ten jinej obor...možná teda i na doktorandský studium, i když nevím, jestli budu mít ještě od rodičů takovou podporu. To už bych asi musel dělat dálkově, ono se to asi tak většinou i dělá. Protože na tom Studiu občanský společnosti, snad od minulýho roku, teď vytvořili i doktorandskej obor, takže možná přímo tam anebo něco jinýho. Nevím, myslím, že ten přechod na jinou fakultu je dost problematickej, na magistra. I když původně jsem uvažoval, že bych šel na magistra někam do zahraničí, ale to nevím,

to je asi dost finančně náročný, na to asi fakt musíš mít nějaký stipendium a to není úplně jednoduchý.

Proč chceš do zahraničí? Kvůli tomu jazyku určitě. Kvůli té angličtině a zkušenosti z jiný země, možná ještě v takový době, kdy ještě nemusím řešit takový ty záležitosti rodinný nebo mám i relativní možnost cestovat a poznávat jiný lidi by mohla dobrá.

Plánuješ jet na Erasmus? Spíš až na tom magistrovi. Právě kvůli tomu skautskému oddílu. Tam musím být každý týden na schůzky a prakticky nemám žádnýho zástupce, který by to mohl vzít za mě, takže by se mi mohla ta několikaletá práce ztratit.

A to máš jako práci? Ne, to není placený, je to dobrovolný. Kdybych byl jenom vedoucím oddílu, tak by to možná ještě jakž takž šlo, ale vzhledem k tomu, že jsme zároveň i takový středisko, který sdružuje víc oddílů a je nás na to hrozně málo vedoucích, tak zároveň musíme dělat takovou agendu a zázemí, řešit klubovny, a ještě jsme si k tomu s kamarádem přibrali vedení okresní rady, takže je to další práce navíc. A tenhle rok ještě působím na skautským kurzu, takže toho je hodně, hodně, hodně. Prakticky to je i jedním z důvodů, proč tu školu nestíhám v tom řádným termínu.

Kolik času ti zabere studium? No, já když jsem přišel na FHS, tak nám říkali, že pokud to chceme dělat vážně, což já jsem chtěl, tak říkali, že je to práce na plnej úvazek. Já jsem si říkal, že asi jo. Asi to nebude ten full time, kterej bych tomu dal, ale chci to studovat pořádně. A když si to představím, tak ten full time mám ještě zároveň v tom skautským dobrovolnictví a teď když to dám vedle sebe, tak nevím. Skoro bych tipoval, že dávám víc času tomu skautingu než tý škole. Tak různě se to přelejvá, podle toho, co zrovna hoří. Takže když hoří škola, tak se věnuju škole. Ale právě - i když se na něco učím, tak mi lítaj myšlenky někde jinde, protože v tu chvíli, když mám nějakou povinnost, tak mě baví to, co mě nenutí. Takže když mám nějaký povinnosti do školy, tak se sice učím, ale každou chvíli odlítávám k něčemu jinýmu. A obráceně to je jak kdy. Spíš v rámci jednotlivých předmětů přemýšlím o jinejch, takže třeba teďka, když se mám učit na nějaký předmět, tak už přemýšlím,

co bude příští semestr, a vyhledávám si předměty na příští semestr, i když to je úplně irelevantní, možná tam ani nedojdu.

Kolik jsi třeba věnoval hodin studiu minulý týden? No, já jsem si v rámci toho časového vytížení zkoušel různé možnosti, jak si zorganizovat čas a v posledním roce jsem začal pracovat s takovým diářem a tam si zapisuju všechno možné. Takže já si to představím líp, když se na to podívám...No, v průměru tak tři až čtyři hodiny denně, plus když mám ještě ten den schůzku, tak to je prakticky od rána do večera. A když máme ještě nějaký přípravy, tak to je vždycky tak plus několik hodin denně. Možná by ten průměr byl třeba i pět hodin denně teda.

A škole? No, a škole...to je těžký srovnat v té soustředěné činnosti, protože to moc dlouho nevydržím, ale jakoby ve zkuškovém, to je určitě víc. Když není zkuškový, je normální semestr, tak jsem na hodinách ve škole, když nejsem na hodinách ve škole, tak jsem ve studovně, ve studovně někdy se teda věnuju škole, když tam mám počítač, tak se věnuju skautským věcem nebo něčemu jinému...ale asi by to mohlo být podobně, jako časově, protože to čtení zabere dost času a to je tak jediný, co vlastně dělám. Jakože bych se nějak cíleně učil, cíleně se šprtal nějaký zápisky, to nedělám, takže jenom nějaký čtení. Včera jsem četl nějakých pět, šest hodin...asi by to bylo dost podobný. Ale to je takovej stašně hrubej odhad, teď fakt nevím. Ale mam spíš takovej pocit, že míň tý škole, než bych měl a víc tomu skautingu nebo něčemu jinému, nějakému odpočinku.

Myslíš, že se FHS dá studovat, aniž bys jí věnoval spoustu času? No, myslím, že jo, že se to tak dá udělat. Nevím, myslím si, že typy lidí, který jsou ochotný přistoupit na ten způsob učení, že si stáhnou od někoho výpisky a přečtou si je a naučej se na zkoušky z toho, tak vlastně během semestru nemusej vůbec nic dělat, ani vlastně nemusej chodit na přednášky, protože si to jen našrotěj těsně předtím. Když je teda někdo schopnej tohodle, což mě teda vůbec nejde, ani mě nebaví. Myslím, že to jde dost osekát a klidně přitom pracovat nebo dělat něco jinýho. No, já vzhledem k tomu, že se to snažím dělat nějakým způsobem poctivě a věnovat tomu hodně času, tak to je asi ten důvod, proč to budu protahovat, protože to dělám jako moc pečlivě, i když to si myslím, že je ten správněj způsob,

ale protože dělám třeba ještě moc pečlivě něco jinýho, tak to už nejde skloubit, že ten čas už v tom není. Ale tak jako teoreticky si tam jdu pro papír, ale zároveň nejdu. Šel jsem tam proto, že mě to zajímá a baví a když to budu osekávat, tak se vlastně nic nedozvím a přijde mi to i jako ztráta času, kdybych tohle studoval jen povrchně. To je myslím i úplně proti smyslu té fakulty.

Já jsem byl dost naštvanej právě v prváku, kde jsem potkal dost lidí, který to takhle neměli. Ono se to pak osekává, spousta lidí odpadá a právě ty lidi, který to nemaj podobně nastavený jako já, tak pak odpadávaj a já jsem z toho byl hrozně rozladěnej, že tam vlastně je spousta lidí, který choděj na přednášky a ani na nich neposlouchaj, nemusej na ně chodit, no, tak ale jsou tam. To mi hrozně vadilo. Byl jsem hrozně rád, že postupně jsem se seznamoval s lidma, který to teda mají podobně, že chodí na ty přednášky, protože je zajímaj.

Možná se v tom prváku spousta lidí musí nejdřív zorientovat. Ty jsi neměl ze začátku v tom studiu chaos? No, to právě ne, mě to docela bavilo a já jsem hlavně měl v prváku takový ty úvodní přednášky, který mě hodně nadchly, i samotnej proseminář. Pak jsem se s tím profesorem bavil u Úvodu do filosofie a on mě vlastně nasměroval na ten cyklus seminářů filosofickýho modulu, takže jsem si říkal, že zkusím tenhle směr, udělám si ucelený přehled o té filosofii, i když to je takový rozházený a můžu tady chodit na všechno možný. To jsem vydržel rok a půl a postupně to začalo tuhnout a bylo to těžší a těžší...a říkal jsem si, že to asi úplně nezvládám. Zjistil jsem, že teda bakalářku nebudu psát pod filosofickým modulem, tak jsem se překlenuj spíš do toho společenskovedního a nakonec si myslím, že jsem to sice nemyslel pragmaticky, ale přijde mi, že jsem tak nějak náhodou se připravoval na ty jednotlivý velký atesty. Jo, že na SAFM jsem se připravoval sérií profilovejch seminářů filosofickýho modulu, teď na historii jsem si dal nějaký předměty, na ty společenský vědy, na bakalářku jsem si taky dal nějaký semináře, ale přišlo mi, že jsem na to nějak tak jako přišel sám a v podstatě mi možná chyběla ta informace, že by to jako bylo dobrý to jako takhle pragmaticky dělat, připravovat se na ty zkoušky tak, že si zvolíme jednotlivý semináře, který se k tomu hodí. Na jednu stranu

jsem rád, že jsem na to přišel sám, jsem na to tak jako trošku hrdej, že jsem si dal ty semináře, který jsem chtěl.

Co mi vadilo, byla ta klikací mánie u zapisování předmětů v prvním, kterou člověk, když nemá nějaký figle, tak nezvládne. Zapisovat si předměty před Letní školou, kdy jsme vlastně nevěděli, co pořádně, jak, co je důležitý a už si musíš zapsat předměty, protože když si je nezapišeš, tak už na tebe nic dobrýho nezbyde, to mi vadilo. To nevím, proč to takhle pořád je.

A kdy ses začal takhle systematicky připravovat na ty zkoušky?
No, to mi vlastně došlo předtím SAFM, že jsem vlastně měl spoustu seminářů z filosofickýho modulu a že to teď vlastně nebudu muset moc řešit. Ale že bude vlastně to EDK a já vlastně z těch dějin nic nevím, žádný DK jsem si nezapisoval, tak to bude docela hustý, to bych si měl alespoň nějaký ten seminář zapsat! Takže mi to vlastně došlo na začátku tady toho semestru.

A vlastně když jsem se začal připravovat na tu bakalářku, tak mi došlo, že tyjo, to bude chtít nějakou metodologii! No, tak jsem to tam rychle tak nějak naflákal. No, v podstatě mi to došlo na začátku tohoto semestru.

A co si myslíš o té struktuře studia? Já nad tím přemýšlím, co mi to teda jako ve výsledku dá a já doufám, že se mi podaří do konce toho čtvrtáku dát dohromady nějakou sebedisciplínu, protože na jednu stranu mi přijde, že to nutí ty studenty, aby si to zorganizovali ten čas sami a rozmysleli si, co teda chtějí dělat, jak a kdy to budou dělat, protože mají naprostou volnost. Zvlášť když většina toho studia je doma, protože musíš hlavně hodně číst a v podstatě na ty semináře ani nemusíš chodit, i když je jich dost, pořád většina té práce je doma. Takže tam je ten čas, kterej si musíš zorganizovat. Takže já doufám, že mě to dokope k tomu, abych si udělal nějaký dobrý návyky, jak si určovat si nějaký priority a sebedisciplínu v tom, kdy co budu dělat a v tom setrvat.

Zatím to je takový hodně na hraně a doufám, že to někam dotáhnu, protože potom v osobním životě to nikdy nebude nějak jednodušší, že jako budeš mít nějak víc volnýho času anebo budeš míň potřebovat organizovat, to si nemyslím. Takže si myslím, že v tomhle směru to je prospěšný.

Ale jakoby rozdělení modulů, spousta předmětů...jako já si myslím, že je to docela dobrý. Jsou tam samozřejmě předměty, který jasně směřují k nějakým atestům, je tam asi i dost předmětů, který se na první pohled zdají takový – jak oni tomu říkají – snad sauny a podobně.

Sauny? No, to prý bylo dřív, že místo nějakého tělocviku nebo čeho byla normálně sauna, takže jsme mohli chodit do sauny. Takže se říká, že tím studiem bylo možný se tak jako prosaunovat, kdy máš ty kredity za ty sauny, že to asi jde.

A profiluješ se tedy v nějakém modulu? No, já jsem se snažil profilovat v tom filosofickém, tam jsem to došel do novověku, fenomenologii už jsem vzdal. Ale možná se k ní vrátím. Jinak jsem se neprofiloval, prakticky jsem se vyhnul všem psychologickým seminářům. Výstup z té zkušenosti z těch filosofických seminářů je takovej, že asi není úplně možný si o tom udělat nějaký velký přehled, pokud bych vyloženě nestudoval jenom filosofii. Na druhou stranu, možná jsem se utvrdil v tom, že pro mě je možná důležitější ta praktická filosofie, ta etika, to, co je ve vztahu k jednání, co je dobrý, správný dělat, než nad čím teoreticky může člověk přemýšlet. To mi třeba asi dal filosofický modul, plus třeba nějaký dílčí přehled o různých autorech a způsobech myšlení, myšlenkových směrech.

Z jiných modulů, z toho společenskovedního třeba, jsem měl trochu z té ekonomie. Ten komunikační modul, to mě vlastně taky bavilo, jak jsem se připravoval na překlad, tak to jsem tam měl seminář, a to mě nadchlo tak jako pro ten cit pro jazyk a to překládání. Mě vlastně bavila angličtina už předtím, takže to se mi líbilo.

Mám takový pocit, že mám z každého toho modulu, až na tu psychologickou disciplínu, z každého trochu. A že jsem docela rád, že si z každého můžu něco vzít. Sice asi nebudu profík v nějakém oboru, nebudu filosof, ne, necítím se jako filosof, ale líbí se mi ten renesanční ideál všeobecně vzdělaného člověka, to mi přijde dobrý. Takže v tomhle směru mi to vyhovuje a nepočítám s tím, že by mě to mělo uživit. Takže je mi to celkem jedno, že nebudu mít nějaký hluboký přehled o každém, ale spíš nějaký, možná povrchnější, o dílčích autorech asi hlubší přehled. Ale asi je podle mě lepší mít ten širší záběr a schopnost pracovat

s tím textem natolik, abych když budu potřebovat zaměřit se na něco konkrétního, neměl problém s tím, že jsem se s takovým textem ještě nesetkal.

Jak bys ohodnotil zpětně své studium? No, já jsem s tím spokojenej, ale naopak jsem rád, že si to budu moc prodloužit a dohnat některý předměty, který bych jinak nestihl. Asi některý učitelé to i cítí, že to studium fakt není na tři roky, a dost lidí znám, který to protahujou na čtyři roky. Nevím, jestli by všeobecně mělo být bakalářský studium čtyřletý, možná jen na FHS. Je možný, že tam je ta možnost. Možná mě teď trochu rozladilo to CŽV, že když to člověk nestihne, tak musí znova od prváku. Možná to ty studenty nutí, aby to dodělali, to asi souhlasím, ale nevím, když už zaplatíš 15 tisíc za semestr...

Proč nakonec budeš psát bakalářku v společenskovědním modulu? No, takhle. Profiloval jsem se na ten filosofickej, v tom filosofickým si to vlastně vymýšlíš sám, kombinuješ různé metody, nevím přesně. Ale asi do toho musíš mít mnohem hlubší vhled, do těch metod a potom si to nějakým způsobem poupravit a spíš psát nějak na teoretickým základě. A mně by přišlo zajímavý dělat i nějaký ty rozhovory a vyzkoušet si i ty metody společenskovědního výzkumu, no. Asi je tam částečně i to, že bych chtěl nějak pokrýt i tenhle modul, takže když mě k tomu donutí psaní té bakalářky, tak to bude jediné dobře.

Proč jsi chtěl jít po maturitě na FHS? Na střední školu jsem šel, protože mě bavili počítače, hráli jsme různé hry a táta se v počítačích vyznal a ledacos jsem se od něj naučil. V průběhu prváku jsem přicházel na to, že to teda nebude úplně ono, že bych si takhle nepředstavoval život, sedět za počítačem a takhle něco dělat a přemýšlel jsem dokonce, že bych to přerušil a že bych šel na jinou školu. Ale bylo to soukromý, a když už mi to rodiče zaplatili, tak jsem si říkal, že bych mohl být trochu vděčněj a dodělat to. Tak jsem to dodělal, ale věděl jsem, že technickej směr není úplně můj šálek kávy, takže bych nebyl schopnej zvládat na vysokoškolský úrovni matematiku, fyziku nebo něco podobnýho. Vždycky jako čeština, angličtina, společenský vědy mě bavily a šly líp. A nevím, když jsem si procházel jednotlivý fakulty, tak jsem tam na FHS narazil a právě jakoby ta možnost volit si předměty kdy chceš, jak chceš,

mě zaujala právě proto, že jsem věděl, že když mi dají na vysoký škole rozvrh, tak nebudu moct mít skautský schůzky. Takže možná hodně velkej důvod byl, že jsem byl rád, že si ty předměty můžu volit, jak chci. No, a pak potom, že mě ty humanitní vědy zajímaly, i to, že se pracuje s jazykama, že to vlastně bylo něco úplně jinýho, takový odlehčení od toho technickýho. Zpětně jsem ale rád, že jsem tu střední školu udělal, je to taková zadní branka, kdybych nemohl najít zaměstnání, tak v IT oboru bych asi něco sehnal. Ale pokud bych nemusel, tak ne. Takže to беру tak, že teď si můžu v pohodě studovat, protože praktickou školu už mám za sebou, což spousta lidí, co přijdou třeba z gymplu, tak nemaj a musí si to zaměření aspoň trošku udělat, aby se měli čím uživit, ale tenhle problém neřeším.

Co si od toho studia na FHS čekal? To fakt nevím. To, že si budu moct vybrat ty předměty, který mě zajímaj a že postupně třeba víc zjistím, co bych chtěl. To se možná částečně naplnilo, i když si myslím, že jak jsem hodně ovlivněnej tím dobrovolnictvím v junáku, tak jsem to částečně směřoval tím směrem, co mě zajímalo ohledně toho.

Ale možná to co mi nějakým způsobem vadilo, bylo to, že jak nemáme jednotný třídy, že spolužáci nejsou pospolu, že jsou na různých seminářích, kde se potkávaj, ale to bylo třeba jen pár lidí. Takhle nějak poznáváš lidi, a pokud cíleně nejedeš třeba na Letní školu nebo nechodíš na ty FHS festy a tak, tak takovej ten klasickej studentskej život, tak pokud se sám neangažuješ, tak ho nezažiješ. Když mi to zpětně říkaj mladší spolužáci, tak jim říkám: „Jezděte na ty Letní školy, chod'te na ty akce!“ Jo, ale předtím mi to nikdo neřekl. To bych byl zpětně rád, kdybych tuhle zkušenost měl od někoho zprostředkovanou.

Vidíš v tom studiu ještě nějaké další minus? Právě jakoby v tom liberálním způsobu volení si předmětů a volení si v tom, jakým způsobem a kdy budeš studovat. Když vezmu třeba takovej protiklad – VŠE. Teď jsem se bavil s kamarádama a oni mi říkali, že mají jen jeden pokus na zkoušku, že to musí dát. To si nedokážu vůbec představit. Oni mají sice nějakou volnost, jiným způsobem nastavenou, ale je to docela hardcore. Ale říkal jsem si, že to má tu výhodu, že je to nutí ty zkoušky udělat, musí se to naučit, musí to udělat a nemaj jinou možnost, a tak to udělaj.

A ve výsledku to udělej během tří let, nebo možná dřív odpadnou, ale musej studovat pečlivě...ale zase mají to nalajnovaný, no. To by mi asi nevyhovovalo. Já jsem rád, že ta zodpovědnost je na mně, že je to volnější, ale rozumím taky tomu, že je to jednodušší, když to máš nalajnovaný a nemusíš se tím zabývat.

A to je mínus nebo plus? No, je to plus. To mínus je ta komunita. Ale teď jsem spokojenej. Je to zajímavý, jak se to postupně vytřídí, že ty lidi, co jsou na FHS a jsou rádi na FHS, tak se nějakým způsobem potkávají, poznávají...je nás tam 150, takže oproti původní tisícovce, je to malej zlomek. Ale možná lidi, který nikam nezajdou, tak třeba vůbec ten studentskej život vůbec nemusí poznat

Možná bych ještě vyzdvihl profesory. Možná jsem jich ještě tolik nepoznal, ale jsem rád, že chodím na přednášky a na semináře, protože je možnost to studovat i tak, že budeš dělat DK a dělat referáty a to pak těch učitelů moc nepoznáš. Mě ale vždycky zajímá, co ten člověk říká, i když třeba ostatní říkaj, že říká nesmysly, ale já si vždycky v tom vyberu to, co mi přijde dobrý, a nemám problém.

Setkal jsi se s principem torské spolupráce? No, to jsem nikdy nevěděl, co to je. Teoreticky si myslím, že mi hned ze začátku sednul profesor z filosofickýho prosemináře, na zkoušce z Úvodu do filosofie jsem pak byl o půl hodiny dýl, to už jsme se bavili úplně o něčem jiným, doporučil mi tohle a potom jsem se s ním bavil o DK a bakalářce, ale jak jsem postupně vymizel z toho filosofickýho modulu, tak už se s ním tolik nesetkám. Ale část toho studia jsem měl takovej pocit.

Jaké znalosti chceš získat na FHS? No, mě baví a zajímá historie. Obzvlášť potom, co jsem na tý střední škole měl dějiny jen jeden rok, takže středoškolský znalosti mám nulový. Tady sice není to ta představa, že se dozvíš, jak to teda opravdu bylo – ještě víc to zproblematizujou, takže vlastně nevíš vůbec, jak to bylo, ale postupně přicházíš na to, jak na to nahlížet.

Co bych se chtěl dozvědět? Já mám takovej pocit, že pořád nejsem moc kritickej, i když si myslí, že bysme se to tady měli nějakým způsobem naučit, nevím, ale umět kriticky nahlížet na ty texty, který čteme, a já v nich naopak hledám to zajímavý, ale neumím od toho odsunout nějaký

ten balast, kterej tam tomu přisazuje ta doba, kterej tomu přisazuje ten autor sám svým zaměřením. No, a právě ten rozhled do všech možnejch směrů je dobrej základ, abysme potom měli větší kritickej náhled na to, co se děje ve společnosti, na to, co čteme, na to, o čem se bavíme a hlavně - a to si myslím, že už se na mě podepsalo - je větší dávka tolerance vůči všemu možnýmu, ať to jsou lidi, ať to jsou názory lidí nebo různý myšlenkový směry a hlavně taková ta předsudková zevšeobecňující takovej ten přístup ke všemu. Tak to myslím, že právě když máš rozhled ve všech možnejch směrech, tak ti zamezuje dělat takový ty zjednodušující zkratky o tom, že to je takhle a oni jsou stejně blbý a takový ty populární kecy, když se třeba budeme mluvit o politice a prezidentský kandidatuře, který se běžně objevujou mezi lidma, se kterejma se bavíš. Tak v tomhle směru bych byl rád, kdybych měl rozhled a kritickej odstup k různejm věcem. Tak jak studuju ty předměty, tak se snažím představovat si sebe.

Mě baví pedagogická činnost, tak kdybych to měl vysvětlovat...už možná ten oddíl, často si to takhle srovnávám. Protože ten skauting by měl být zaměřený všestranně, není to sportovní, ale měl by vychovávat lidi. A mně přijde, že už ta škola samotná, FHS má vychovávat lidi víc než cokoliv jinýho. Vzdělávat jo, ale právě tím vzděláním a tím všeobecným vzděláním je vychovává, aby byli dobrý lidi, dobrý občané, a aby věděli, co to znamená člověk a co to znamená občan. Tenhle přístup mám ze skautskýho oddílu a na FHS si ho upevňuju, takže se mi to jako tak krásně prolíná a baví mě to možná právě proto.

Ale jestli teda čekám na to, co bych se tam měl naučit, tak to jsou právě ty znalosti, ty základní všeobecný znalosti, který by měl prostě člověk znát, aby byl férovej a zastával nějaký hodnoty a vůbec věděl, co to jsou hodnoty. A já si myslím, že ta FHS to dobře poskytuje. Ale záleží, jestli už na to koukáš a jestli ti to právě ta škola ten náhled dá. Nejsem si jistej, jestli jenom nejsem postiženej z toho skautskýho oddílu a nevím, jestli to ti učitelé samotní předávaj. Takže teď si nejsem jistej, jestli to je vliv FHS nebo skautský výchovy. Každopádně to synergicky funguje dost dobře.

Ale možná z rozhovorů se spolužákama mám pocit, že to takhle nějak působí. Ale zase nemůžu posoudit, jaký vlivy působí na ostatní spolužáky.

Možná to je tak, že na FHS chodí lidi, který právě mají takovou potřebu, stejný založení, tak nevím. A taky jsem zmanipulovanej tím „učíme se psát a číst“. A to mi přijde super. A čím dál tím víc zjišťuju, že je to „psát“ mi chybí, že ty DK jsem nenapsal, nečetl a budu to muset teď hodně dohánět a rád bych to dohnal. Takže to není znalost, ale dovednost, co bych rád získal. S tím překladem, to bylo dobrý, tam jsem toho dost napsal, s jazykem jsem dost pohnul zase někam jinam, ale to psaní to mi chybí. Ale třeba vyjadřování, to nevím. Asi tam je nějaký rétorický předmět, kde máš mít na každou hodinu připravený nějaký referát a přednášíš ho ostatním, ale je asi jen jeden jediný předmět, o kterým jsem slyšel, že je tak zaměřený na rétoriku. To mi přijde takový jako, to by tam ještě mohlo být. Ta rétorická stránka tam asi chybí. Práce s textem je dobrá, důležitá, umět rychle a do hloubky se dostat do podstaty, mít přehled taky, ale potom o tom umět mluvit, to předpokládá to, že se s těma studentama scházíš a bavíš se o tom. A pokud se k tomu sám nedokopeš, tak to tak nebývá vždycky.

Jak hodnotíš liberalitu na FHS? Dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Jo, to co je to omezující je, že to musíme dokončit v určitým semestru, máme na to dva semestry, na jednu zkoušku, to by bylo až moc volný, kdybysme to mohli dělat...to by se vlastně posunulo až úplně ke konci studia, asi bych to těžko zvládal. Takže jsem rád, že je to takhle omezený, v tomhle směru to je dostatečný.

Když lidi mluví kriticky proti tomu, že vůbec máme nějaký povinný zkoušky, že by to mohlo být ještě liberálnější, že bys mohla mít úplně cokoliv, tak s tím nesouhlasím. Já si myslím, že je potřeba, aby tam byl nějaký základ. Jsem moc rád za to, že mě ty státnice nebo ty souborný zkoušky donutí, abych se věnoval tomu jednomu předmětu, jedné disciplíně, a abych se v ní zdokonalil nebo něco dozvěděl, to mi taky vyhovuje.

Naprosto mi vyhovuje ten výběr předmětů, že prostě můžeš navolit, jaký den ti vyhovuje, jaká hodina ti vyhovuje, to je dobrý. Samozřejmě je problém ta klikací mánie vždycky, zaregistrovat si předmět, s tím se nedá nic dělat. To možná je problém. Ten počet těch pokusů, že jsou tři a že ti ho škrtnou, když si ho nezapíšeš, když ho neabsolvuješ v tom

semestru, to mi přijde takový skoro blbý, no. Asi to není v silách těch učitelů, to by nedělali nic jinýho, kdyby jenom zkoušeli studenty, který to pořád posouvaj, ale je to omezující faktor. Nevím, jestli bych byl víc pro omezení té liberaly nebo naopak pro větší uvolnění. To je možná ten nedostatek toho mého kriticismu, no. Mně to vyhovuje tak, jak to je, no. Takže dostatečná.

Prospěšná, neužitečná, svazující, osvobozující? Prospěšná! Jako jednoznačně prospěšná. Osvobozující...to by znamenalo, že by mě to mělo osvobodit od něčeho, to si nemyslím. Možná jako kdybych přešel z jedné školy, kde mám jasně daný režim na druhou, co možná na té střední škole bylo. Jo, možná to bylo osvobozující vůči té střední škole, ale zase ne tolik. Osvobozující, takový to, co je to za svobodu, když máš spoustu volného času, ale musíš si ho zorganizovat sám. Ne, v tomhle je to prospěšný. Prostě musíš fungovat sám. To mi někdo říkal takovej příměr: „Sami spolu.“ V tom smyslu, že jsme jakoby spolu v tom samým problému, že to všechno nakonec musíme udělat sami, všechny ty zkoušky, že se na to musíme připravit sami. V tom jsem trochu nesouhlasil, já si myslím, že je vždycky možný zajít na ty konzultace a pokud nemá vyloženě odpor vůči učitelům, což mi dost často přijde, že lidi mají, skoro zbytečně, tak za téma učitelama můžeš zajít a oni ti to vysvětlej a tobě to potom dojde. Úvod do historie, klasika!

Kolikrát jsi byl na konzultaci? Jednou. Né, já jsem měl hrozný štěstí, asi při mně stál Pán Bůh. Protože já jsem na ten první pokus šel, jo, byl jsem připravený, chybělo mi jen jedno téma, který jsem fakt neměl zpracovaný. Měl jsem přečtený nějaký výpisky, dělal jsem si i vlastní, připravoval jsem se na ty otázky, snažil jsem se to nějak zvládnout, no, a chyběly mi asi dva body. Šel jsem na konzultaci, abych věděl, co tam bylo špatně, ten učitel mi to vysvětlil, pak jsem šel znova na ten test a měl jsem tam skoro to samý. Bylo to hrozný štěstí, napsal jsem tam to, co jsem se naučil, to co mi řekl, jak to mám opravit, napsal jsem to a dostal jsem 17 bodů. Nebyla to sice žádná sláva, ale bylo to štěstí. A tam jsem možná až trapně jasně viděl, že ta konzultace má smysl, že bez ní to nejde. Ale taky mi to došlo až potom. Možná taky informace, kterou jsem...no, možná nám jí říkali - chod'te na konzultace! Jo, asi nám to říkali.

To jsem si dost často uvědomoval, že ty rady těch učitelů tak jako znějí a studenti si myslí: „No, jasně, co bysme se toho drželi, my to zvládnem líp.“ Jen se toho trochu držet a šlo by to líp. Stejně tak s překladem – začněte ho dělat před prázdninami, nechte si prázdniny odstup a v tom semestru, kdy ho máte odevzdávat, tak na něm začněte pracovat, dopilovávat ho, korigovat ho. To jo, to vůbec! V podstatě o rok později než nám radili, jsem ho začal dělat. Ale tak oni učitelé raděj, ale potom tam není žádná mocenská nástroj, kterým by tě donutili, je to na tobě. Ale neuděleš to, musíš na to přijít sám. A v tom myslím, že je to prospěšný, na cokoli přijít sám. Když na to přijdeš sám, tak si to zapamatuješ a zažiješ líp, než kdyby ti to někdo jenom vysvětlil, a nevíš proč.

Cítíš v tom studiu víc zmatek nebo svobodu? Hm, z těch informací, který se mi tak jako v hlavě honějí, tak nějak doufám, že se to víc překlene do toho stádia, možná těma soubornejma zkouškama se to srovná a ten zmatek už nebude takovej, v těch znalostech, který mám. U Úvodu do historie to byl fakt jenom takovej úvod a rychle se to zase vykourí, snad se to s EDK zlepší. S filosofií, no, plus mínus. Taky neobsáhneš všechno, ani to nejde, ani ty období všechny. Tam je možná ta svoboda trochu...i když oni teď ten Úvod změnili. Tyjo, to nevím, co bych cítil víc, jestli zmatek nebo svobodu. Né, ten zmatek není takovej! Jsem se s tím asi nějak popral, spíš asi náhodou než vědomě, ale spíš asi svobodu než zmatek, i když samozřejmě tam je. Zmatek mám spíš v tom, co jsem se naučil, z těch přednášek, v tom mám trochu guláš, nemám to moc utříbený, ale to bude časem. V té formě studia ale spíš jako tu svobodu, to mi nedělá problém se v tom zorientovat.

Chápeš učení se odpovědnosti jako podmínku nebo cíl liberálního studia? No, naprosto, jednoznačně! Nad tím dost přemýšlím. Nebo tak, že mi to dochází a doufám, že to tak je, že je to právě naučení se té zodpovědnosti. A kdybych měl zapřemýšlet, jestli to je ještě nějak jinak, tak teoreticky tam může být ještě částečně ten důvod, nabídnout studentům se vyprofilovat. Nebo se třeba nevyprofilovat, ale mít nějaký záběr do všech možných směrů. To vyprofilování se v tom směru, jakým chci, což já jsem na začátku nevěděl vůbec, jako co by to mělo být.

No, zodpovědnost a možnost se vyprofilovat. Jakej jinej smysl by to studium ještě mohlo mít? Nic jinýho mě nenapadá.

Druhá část se týká tvého vztahu k občanské společnosti. Jsi členem nějakého sdružení, spolku mimo Skauta? Prakticky ne.

A jak dlouho jsi členem Skautu? Od malička, od první třídy. Rodiče nebyly skauti, ale na doporučení jiných mě tam dali. Nějakým způsobem mě tam, takový ty krizový léta mě tam dotlačili, podrželi, a to jak jsem překlenu, tak jsem za podpory těch starších dospěl k tomu, že teď tam vedu ten oddíl.

V čem vidíš pozitiva na tom být členem nějakého spolku? No, jednoznačně seberealizace, uplatnění vlastních nápadů...kdybych to vztáhnul na ten skautskej oddíl, tak já jsem se postupně ztotožnil s těma ideálama a přijde mi nejučinnější způsob změny společnosti skrze výchovu mladý generace. Takže v tomhle mě to baví dělat i v tý, dá se říct, dost liberální možnosti tý pedagogický činnosti, protože ve školství nemůžeš používat všechny ty metody, nemůžeš si skoro vybrat lidi, který v tom oddíle budou, nemůžeš nikoho vyhodit z oddílu, protože se opravdu nesnaží chovat skautsky. Takže možnost dělat si to jak chceš, v nějakých mezích hodnotových nebo organizačních, ale pořád s tím, že to má ten přesah pro tu celou společnost. Že když ty děti z toho oddílu vyjdou a mají nějaký základ, jsou třeba naučený, že má smysl spolupracovat a má smysl se podílet na tom, co se děje okolo nás, zjišťovat si, co se děje okolo nás a nebýt bačkora. V tom mi jako přijde ten skautskej oddíl dobrej. Samozřejmě že to občas i srovnávám s jinýma organizacema, jako jsou třeba ty sportovní, kolikrát se vůči nim i dost vymezuju, třeba proti těm fotbalovej. Ne, že bych s s nima měl nějakou zkušenost, ale když slyším, jak tam učí ty děti být sprostý a jak ty lokty zvednout a jako simulovat, tak se mi to moc nelíbí. Ale zase vidím, že to je nějaká činnost.

Mě by právě docela zajímalo i to Studium občanskýho sektoru, abych se trochu víc dozvěděl, jak to funguje v jinejch dobrovolnejch organizacích a jakej to má vůbec dopad na tu společnost, protože být zasekej jenom v jednom...i když si myslím, že to je hodně širokej záběr, že se tam vlastně můžeš zaměřit na různý věci.

Jsou tam ale různé zásady, minimálně ten hodnotovej rámec může být svazující.

Kdyby tam někdo opravdu hodně cítil nějakou politickou ideologii jako tu, kterou by měl prosazovat, tak by v tom oddíle jí prakticky prosazovat neměl. Měl by být apolitický. Třeba teď vyšla na skautským webu zpráva od výkonný rady Junáka taková výzva: Jděte k volbám! Byly tam nějaký komentáře k tomu a bavili se o tom, proč tam třeba není nějaká diskuze o tom, koho volit. A další lidi na to reagovali, že jako apolitická organizace by tohle její představitelé fakt neměli říkat. Měla by být diskuze, měli bychom se bavit o tom, koho volit a jak, ale ta výzva byla správná a jedině takhle správná: Jděte k volbám, protože máme zodpovědnost za společnost a měli bysme všechny ty nástroje, který k tomu jsou využívat, což jsou hlavně ty volby.

Zúčastnil ses posledních voleb do Poslanecké sněmovny?
Jo, samozřejmě.

Volby do akademického senátu? Napadlo tě třeba kandidovat do Akademického senátu? Jo, to mě napadlo a vždycky jsem si tak jako řekl, že by to bylo zajímavý, kdybych měl ten čas. Jo, to si dost často říkám, že by to jako bylo zajímavý, že bych mohl něco takovýho zkusit. Ale právě ten čas na to není. Ale ta chuť jít do toho všeho, zkoušet to, to jo, to je.

Chtěl by ses nějak v budoucnu víc angažovat v rámci občanské společnosti? No, mám takovej pocit. Akorát jsem natolik zafixovanej, že to je těžký. Víím, že když to teď pustím, tak to padne na hubu a ta činnost a historie toho oddílu, která je už od roku 1920, tak ta kontinuita se ztratí a já víím, jakěj my jsme s tím měli problém. Taky jsme začínali na zelený louce. Když několik generací se nic neděje, tak nemáš z čeho brát a nejde ten nověj oddíl hned tak postavit. My jsme začali před čtyřma rokama a dalších pět, šest let to klidně může trvat, než první děti budou v mým věku, aby to převzali. Je to běh na dlouhou trať, během kterýho já vůbec nevím, jestli budu schopnej to udržet dál. Já bych třeba chtěl jet na ten Erasmus, chtěl bych dělat jiný věci, ale peníze a čas, kterej investuješ do oddílu, tak nemůžeš investovat do sebe, abys jezdila třeba někam do zahraničí nebo cokoliv jinýho. To je takovej dost problém, kterej cítím.

Ale zase cítím, že je to prospěšný a být v kontaktu s mladýma lidma je zajímavý, takový hodně osvěžující, i když si nepřipadám staře.

Třeba mě napadla taková hrozně vtipná vize, že starostovat v takovém malém městě, ve kterém bydlím, by vůbec nemusela být špatná věc. Protože ten morální kredit nebo to povědomí skautského vedoucího v malém městě se nějakým způsobem rozšíří, takže šance na to být zvolený je třeba vyšší než u jiných lidí. Třeba teď byla zvolená místostarostkou učitelka z družiny.

I když taky si říkám, že takovej starosta asi moc peněz nemá, ale to asi není to nejdůležitější. Přijde mi to zajímavý, takhle se stýkám s různýma lidma z toho města, s různýma organizacema, i s tím městským úřadem a jednotlivýma odborama, tak získávám postupně přehled a známosti a vím, kde jsou různé bolavý paty a přišlo mi to taky zajímavý se takovým způsobem profesně angažovat.

Myslíš, že na tebe v tomhle směru mohla mít vliv i FHS? No, jako z pohledu té školy přemýšlím, co bych třeba kdybych chtěl jako chtěl začít pracovat hned po škole a využít to, co jsem se tam naučil, tak jsem si říkal, že právě ta práce s tím textem a vším možným, být flexibilní ve všech možných směrech, by mi mohlo umožnit se dostat třeba na úřad a něco tam dělat, ale ta vůle k té angažovanosti bude spíš z toho skautského oddílu.

Ve vztahu k politice se ale asi taky dost projevuje ta škola, že tam podle mě nemůžou být lidi, který by byli nějakým způsobem extremisticky zaměřený a že kolikrát výslovně proti tomu nabádaj a když se mluví o demokracii a když se mluví o liberalismu, tak už to je nějaký politický směr a už jenom proto, že se o tom mluví, už jenom proto, že se o škole říká, že je liberální, tak se snaží člověk o tom dozvědět víc. A když se o tom dozvídá víc, tak už se vůči tomu nějak vymezuje, nebo spíš s tím souhlasí a nějak ho to směřuje, takže třeba i ten liberalismus víc zastává. Už jenom třeba na Úvodu do ekonomie nám říkali o té učebnici, že je to taková vyloženě liberální ekonomie. Tak jsem si o tom udělal nějakou představu a dobrý, tak vím. Ale že by tam byl předloženej nějaký protipól, to mi tam trošku chybělo. Když je to liberální, tak by tam mohla být taky nějaká konzervativní třeba verze. Když nám teda předkládaj nějaký model a snažej se ukazovat, že je potřeba na to nahlížet kriticky. To už si

člověk nějak musí srovnat sám. Ale tak jo, asi to podněcuje k tomu přemýšlet nad tím. Ale mám takovej pocit, že dost lidí se snaží profilovat v určitých oborech a vymezovat vůči jinejm a nebrat to tak jako úplně interdisciplinárně. Spousta lidí se chová jako: historie – strašný, ekonomie – strašný, psychologie – strašný, filosofie – né! A já jsem nadšenej z každého směru, mě to baví tak nějak to jako stmelit tak do jednoho kotle. Takže si nejsem jistej, jestli to je úplně chápaný napříč tím studentstvem ten přístup stejně.

Zapojil ses do nějakého projektu EU? Teď zrovna pracujeme na tom, abysme z Fondu budoucnosti, založenýho po Druhý světový válce na podporu česko-německejch vztahů, získali nějaký evropský peníze. Loni byl zrealizovanej projekt česko-německýho skautského tábora a letos bysme to chtěli zopakovat. Takže jo. Zjišťoval jsem si něco o Mládeži v akci, zvažoval jsem to EVS. Ale nevím, asi spíš ne, asi bych spíš jel na ten Erasmus.

Sleduješ aktuální dění? Snažím se, v rámci možností. Když se koukám na televizi, tak na zprávy a když mám pocit, že moc nesleduju zprávy v televizi, tak se snažím kouknout na nějaký internetový kanály - ČT24 nebo tak. Každý den to nestíhám, ale tak třikrát týdně to stíhám a případně když jsou nějaký top témata anebo když mi někdo něco pošle nějaký odkaz, nebo se dozvím, že se někde něco řeší, tak se snažím někde něco vyhledat. Samozřejmě teď k tý prezidentský volbě...ale noviny si vůbec nekupuju. Dřív jsem si kupoval Novej prostor, to bylo takový zajímavý. Ne teda vždycky úplně aktuální témata, ale právě, že to nebylo aktuální, bylo to hozený tak někam jinam. Sleduju to přes internet. Občas mamka přinese Mladou frontu, občas si přečtu Katolickej týdeník, ale jinak z novin nic nečtu. Na webu ale čtu nějaký články.

Přečetl jsi někdy celé noviny? To se mi fakt nestalo.

Kolik článků jsi přečetl za poslední týden? Tak každý den tak tři určitě přečtu a někdy se i proklikám přes jeden na druhé, ale v průměru tak tři, čtyři. Často ale koukám i na ty audiovizuální zprávy, rozhovory, Hyde Park, nebo tak. Kolikrát si říkám, že je to fakt otrěs, protože jak chodím na email na Seznam, tak ti to samozřejmě ty zprávy hned vystřelí, takže si to přečteš, že jo. A pak si říkáš, že je to takovej skoro

bulvár, že bych si to mohl přečíst někde odborněji a ne jen tak zkratkovitě, ale pak si zase říkám, že ne, že bych se měl jít učit, takže to zavru. Takže dost často se nachytám na tom, že čtu tyhle zkratkovité zprávy a úplně se mi to nezdá a snažím se držet nějaký odstup, ale nevím, jestli se mi to vždycky daří. Takže jo, čtu zprávy na Novinkách, na Referendu, a na Aktuálně minimálně. A potom ta Čtyřadvacítka, tam jsou nějaké zprávy, ale spíš koukám na záznamy.

Myslíš, že na tebe měla v tomhle směru vliv FHS, aby ses zajímal o otázky společnosti, aktuální dění? Myslím, že spíš jako diskuze se spolužáky. O něčem se dozvíš, někde se dostaneš, něco si přečteš a tak. A občas některý učitelé na něco poukážou, to nezapírám, to vždycky nějaký vliv má, že se na něco podíváš, ale jestli směrem k těm novinám nebo obecně k těm médiím, to nevím. Možná v tom, jo, určitě, vyloženě jako znalosti z těch jednotlivých předmětů mě ovlivnily potom v tom, jak jsem koukal na jednotlivé informace z těch novin. Věděl jsem třeba, že to má takový kořeny, to má takovej důvod, proč lidi o tom teď takhle mluví. A znalosti z ekonomie, sociologie a dalších předmětů mě ovlivnili při čtení těch jednotlivých zpráv, to jo. A to asi bude i ten kritickej odstup, i když nevím, jak jsem s tím byl spokojený, možná mi to někdy přišlo i úchylný se na to dívat z antropologickýho nebo filosofickýho pohledu. Ale to nesporně má vliv, to co slyšíš v okolí, tak na tebe musí mít vliv. A vzhledem k tomu, že já jsem to všechno bral tak jako s hrozně pozitivním přístupem, že jsem se to nesnažil od sebe odstrkovat, ale spíš to absorbovat, tak se to ve mě nějak zachytilo, no.

Děkuji za rozhovor.

Student 6

Odkud pocházíš, jsi svobodný a kolik ti je let? Je mi 24 let, jsem svobodný a jsem z Prahy, konkrétně ze Žižkova.

Co máš za střední školu? Po základní škole jsem šel na čtyřleté všeobecné gymnázium v Holešovicích a po maturitě jsem nastoupil na Fakultu humanitních studií. Bakaláře jsem udělal za čtyři roky a letos v říjnu jsem začal studovat Obecnou antropologii na FHS.

Jaký byl průběh tvého studia? Na CŽV jsem nebyl, protahoval jsem z důvodu výjezdu na Erasmus, protože jsem strávil jeden semestr v Maastrichtu v Holandsku a vlastně, byť to nebyl celý rok, tak ten semestr mi to dost vychýlil, takže jsem to potom nestíhal, nestíhal jsem udělat tu velkou historickou zkoušku a udělat bakalářku.

Ale vždyť to studium v zahraničí by mělo korespondovat se studiem doma. Hm, to by mělo. Ale alespoň tak jak jsem to chápal já, když jsem tam byl, tak já už když jsem si to vybíral, tak tam byl ucelený semestrální program, na jeden semestr. Studoval jsem trochu něco jinýho, bylo to na Fakultě společenských věd, ale byly to Evropské studia. Říkal jsem si, že zkusím takovej ucelený program, jo, že si nebudu vybírat jenom na přeskáčku, ale že budu mít celý týden jasně daný, a mělo to vlastně, bylo to tak designovaný, aby to bylo ucelené na ten jeden semestr, aby to mělo nějaký začátek a konec a dalo ti to nějaký základní obraz o moderní novodobé historii Evropy, evropské integraci a institucích Evropské unie. Bylo to takový zajímavý nahlédnutí. Ale každopádně tu historickou zkoušku jsem musel udělat do konce určitého ročníku, myslím. Kdybych tam zůstal další semestr, jakože ta možnost tam byla, kdybych si vzal nějaký další program a zůstal tam, tak bych se musel vrátit na tu zkoušku, to by mi neodložili, myslím. Ale nezkoušel jsem to, je možný, že by tam nějaká cesta byla, ale já jsem nějak...mně ten semestr stačil. Tím, že to skončilo a spousta lidí odjelo a zase bych tam začínal znovu něco...docela rád jsem se zas vrátil k FHS.

To je fajn, že máš nějaký porovnání. No, vidíš. Tak jestli chceš, tak v k té holandské univerzitě...to byla dobrá zkušenost v tom, že oni mají takzvanou metodu, jmenuje se to PBL system, Problem - based learning

method, myslím, a to s zakládá na tom, že velká část seminářů je vedená stylem, že si každej připraví danou četbu a už hodinu předtím se určí nějaký hlavní otázky, a potom v tý další hodině ten seminář de facto vede jeden určenej student jako moderátor tý diskuze, kolem těch bodů, a ten učitel spíš funguje jako takovej korektiv, kterej do toho samozřejmě nějaký způsobem zasahuje, nebo když se to dostane do slepý uličky, tak zasáhne, ale do velký míry si to ti studenti dirigujou sami. Na čem to hodně stojí a co jako může být kámen úrazu je, kolik těch studentů to opravdu bere zodpovědně a připravuje se na ty hodiny, protože pokud si to přečte jen malá skupina lidí, tak je to o ničem, ale pokud je tam dobrý skupina lidí, která to doopravdy čte, tak tam vznikají zajímavý diskuze a jako podporuje to takovej, nebo je to takovej aktivní styl výuky a hlavně máš možnost nějakým způsobem argumentovat, propojovat to se svýma zkušenostma, názorama. Samozřejmě pak tam byly i přednášky. Ale tohle si myslím, že to byl prvek, kterej se mi hodně líbil. Že třeba na FHS jsem se s tím setkal málokdy. Že to záviselo spíš na individualitě těch učitelů, že někteří učitelé jsou k tomuhle, tenhle styl třeba uznávají, ale tam to bylo vyloženě institučně daný, jako systém výuky a jistá část seminářů. No, a pak, co bylo jiný oproti FHS bylo prostě ten jasnej designovanej celej plán, že jsme prostě na každej kurz měli jasně dáno, co na jaký hodině bude, sylabus, zkoušky, všechno do puntíku. Jako teď třeba na tom magisterském studiu ty předměty to mají taky tak, ale přitom liberálním, bakalářským studiu, tam je to různý, žejo, to prostě záleží podle vyučujícího. Nebo u těch velkéj zkoušek to taky je, ale u těch kurzů je to různý. Takže to byl asi největší rozdíl. Ale jinak si myslím, že třeba kvalitou výuky a tak, se vůbec nemáme za co stydět, v porovnání třeba s tou Maastrichtskou univerzitou. I to zázemí tady knihovnický je dost podobný.

A když zůstaneme ještě u toho bakaláře. Profiloval jsi se třeba v nějakém modulu? No, já jsem takový žrout vědomostí, jo. Že jsem prostě v sobě na gymplu objevil to, že potřebuju poznávat poznání všeho druhu a to v tom je FHS úžasná, úžasný médium, který ti to poskytuje ze všech stran. A ta profilace...já vlastně můžu říct, že jsem vyzkoušel všechno možný, ale že bych se jako úzce profiloval, to možná až ke konci toho studia, když jsem si přemýšlel o tý další cestě, jestli dál a co studovat,

tak potom jsem to směřoval i ohledně bakalářky, když jsem si vybral to, co budu dělat, jakože těch návrhů bylo víc, tak jsem podle toho volil i některý kurzy a směřoval to víc k tý antropologii. Ale během toho studia...spíš ne. Opravdu jsem se svědomitě připravoval na ty zkoušky, vždycky jsem všechny ty knížky četl, nečetl jsem nikdy cizí výpisky a ono to jako zabere dost času. A potom k těm zkouškám jsem si vybíral ty příslušný předměty plus nějaký blokový kurzy navíc, ale byla to všehochuť, nemohl bych říct, že jsem se jako zakouzl do společenskovedního modulu, nebo do historickýho a tam jsem si prostě vybíral všechno, i když znám takový. Spíš ne, spíš obecně.

Měl jsi tedy jako osnovu tvého studia ty povinné zkoušky? Jasně, tu jsem nějakým způsobem musel sledovat. To, třeba, co jsem si vždycky nějak snažil vybírat je, abych měl nějaký anglický kurzy. A ne vždycky to bylo daný jako...no, třeba jsem chodil na antropologickou lingvistiku, to byla pro mě vlastně úplně neznámá věc, říkal jsem si, že to bude zajímavý, tak jazyk a náhled na jazyk z pohledu tý antropologie. A bylo to v angličtině, takže jsem si říkal, tak super, tak budu mít prostě každej tejden čtení nějakých článků a tak. Takže i tohle hrálo roli. A tam se samozřejmě pojí příjemné s užitečným, tak jsem chodil, myslím, třikrát po sobě, to byly tři díly, na anglosaský povídky. Taky, žejo, každej tejden četba povídky, pak rozborů při hodině, psát na to anotace... což se vlastně spojilo i se zálibou čtení beletrie a tak. No, ale do velký míry taky je to o tom, co si čtu sám, že jo. To jsem poznal potom, po čase, že vybírat je potřeba opravdu podle těch vyučujících, když už se trošku orientuješ. Ani ne tak pole jména těch přenášek, protože to je zavádějící. A pak vlastně já jsem navštěvoval i kurzy na jinejch fakultách, chodil jsem na Fildu, na Filosofii náboženství k Halíkovi, na kurz o globalizaci na Fildu, začal jsem chodit i na ruštinu, to byla Filda a Pajdák v Celetný. To jsem teda nevydržel úplně dlouho...jo, takž jsem vždycky navštěvoval i spoustu přednášek jinde. Jo, že jsem si ani takovýhle věci nezapísal, že jsem tam prostě chodil a ty atesty jsem na to nedělal, protože to mi přišlo, že těch kreditů bylo vždycky dost tady. Když jsem všechno splnil, tak jsem neměl problém, spíš vlastně teď, když jsem skončil, tak tam je nějaký převis třeba 70 kreditů, který jsou ti vlastně k ničemu. Ještě jsem chtěl něco říct...jo, že prostě, si v rámci tý

fakulty určíš třeba deset jmen, který prostě víš, že na ty chceš chodit, protože to jsou nějakým způsobem inspirativní. Takže potom jsem si spíš vybíral už po těch osobnostech, který jsem poznal třeba často náhodou a do toho jsem se zakouzl a chodil jsem na ně. Nejlepší je ta přednáška, když odcházíš, a máš v hlavě několik knih, jmen, který si jdeš vyhledat a pak si to čteš sám a bádáš sám. Oni ti nabídnou spíš takovou ochutnávku, než aby si potom papouškovala to co ti tam řekli a teď tam prostě musíš jít a hledat si to sám. Spíš to беру jako takovou bránu k otevírán různých cest, taková velká křižovatka.

Jak sis třeba vybral svého vedoucího práce? Jo, to bylo vlastně hodně tak, že to nebylo tak nějak po stránce, že bych věděl tak nějak přesně, co chci a podle toho hledal příslušného vedoucího nebo kurzy, ale přes jeden kurz jsem poznal učitele, se kterým jsme si nějak padli do noty a pak jsem k němu chodil na konzultace a vlastně v těch rozhovorech se pak rodily různé nápady na ty bakalářky. Takže to bylo spíš na bázi, když to tak řeknu, přátelství studenta a učitele. Ale nebylo to tak jednoduchý, samozřejmě jsem obcházel i různé učitele, já nevím. Stejně jako když jsem dělal překlad, tak nejdřív jsem si vybral knížku a pak to bylo špatný, protože jsem zjistil, že to nebyla úplně vhodná knížka na to, to překládat, alespoň to mi řekl jeden lingvista, se kterým jsem to konzultoval. Takže jsem pak šel za dalšíma učitele, ale zase pak to nesouviselo úplně s tou bakalářkou, jo. Takže byla to tak trošku „každý pes, jiná ves“, ale tak jsem se s tím vždycky prostě pral a ta bakalářka vznikla spíš na základě takovýho dialogu s blízkým učitelem, no. Taky to souvisí trošku i s mojí rodinou, protože můj táta je lékař a já jsem tak trošku propojil jeho práci s tím antropologickým náhledem na věc, ale původně jsem třeba přemýšlel, že bych dělal třeba historii nějaký budovy, nebo nějakýho místa na Vinohradech, koneckonců dneska o tom i přemýšlím jako o diplomovém projektu, ale nakonec z toho nějak sešlo. Ale neřeknu ti asi přímo ten bod, kdy jsem přišel na svoje téma. Prostě během nějaký ty rozpravy jsme se k tomu dostali, že asi i přes toho tátu, že má pacienty s určitou diagnózou a pak jsme říkali, že tam jsou nějaký problematický body a že by to šlo zpracovat jako práci a nabídlo se to vlastně jako taková výzva. Já jsem si dal čas na přemýšlení a říkal jsem si, že by to mohlo být opravdu i k něčemu

prospěšný taková práce, jo, nějakým způsobem reflektovat zkušenosti těch pacientů na tu problematiku, na ty jejich bolesti nebo na tu zkušenost tý nemoci a řekl jsem si, že do toho půjdu, i když jsem o tom jako laik nevěděl skoro nic. Musel jsem si to všechno nějak dohledat, taky se to všechno rodilo za chodu, taky to byl vlastně kvalitativní výzkum a během něho se to celý nějak stavělo a vznikla ta práce.

A máš z ní dobrý pocit? Jo, mám. Musím říct, že v jistý fázi to bylo celkem těžký. Říkal jsem si, je to moje téma, není to moje téma, je to těžký, pral jsem se s tím, ale už jsem to prostě dodělal. Ale pak jsem si zase říkal, teď když jsem na antropologii, že se v tom samozřejmě nabízí nějakým způsobem pokračovat a rozšiřovat to. Ale zase jsem si řekl, že né, že zkusím vymyslet ještě něco jinýho na tu diplomku. Takže uvidíme, to je ještě daleko.

Kolik času tak zhruba věnuješ studiu? Hm, tyjo, tak na tom bakaláři je jasný, že je ten rytmus hlavně těch, když jsem dělal nevím, třeba ten atest na malou historii, tak jsem prostě seděl tři čtyři týdny na zadku v Klementinu a přečetl jsem všechny ty texty. Předtím to nebylo takhle intenzivní to studium, před každou takovouhle velkou zkouškou to byl většinou měsíc intenzivního čtení, abych to všechno nahnal na to. Protože když to člověk na to všechno čte, dělá si koncepty a nebo i referáty na to, tak to jako hodně trvá.

A lišilo se to nějak během semestru a ve zkouškovém? No, tak lišilo se to v té intenzitě, já jsem měl takovou nějakou vidinu toho, co všechno musím, ale vždycky jsem šedesát procent toho udělal až v tom posledním drilu. Vždycky to nějak narušilo spousta jinejch zájmů. Já nevím, hráli jsme divadlo a dělali jsme spousta jinejch věcí s lidma ze školy, a četl jsem si samozřejmě i knížky úplně mimo...a do toho jsem ale pořád nosil v tašce ty věci, který jsem měl dělat a postupně jsem se tím prochroupával, ale nakonec jsem si prostě musel vyhradit až ty tři tejdny na to to dodělat, že jo, ale to si myslím, že v tom nejsem zdaleka sám.

A teď...no, tak ta zkušenost je poměrně krátká na tom magistru, protože jsem tam dva měsíce a ty, jsou to většinou seminářovou formou vedený kurzy, a hodně tam závisí na četbě článků, většinou v angličtině, každej tejden, takže tam je to konstantnější. Nebo takhle, taky jsem měl

kurzy, na který jsem musel číst každej tejděn a posílat nějaký reflexe už v rámci bakaláře, ale to záviselo na tom, jestli jsem si ho vybral, zvolil, zůstal tam a tak dál. Ale teď to jsou vlastně povinný věci, který musím udělat. Ale pak jsou tam nějaký státnice, žejo, třeba z historický antropologie, kdy tam zase musím načíst nějaký knížky a to si myslím, že z velký části to budu dohánět, to nestíhám teď číst všechno.

Myslím, že nejsem schopný to tak nějak jako objektivně říct, když ale počítám i ty přednášky a semináře, tak nevím...podle mě záleží spíš na tý intenci, se kterou ty věci děláš, já jsem dělal vždycky ty věci, který třeba jako byly náročný, ale bavily mě, takže jsem byl ochoten tomu věnovat spoustu času, ale vždycky jsem se snažil, abych měl třeba alespoň jeden den v tejdě volnej, a to se snažím i teď. Abych prostě ten den si mohl dočíst ty věci, co potřebuju, nebo prostě dělat konstantně něco a nebejt rušenej, protože jakmile tam je jeden dva semináře a kvůli nim musím objíždět Prahu, tak mě už to vadí. To radši zůstanu v knihovně ten den. Takže to jsem se snažil mít vždycky alespoň jeden, aby to nebylo moc roztahaný.

Ale ten den chodíš do knihovny? Hm. To většinou jo. Ale taky se stalo, že ne, že se něco stalo. Ale ten rozvrh mám vždycky většinou tři čtyři dny určitě, plus nějakěj ten blokovej kurz. Ale tak neřeknu ti přesně ty hodiny. Ale teď je to...ale i teď mám vlastně jeden den takovej volnej. Ale je tam rozdíl v tom, že je to všechno pevně svázaný, jasný, i ideově víc a možná i ta docházka jestli tam je přísnější? To záleží, ale to i na FHS, jako na tom bakaláři, byly takový přísnější kurzy, kde to bylo.

Měl jsi třeba i nějaký zaměstnání, brigádu během studia? No, já jsem ty první roky, vlastně první dva, jsem tak jako dost těžil z toho, že rodiče byli ochotný, nebo to jsou pořád, ale že mi jakoby pomohli a pořád vlastně částečně, bydlím s nima doma, a nepracoval jsem, fakt jsem celej ten čas dával do nějakýho toho studia, případně do nějakých dalších aktivit. Ale přímo jsem nepracoval.

Pak myslím, že až ve třetáku nebo ve čtvrtáku...často jsem to řešil tak, že jsem si větší peníze vydělal třeba o prázdninách, když jsem třeba na měsíc odjel do Holandska, vydělal jsem si třicet tisíc a pak jsem z toho částečně nějak žil, plus jsem ještě dostával něco od našich, takže jsem si

vystačil. Nebo když jel na ten Erasmus, tak jsem si taky musel přivydělat, že jo. Ale pak jsem ve třetáku začal dělat na recepci v hotelu, noční, což jsem vydržel dělat rok. Nebo to bylo až ve čtvrtáku? To byl nějak ten přelom.

A teď vlastně dělám brigádu, že jednou týdně plus jednou o víkendu pracuju v čajovně. Finančně to není nic moc, je to spíš takový kapesný navíc, ale zase dá se vedle toho v klidu studovat. Ale že bych jako stíhal vedle toho nějakou práci...ta recepce, no, to bylo tak osm, devět nocí v měsíci. Ale zase tam byla ta výhoda, tak samozřejmě nejdřív jsem si naivně myslel, že tam toho budu stíhat strašně moc, tak zase tolik se toho v noci přečíst nestihne, to člověk už potom nemá náladu, ale byla tam nějaká zodpovědnost, nebo musel jsem tam dělat nějaký věci, ale vedle toho tam byl i nějaký čas na to si číst, dodělat si nějaký věci do školy.

Jak bys zpětně ohodnotil svoje studium? Hm, jako mojí cestu? Tak když se tak zpětně ohlídnu, tak to bylo fakt velký dobrodružství plný objevování nových světů, to jo, určitě. A myslím si, že mě to hrozně posunulo ve spoustě věcech a tak, jmenuje se to Studium humanitní vzdělanosti, a myslím si, že nějaký jakoby základní orientaci v té tradici společenských věd, a teď myslím v širším smyslu, jo. Jako třeba historie taky, tak to mi určitě dalo, pomohlo, ale hlavně mi to pomohlo jakoby líp dál sám se vzdělávat a mít chuť dál zkoumat a prohlubovat to. To mi určitě pomohlo a ukázalo mi toho spoustu.

A krom toho jsem poznal spoustu přátel, lidí, se kterými jsem dneska pořád v kontaktu a de facto nahradili veškerý, nebo veškerý ne, ale většinu přátel, jako třeba z gymnázia nebo tak. Že se vytvořila taková skupina lidí, se kterými trávím spoustu volného času a baví mě to a máme nějaký společný zájmy. Takže i po nějaký stránce komunikativní to nakonec fungovalo.

Byť třeba ten prvek, to nebylo úplně jednoduchý v tom, že to samozřejmě bylo dost roztříštěný a že není úplně samozřejmý, že si člověk hned najde skupinu lidí jedné krevní skupiny. To není úplně ze začátku jednoduchý si myslím, ale i to se potom vlastně všechno poddalo a nějak to plynulo...myslím, ve skrze pozitivně. Byť ale musím říct, že jsem měl FHS jako druhou variantu, já jsem původně chtěl jít na FSV, to se mi

nějak nepovedlo, ale pak když jsem se za tím ohlížel, tak jsem si říkal, pak taky práva jsem ještě zkoušel, ale pak jsem si říkal, že je to vlastně dobře, že to takhle dopadlo, protože když se na to koukám jako trošku z vejšky, tak si říkám, že to už je jako hodně, když se člověk hned po gymplu prostě úzce zaměří na něco, tak to má samozřejmě svy pozitivna, v tom, že jako když si jdeš víc za tím svym, ale zároveň jsi slabší, nebo nejsi schopná vidět všechny ty nuance, který to má, nebo otočit to ze všech stran.

Takže to FHS, to vlastně je, je to cílem toho studia ukázat ti tu problematičnost toho všeho, že vždycky lze se na to podívat z několika úhlů pohledu. Hodnotím to pozitivně, o tom bych mohl povídat! Určitě mi to přineslo i řadu...no, určitě se v tom člověk často topí, že jo, a říká si, že je rozlítanej, dělám tisíc věcí, že to vlastně nemá úplně jednotnou, to zastřešení je občas takový obecnější, všeobecný, ale nějak, když to pilně dělá, tak si tam ty spojitosti najdeš, vidíš, že to má prostě nějaký...nebo já jsem to alespoň takhle viděl, nechci to promítat i na ostatní, ale já jsem si tam vždycky našel nějakou věc, která mi řekla, že to má smysl to takhle dělat. Ale myslím, že ta idea, se kterou se to založilo a pořád se to dělá, je dobře mířená. Je zapotřebí, aby prostě byla nějaká škola pro...vlastně jako vyšší gymnázium, v tom nejlepším slova smyslu.

S čím si na FHS přišel? Měl jsi třeba představu o liberálním studiu?

No, tak taky záleží, já jsem...nějak to souvisí i s tím, jak jsem prožíval gymnázium, žejo. Nebo já jsem byl takovej docela raubíř, od třetáku jsem jako nebyl moc student, že bych se tomu nějak věnoval. A pak od toho přelomu třetáku, čtvrtáku jsem si začínal tak nějak hodně číst a zajímat se o beletrii a hodně i o filosofii, která mě začala bavit, ale tak hrozně diletantsky jsem se tím vždycky nějak probíral, ale vedle toho jsem i pořád přemýšlel o tom, co dál, nějaký takový ty praktičtější školy, že jo. Ale ta FHS...jako nebylo to, že by to bylo kvůli tomu liberálnímu studiu. Vlastně si teď těžko vzpomínám na to, podle čeho jsem se rozhodoval, na co teda přihlášku jo, na co ne. Ale nebylo to na žádný doporučení, myslím, že jsem si to našel sám a viděl jsem nějak ty sylaby těch přednášek, co se tam všechno dělá, ale hlavně jsem si i říkal, to FHS jsem bral tak, že, a to si myslím, že řada lidí pořád i dělá, že tam můžu jít na ten rok a během toho roku nakouknu do těch dalších věcí a pak si třeba nějakou vyberu

a můžu teda pak zkusit si dát přihlášku i jinam. No, ale za ten rok se mi tam zalíbilo a vlastně jsem si nikam přihlášku nepodával. Takže určitě jsem k tomu ze začátku přistupoval s nějakou takovou lehkou nedůvěrou. Byla to spíš druhá volba.

A co třeba systém studia? Co si o něm myslíš? No, tak cením si tu možnost volby, ale zároveň, že tam je nějaký řád, že tam jsou ty povinný atesty, kterejma musíš procházet a který teda jasně prověřují, jestli něco děláš nebo jestli si jenom nevybíráš zábavu, předměty, který jsou spíš oddychový, a zaručují, že po těch třech případně více letech vyjdeš a může se o tobě říct, že umíš překládat, teda ne překládat, ale jsi schopná číst odborný texty ve dvou jazycích, umíš nějakým způsobem reflektovat text, psát, číst knížky, což není samozřejmý, a porozumět jim, no, a máš nějaký základní povědomí o filosofii, historii a tý tradici jednak bádání a jednak tý interpretace, no a to je vlastně všechno. Není to nějaká expertní znalost, ale spíš taková základní výbava pro porozumění světu a nějakému dalšímu sebevzdělávání. A to si myslím, že ten systém zaručuje.

Tak určitě tam jsou i věci, který by se daly zlepšit, daly by se měnit. Má to třeba jinou podobu, než to mělo dřív, souvisí to s tím, že v rámci univerzity je nějaká snaha utvářet nebo centralizovat ty jednotlivý fakulty, aby byly podobný systému. To si třeba nepamatuju. A mění se ty kredity, já jsem přišel v roce 2008, kdy už vlastně zavedli ty ECTS kredity, jako to stejný hodnocení těch předmětů. A co vím, a to jsou pro mě spíš takový jako „jak to bylo dřív“, jo, to není tak, že bych to nějak extra zkoumal, jak to vlastně bylo, ale že ty původní systémy mohly být třeba i v něčem lepší než který potom přišly potom z univerzity. Viz jako to proklínání SISu, informačního systému, kterej prej jako je horší než kterej byl dřív a byl jenom fakultní. Ale, mm, a potom...co je trošku problém, je v tom, že to hodně závisí na těch studentech, jak jsou odpovědní sami nad sebou, jak jsou schopní se vybičovat k tomu, i do velký míry, k tomu samostudiu. Ale i do jaký velký míry jsou schopný se nějak sdružovat, do jaký míry chtěj hledat nějaký společenství v rámci tý fakulty, do jaký míry jsou schopný nacházet si svý učitele jako ty svoje tzv. tutorý. Protože v tomhleto úplně třeba nejde vstříc. V tomhle ten student prostě musí vyvinout nějakou vlastní aktivitu a udělat vlastní kroky, aby došel

k tomu, že teda má nějakýho vyučujícího, se kterým potom třeba dělá bakalářskou práci. Profesori nějak předpokládaj, že ta možnost je, a zároveň, si myslím teda, že ta jejich pozice, nebo jak to oni vidí, je taky trošku daná tím, že už jsou tady řadu let a každéj rok by to měli víc zdůrazňovat, že to tady je, protože pro ty první ročníky je to vždycky nový. A opakuje se to samozřejmě, dělaj se ty Letní školy, ale když jsem člověk přijde, tak je to úplně nověj svět a teď záleží jako trochu na povaze toho studenta, protože jsou lidi, kteří jsou jako víc introvertní a mají problém, že jo, tak nějak úplně iniciativně se hledat, nebo jsou prostě ztracený, dostanou se na FHS, protože fakt jako nevěděli co, kam, nic a teď se tady můžou dál plácát. Anebo tady v sobě objeví, nějaká jiskra se zažehne a objeví se něco za čím jsou tažený. Ale to je hodně v individuálních případech.

Ale co si myslím, že by třeba jako mohlo být lepší, tak je právě to jako nějaká jako...víc se starat o ty studenty, v tom smyslu je nějak víc je vtahovat do toho dění ještě jinak než tou výukou a to je otázka, jak je informovat. A tohle je třeba zajímavý v tom Maastrichtu, kde jsem byl, tak tam jako víc, líp fungujou, než teda na naší fakultě, ty studentský organizace, spolky. Tam je to naprosto normální, že všichni jsou jako hodně angažovaný, nebo teda hodně lidí je angažovaných v těch studentských organizacích a dějou se tam hodně různý, ale to se tady jako děje taky, jo, možná mi to jen tak přišlo, ale přijde mi, že tam to ty organizace víc zastřešujou, jsou jakoby oficiálnější, mají větší podporu od tý fakulty než třeba tady. Protože já jsem tady byl svědkem toho, že když jsem přišel, tak tady jako pozvolna už třeba přestaly být ty letní školy organizovaný školou, zakládali se Studenti FHS jako vlastně sdružení studentů, u toho jsem byl, vlastně jsem taky ve Studentech FHS, která teď jako nějak roste, má nějakou podobu, organizuje většinu těch akcí pořádanou těmi studenty, ale vlastně si to vybudovala úplně sama, což je vlastně nějak přirozený, nebo je to správný, že si to udělali ti studenti sami, ale zároveň tam cítím jako jistou...ne vakuum, ale jako prostor nebo oddělení mezi těma vyučujícíma, akademickýma pracovníkama a těma studentama. A je těžký to překlenovat, spíš se to překlenuje těch individuálních případech, který jako proniknou víc k těm učitelům a nějakým způsobem už si najdou

to svoje, ale jako velká část těch studentů, si myslím, třeba to tak není, k tomu nějak nedojde. Ale možná to je i tím, že oni nemají potřebu hledat jako na FHS nějaký společenství nebo mají přátele jinde, jsou schopný učit, přijdou se sem učit, jenom vystudovat, tak to je taky jiný ponětí. Ale já vždycky tomuhle říkám, že to je taková středoškolská mentalita, tak mi to přijde. Že přijdu sem, sednu si, poslechnu si tu přednášku, dobrý, odejdu a pak přijdu na tu zkoušku, jo, ale zároveň pomím, že státní střední škola je úplně jiný prostředí než univerzita, jejíž jsem členem, jsem členem jako ty obce stejně jako ty akademický pracovníci a nějakým způsobem se na tom dá, to prostředí se dá nějak kultivovat, zapojit se do něj, jo. A vlastně ta univerzita je taková společnost v malém, kde se dá, když se budeme bavit o nějaký demokracii jako ve státním měřítku, tak to funguje laboratorně i v rámci té fakulty a ty principy se dají zkoušet, to si můžou ty lidi zkoušet a hledat si nějaký místo v rámci té univerzity, který se pak nějakým způsobem může odrážet v tom místě i ve společnosti, a to mi přijde, že spousta lidí pomím, protože samozřejmě mají spoustu jiných zájmů a nemají tu potřebu. Ale je to vlastně dobrovolný svobodný, ale vlastně úplně nevím, jak tohle zdůraznit. Teda to, co si myslím, že trochu chybí, je nějaký jakoby rodinný prvek, že by to bylo víc...Ale tak samozřejmě je to daný i tou masou těch studentů, kterou dneska FHS je, prostě to je strašně velký číslo.

Myslíš, že by se to mělo nějak snížit? No, tak zase na druhou stranu, zase co vím, tak ten ročník dostuduje 150 studentů z těch asi tisíce, co jsou v prváku, takže je to hodně velký číslo. Ale zase respektuju i tu ideu profesora Sokola, že jo. Prostě to přijímací řízení je dělaný tak, jaký je, takže jen na bázi překladu, byť by tam nějaká četba být mohla, a vlastně celý ten první ročník je rozšířený přijímací řízení, ty lidi se tam hledají, zjistějí, že tam třeba vůbec být nechtějí, nebo třeba, že na to nemají, je to moc těžký a odejdou. Ale zase mají právo to zkusit, že jo. Takže z tohoto pohledu to je vlastně správný.

Ale můžeme vidět, že vedlejší důsledek toho je ta trošku defamiliarizace toho prostředí, že v menším samozřejmě, je vidět, že ty lidi mají prostě...nebo kdyby byl třeba nějaký systém kruhů, jo, to třeba není, jako je to na jinejch fakultách, oni mají ateliéry třeba na architekturu,

nebo na té magisterské katedře je to taky vidět, protože vzniká to společenství nějaký třídy, která je pořád stejná na těch povinných předmětech. Ale tady na těch velkých povinných předmětech to většinou vzniká hodně málo a ty kurzy jsou...každý má ten sylabus po svém, že jo. Ale vlastně ono se to časem vykrystalizuje a na konci zbyde prostě několik desítek studentů, který to celý prošli. A z těch konečných sto padesáti je to podstatná část, který se všichni znají nějak, minimálně od vidění, ví zhruba co, kdo a vlastně se tam vytváří i nějaký familiární uspořádání. Takže spíš já tady běduju na tím, že v tom prváku, v tom druháku je to těžký, než se člověk rozkouká, ale vlastně si myslím, že nějaká forma té občanský společnosti v rámci té fakulty funguje, byť to není položený na nějaký extra velký skupině. Ale na druhou stranu, když bych teda bral celou společnost a bral teda to procento lidí, který teda jsou v tomhle nějakým způsobem angažovaný, tak taky bych asi nedošel k nějakým ohromně velkým číslům. Vždycky je nějaká vrstva lidí, který prostě chtějí a jsou aktivní do všech koutů a pak jsou zase lidi, kteří spíš ne, spíš se stranějí a to nikoho nemůžeme nutit k ničemu.

Jsou nějaké znalosti, které jsi na tom bakaláři chtěl získat? Znalosti?
No, všechno, co mi nabídne! To jako, to je...já jsem se tak nějak jako sžil s těma hlavníma atestama a říkal jsem si, že co jsou ty hlavní sloupy kolem toho, tak ty budu sledovat a v rámci toho číst, takže to základní seznámení s filosofií, s historií, pořád si to čtu, i teď, i když mě prostě žádný filosofický atesty nečekaj, tak vím, že si třeba vezmu Platóna, vezmu si Kanta a nějak si v tom hrabu a znova si to objevuju, protože je to prostě nějakým způsobem důležitý pro mě samýho. Ale spíš jsem očekával, a co mi to nakonec dalo, jsou takový znalostní mapy, podle kterých se potom můžu sám pohybovat. Protože jako očekávání konkrétních znalostí, to určitě jako...to úplně ne.

Ale pak určitě jsem nějaký znalosti nebo dovednosti, takový ty schopnosti jako jak ten text číst a jak ho zpracovávat a co z něj, to třeba jako z něj dostanu. Anebo možná i ten anglickej překlad, to je věc, o který jsem věděl dopředu a říkal jsem si, že to je fajn věc, a vlastně až později jsem poznal, jak moc fajn to je, ale to ještě ke vztahu k vlastnímu jazyku, k tomu, jak člověk poznává češtinu víc než tu angličtinu. Ale to

třeba byla věc, u který jsem si říkal, že to je dobrá znalost, víc si prohlubovat cizí jazyk a hlavně překládat.

Jak bys ohodnotil liberalitu na FHS? Dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Hm. No...mně přijde dostatečná...asi. Ale tady to tak jako závisí...já třeba jsem měl třeba to štěstí, že jsem se nikde nezasekl na nějaký zkoušce, že to šlo vždycky poměrně rychle, i ty věci, který mě třeba nebavily. Ale chápu, že když potom ten průběh potom není třeba až tak bezproblémový, tak najednou ta liberalita je omezená, protoženajednou ten člověk dělá něco...nebo třeba znám lidi, kteří odešli kvůli historii, samozřejmě, nebo i kvůli filosofii, kvůli SAFM, a byla to třeba věc, která je vůbec nebavila, museli to, a samozřejmě pak je omezená nějaká jako svoboda volby v těch volitelnejch kurzech a může to bejt nepříjemný, dost asi. Ale myslím si, že pořád ten poměr toho, co je povinný a poměr toho, co si volíš sám, tak je pořád v převaze to, co si volíš. Ty povinný atesty nezaberou zase tolik, abys neměla možnost se nějak sama profilovat, jak si zvolíš. A vlastně i jako můžeš klást daněj akcent na ty atesty. Jako že na tohle se prostě připravíš extra dobře a chceš prostě jedničku, protože víš, že to je tvoje, a něco se tak nějak naučím. A koneckonců některý ty atesty to umožňují, třeba ten ústní SVIP, že jo. Umožňuje ti vybrat si vybrat si nějakou z těch věcí, která ti je bližší, byť prostě se s ní nějak extra nezabýváš.

A prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Hm, no, to je teda dost zavádějící pomůcka, jako co to je prospěšná, prospěšná pro koho a...no, hele, asi takhle. Já si myslím, že abych tohle mohl hodnotit opravdu dobře, tak potřebuju tak dalších pět, deset let, abych ti jako opravdu řekl, jak tohle hodnotím, protože teď jsem prostě v tom ponořenej a dokud se z toho nevynořím a nekouknu se z nějaký větší, jako ptačí perspektivy, tak ti to neřeknu. Ale jak to vnímám teď?...tak jako pozitivně, ale zároveň je tam samozřejmě to nebezpečí, neustálý nebezpečí, že když se moc nehlídáš, tak se v tom fakt můžeš utápět a čteš...nebo mě se to taky děje, že prostě čtu kousek tohodle, tady dělám kousek tohodle, a vlastně dohromady nejsem spokojenej, že ty věci vlastně nemají vývoj, protože roztříštím svoje síly do moc stran. A to je nebezpečí pořád, tohodle. Takže to vyžaduje nějakou píli nebo píli...nějaký sebeovládání, takovou schopnost se korigovat, nevzít

si toho moc, a dávat si některý věci spíš za odměnu. A ne vždycky se to povede, to jsem řešil každé začátek roku, že jsem si toho vybral asi jako moc. Ale pak jsem si zase říkal, že když už to je, tak to musím udělat, dodělat.

Cítíš v té formě studia spíš zmatek nebo svobodu? Takový svobodný zmatek. Určitě jako ten zmatek tam je nutně. Ale to se nějak pojí i s naším věkem, si myslím. Protože kdo jako v jednadvaceti, dvaadvaceti, třidvaceti studuje už jako jasně...takovejch je málo, si myslím, nebo to je taková falešná jistota, protože to je prostě...já jsem každé rok úplně jinej, nebo to se člověk mění, že jo. Ale takže ten zmatek i přijde zdravěj, v tomhle ohledu, ale určitě to zmatek je, to nebudu popírat.

Ale baví tě? No. A to je hlavní.

Vnímáš učení se odpovědnosti jako podmínce nebo jeden z cílů liberálního studia? Jo, určitě. Nebo tak nevím, záleží. Já třeba hodně, třeba ta praktická filosofie, jak jí učí profesor Sokol, tak to mě jako poměrně dost zasáhlo a můžu říct, že se se spoustou těch věcí ztotožňuju a myslím si, že spousta i těch kurzů jinejch je s tím nějak spřízněná a že tady je nějaká filosofická linka, která se dá identifikovat a která nějakým způsobem souvisí s vírou, že se člověk tím kultivuje, že se tím vzděláváním kultivuje. Což může i nemusí, že jo, je to různě, ale myslím si, že nějaká ta odpovědnost tam je. Už jenom tím, že to беру, že to je úžasná možnost, že jsem tohle jako mohl zadarmo všechno pobírat a teď jako máš nějakou zodpovědnost i vůči společnosti i na základě toho, že ti tohle umožnila. Otázka je, jak toho potom využiješ.

Takže to nevztahuješ jen na zodpovědnost k sobě? Tak zodpovědnost k sobě ta je taky, ale tak to je problematičtější. Ale jako v rámci té společnosti to je taky zodpovědnost, protože málokdo má takovou možnost, nebo je to menšina, pořád. Záleží, jak chápeš tu zodpovědnost. Ta škola k tomu určitě vede, ale hlavně k té samostatný zodpovědnosti. Opravdu za tebou nikdo nestojí s rákoskou nebo že by tě prostě profesor mlátil holí. Ale záleží to hodně na tom, jak sám jsi schopnej se ovládat a zodpovídat za to své studium. Samozřejmě ti to otevírá možnosti, nebo vidíš pak tu propojenost těch věcí, ale to taky souvisí s tím, že když jsem třeba vyšel z gymnázia, tak jsem si říkal, teď už toho vím

hodně a poměrně jako mám rozhled, a potom za dva roky si říkáš, já, to jsem byl tele, a teď si uvědomuješ, jo, prohlubuje se zhruba znalost toho, jak ta společnost funguje, jak by mohla nebo jak by měla fungovat, a kde třeba bys mohl i ty pomoci, případně se na něčem podílet, abys třeba přispěl k nějaký lepší společnosti nebo zase vidíš nějaký nešvary a způsoby, jak to zlepšovat. Ale zase do jaký míry...určitě ta škola v tom hraje velkej vliv. To určitě. Ale zároveň to záleží na tvý nátuře, protože samozřejmě můžeš tady studovat a dojít úplně k opačnejm...že z tebe bude úplně radikální skeptik, to zase nechci říkat. Ale třeba když jsem mluvil o tý linii profesora Sokola a praktický filosofii, nebo i tý Patočkovy, snaha péče o duši, ale zároveň vztah k tý obci, tak to tady určitě je patrný a já to na sobě cejtím, to určitě.

Myslíš, že to studium teda mělo vliv na tvůj vztah ke společnosti?
No, já bych řekl, že jo. Ale zase je otázka, jestli t opravdu můžu říkat, že to je daný jen tímhle. Že prostě tohle je důsledek toho. To je prostě i nějaká přirozenost třeba, já nevím. Ale je fakt, že o spoustě věcí jsem nepřemýšlel na střední škole jako teď.

A ty jsi v Akademickém senátu. Proč jsi se tam vlastně přihlásil?
No, souvisí to trochu s tím, co jsem tu popisoval, co jsem viděl jako problém, a to je ta informovanost, nebo ta propojenost studentů s tou školou. Ono to začlo tím, že jsem se přidal k HUMRu, Humanitnímu revue, kde vlastně pořád jsem, tam jsem psal, a taky za mnou přišli kluci, co už tam byli, jestli bych do toho nešel letos s nima. No, já jsem to zvažoval a říkal jsem si, že s čím bych tam mohl prospět, že bych tam propojil nějakou informovanost a jednak vzal zodpovědnost, nebo zastupoval ty studenty při nějakých rozhodování a při rozhodování v rámci tý fakulty. A zároveň jsem nevěděl do nějaký míry, do čeho jdu. Ale šel jsem do toho s tím, že chci komunikovat mezi studentama a učiteľema a zároveň se uvidí, co. Nechtěl jsem, neměl jsem žádný velký plány, jako že vám zavedu lepší bufet nebo podobně, to ne. Takže s tímhle jsem do toho šel a potom se to jakoby v rámci toho se to ukázalo. Když byly protesty proti reformě vysokejch škol, tak do toho jsem se taky zapojil a pak jsme jednali se senátorama i napříč celou univerzitou a vznikli z toho...i ta Noc univerzit, spousta aktivit, na kterých jsme se podíleli

a najednou se tam pak objevila i vyšší patra. Ale jestli jsem ti odpověděl na tu otázku, proč jsem do toho šel...tak nějaký pocit, že bych se o to měl zajímat, že už jsem k tomu zralej, abych už na sebe vzal nějakou takovouhle zodpovědnost. Nějakým způsobem se na tom asi podílela i ta fakulta. Určitě už jen tím, jak je jako institučně vedená ta univerzita, že ti umožňuje nějakou takovouhle možnost se angažovat, zastupovat studenty, že jsou nějaký demokratický principy nebo teda principy samosprávy, tak už jenom, že to vůbec jde. Plus potom, dobře, nějaký vedení k péči o okolí a snaha nějaký kultivace, to taky.

Myslíš, že je důležitý, aby se člověk angažoval? No, nepochybně. Nemůžeš sedět a nadávat na to, co se děje a říkat, že bys to udělal líp. Musíš jít a zkusit to. A pak se ukáže, že to není tak jednoduchý. Ale to si myslím platí i jako celospolečensky. V tomhle si myslím, že jsi narazila na idealistu, kterej to vidí dost...já jsem ještě předtím, to nebylo v rámci fakulty, ale zapojovali jsme se do té iniciativy studentský Inventura demokracie, připravovali jsme nějaký debaty a angažovali jsme se v rámci nějaký širší studentský iniciativy. Ale pak jsem došel k tomu, že asi bude lepší asi začít tím, že se zaobírám o ten bezprostřední, tam kde jakoby můžeš víc prospět nebo o nějaký tvůj bezprostřední svět, třeba ta akademická obec. S touhle logikou jsem do toho šel. Že spíš než měnit věci v rámci republiky, tak asi taky je to potřeba, ale asi fundovaněji teď můžu vystupovat tady.

Chtěl by ses nějak víc angažovat ve společnosti i v budoucnosti? Jít třeba do politiky? To nevím. To je ale u mě těžší, protože já třeba přemejšlím o tom, a to je otázka toho, jak se to ještě změní, ale že bych chtěl zkusit třeba novinářinu nebo práci v médiích. A to je zase úplně jiná strana nechci říkat barikády, ale jinej svět než ta politika, a nějak to spolu souvisí. Třeba teď jsem přemýšlel, že bych se zapojil do nějaký iniciativy, která se zajímá, třeba jedna taková pražská, poměrně dobrá iniciativa, o který vím, která chodí na zastupitelstva a nějakým způsobem reflektuje, co se děje v různých městských částech Prahy, píše o tom a dělá třeba i nějaký happeningy a takový akce. A to mi přišlo zajímavý, zaměřit se na nějakou menší část, která tě zajímá a nějakým způsobem se do toho zapojovat. Nakonec jsem to ještě neudělal, protože to je prostě spousta času a teď pořád mám ještě spoustu práce a zájmů spojených se školou a do toho

ještě zkouším nějaký stáže, a kdyby to vyšlo, tak by to taky byla spousta času, takže bojím se nevízt si toho na sebe tolik. Takže uvidíme. Ale spíš časem, co si myslím, to bych rád, a v tomhle jsem zase idealista, protože jsem nikdy nepracoval na plnej úvazek, ale že vedle té práce bych chtěl jako nějakým způsobem jako s nějakou skupinou lidí se starat o to okolí. A znám spoustu lidí, kteří to vidí podobně, takže to mě v tom i podporuje. Ale říkám si, že můžu narazit na to, že si to představuju hodně ideálně, jak to vypadá a potom narazit na to, že se nedostaneš k tomu, k čemu úplně chceš, ale to uvidíme. Teď mě baví psát, ale i k té stránce umění mám nějaký vztah a rád bych se v tom vyžil, ale tohle mi přijde taky důležitý.

Zúčastnil ses posledních voleb? Byl jsem. Letos, minule, i předtím. Nebo předtím, když jsem byl v Maastrichtu ne, ale vždycky jsem byl.

I do Akademického senátu jsi volil? Jo.

Jakých organizací jsi členem? Studentů FHS, v senátu a vlastně ne...v žádný organizacích teď nejsem.

Ale říkal jsi, že se po nich tak různě koukáš? Jo, to určitě. Ale v současné době, jak jsem říkal, je toho spousta.

Zapojil ses do nějakého projektu EU? Mm, no, tak do Erasmu jsem se zapojil a teď jsem byl, s přítelkyní jsme byli na takzvaném projektu „Můžeme“, což je projekt, kterej dělá Mládež v akci, to je vlastně spojený s EU i s penězma z ní, oni vypisujou granty na různý mládežnický projekty. A to bylo vlastně asi čtyři, pět setkání po republice se spoustou mladejch lidí, nebo vždycky to byla ta samá skupina lidí z různých částí republiky a celý to bylo zaměřený na to, jak dělat nějaký projekt, jak se dostat k penězům, který ta Evropská unie nabízí přes ty granty, v tom smyslu jako uspořádat nějaký projekt a dostat na to ten grant, propojit to třeba s nějakou členskou zemí, ale zároveň to bylo i o těch projektech obecně – jak přemýšlet o tom, než začneš nějaký ten svůj projekt, že je tady třeba nějaká skupina lidí, která ti v tom zadarmo poradí, takzvaný kaučové, a různý možnosti, o kterých jsem nevěděl. Ale hlavně to bylo nabíjející tou společností těch lidí, kteří opravdu byli zapálení pro občanskou společnost, pro občanský aktivity.

Sleduješ aktuální dění? Čteš noviny? Nebo jaké máš zdroje informací?

No, snažím se, ale teda je to problém, že to fakt zabere hrozně času. Občas si koupím noviny, většinou Lidovky, Právo, záleží. Ale jsem předplatitelem Respektu, takže ten čtu každé tři dny. A potom internet, no. Takže často nějaký komentáře, Českéj rozhlas, tam se koukám, v mobilu mám taky zprávy Českýho rozhlasu, ty mi přijdou dobrý, nebo nějaký články z Economistu, ale snažím se, je to nepravidelný, ale každé tři dny se snažím to sledovat, co se děje. Pak samozřejmě i Facebook, kdy spousta přátel tam dává zajímavý věci, že se přes to člověk dostane. Takže jo, řekl bych, že sleduju aktuální dění.

Jak často si třeba koupíš ty noviny? Jako deník? Ty jo, tak jednou za čtrnáct dní, zase tak často ne. Ale zase je to různý, třeba přítelkyně má předplacený Lidovky, takže je čtu takhle, ale já musím říct, že v tomhle jsem možná trošku nekritičej, ale ten Respekt mi přijde...mám rád ty, nejen Respekt - i Reflex, ten čtu ale míň, nemám ho předplacenej, ale taky ho čtu - ale ty týdeníky, že mám rád takovej ten odstup, ty hlubší analýzy, kdy se opravdu můžu na ten problém podívat. A v těch novinách jako taky to je ty komentáře, ale nějakým způsobem prostě oceňuju, když mám odstup, třeba ten týdeník, a vůbec mi to nevadí, že to zrovna není teď ta věc, jako aktuální teď ten den. Občas se kouknu na Události, komentáře, i když teď už to není tak dobrý, jako to bylo dřív. Na ČT24! Druhá věc je, že to sleduju docela, protože u nás doma to dost běží, takže často ráno často k snídani prostě na ČT24 ten přehled zpráv vidím, nebo když jedu autem, tak běží Radiožurnál, takže ten přehled nějakým způsobem mám nebo málokdy se stane něco, že mi někdo řekne: „Hele, teď se stalo něco, to vůbec nevíš?“ To nechci říct, že všechno vím, ale jako myslím si, že i ten přehled si nějak udržuju a když mě něco zaujme, tak najednou jdu a hledám víc o tom.

Kolik článků jsi přečetl za poslední týden? Já nevím, tak třeba 25. Ale to je fakt jako hodně orientačně. Možná podceňuju, možná přeceňuju, nevím. Ale přes těch 20 určitě.

Kdy jsi naposledy přečetl celé noviny? Mm, jako úplně celý? To asi nikdy. Já třeba sport nečtu, takže nikdy jsem nepřečetl celý noviny.

Děkuji za rozhovor.

Student 11

Odkud pocházíš, jsi svobodný a kolik ti je let? Je mi 26 let, jsem z Jihlavy, jsem svobodný.

Jakou máš střední školu? Čtyřleté gymnázium v Jihlavě.

Máš zkušenost s jinou školou nebo jsi po maturitě šel hned na FHS?

Byl jsem na Státní jazykové škole, mám státnice z angličtiny. FHS nejdřív nebyla moje priorita, tou byly Mezinárodní vztahy na FSV, tam jsem se první rok ale nedostal asi o 10 míst, ten další rok o jedno místo. Ale uznávám, že to pro mě nebylo. Na FHS jsem se dostal taky až druhý rok, bylo to trochu složitější, první rok jsem se na přijímačky téměř vůbec neučil. FHS byla něco, kam jsem vlastně ani nechtěl, byla to taková záchrana, ale dneska jsem strašně rád.

V jakém jsi ročníku? Jsem na magisterském studiu na FHS, na Studiu občanského sektoru.

Co tě vedlo k tomu jít na Občanský sektor? Od prváku, kdy jsem se trochu na FHS rozhlížel, kam potom pokračovat, tak to Studium občanského sektoru byla taková moje volba, téměř od samého začátku. Protože naši podnikají a já bych tak nějak chtěl na to jejich podnikání navázat, tak jsem se profiloval tímhle směrem, myslím, že tyhle neziskovky jsou taková velká škola pro tuhle oblast. Nevěděl jsem to úplně od začátku, ale tak ke konci prváku jsem si říkal: „Jó, tam bych tak asi mohl jít, to by mi vyhovovalo.“

Jaký byl tvůj průběh studia? Bakaláře jsem udělal za čtyři roky z toho důvodu, že se mi ve třetáku nepodařilo obhájit bakalářku, tak jsem si pak vyloženě užíval studentský život a nakonec jsem bakalářku udělal až za rok, ne za půl. Na ČŽV jsem nebyl. První semestr mě lehce odzbrojil, právě ten liberální způsob studia na FHS byl takovej, že jsem na něj nebyl úplně připravenej. My jsme tenkrát to kurikulum a studijní podmínky měli ještě trochu jinak. Měli jsme vázanou atestaci, člověk když udělal zkoušky za trojku, dostal dva kredity, když za jedničku a dvojku, dostal čtyři kredity. Tudiž se mi na konci prvního semestru nedostávalo kreditů, dělal jsem celý rok něco trochu jiného, jak mám ve zvyku, a pak najednou přišlo zkouškový: „Páni, jé, za tři dny zkouška, jak je dlouhá ta knížka? Jé, ekonomie, 800 stránek!“ No, tak jo, tak jsem to přečet, a trojka. Sice jen

o pár bodů, to je moje specialita, ale trojka, to už nikoho nezajímá. Měl jsem problém s kreditama, posunuly se mi UKC, kterých jsem si u Pince zapsal až příliš a pak ještě byla 30 denní nápravná lhůta, takže poslední den 30 denní nápravné lhůty jsem překročil hranici 25 kreditů a postoupil jsem do druhého semestru. Překročil jsem to rovnou o tři kredity, takže jsem jich získal 28, ale už tam jsem Pincovi slíbil, že se za ním v tomto stavu už nikdy nepodívám, což jsem dodržel. To byly víceméně takový poslední komplikace, pak jsem v průběhu studia nesplnil nějaký předměty, ale to už je vedlejší.

Pinc je takový ten člověk, o kterého se člověk může opřít, když mu je fakt špatně a on tenkrát měl ještě takovou tu moc, že řekl: „No, tak to nějak uděláme. A vy tam ty kredity i máte, akorát oni vám to ještě neopravili! Tak to já si na ně dupnu, já vám to zapíšu.“ On měl i moc nad tou 30 denní nápravnou lhůtou a hlavně, během té lhůty se hlavně řešili ty jeho úvodní kurzy a cykly, psaly se referáty, a právě ten jeho systém opravářů to vždycky nějakým způsobem...tam tudy vždycky vedla cesta, přes tyhle věci.

V prvnáku je to asi potřeba, co? Na FHS je velkej problém v tom, že jak člověk má to kurikulum rozrůzněný, nikdo nemá úplně totožný kurikulum za celou dobu studia, a teď najednou potkám nějakýho sympatickýho člověka, potkám ho na přednášce, jenže pak si sednu někam jinam, v aule a na těch seminářích se ty lidi točí, no, a člověku dělá velkej problém navázat nějaký sociální vztahy, udělat si přátele už v tom prváku. My jsme ještě neměli Facebook, přes kterej to jde líp. Měli jsme Spolužáky, ale tam se neorganizovali tolik ty události. Jelikož jsme měli školu v pondělí, úterý a pátek, tak vždycky v pondělí tady lidi byli, pak byl nějaký večírek, nebo nějaký party, který se utvořily, se domluvily mezi sebou a šly někam pryč. Já jsem ještě navíc většinou v pondělí večer chodil na tady na nějaký cvičení nebo tak, takže jsem se v té škole nějak moc neangažoval, v úterý jsem odjel, zmizel, na koleji jsem taky moc nebyl...a to byl lehce můj problém, právě ten prvák, pak už se to změnilo.

Profiloval ses v nějakém z modulů? Od začátku mě bral hlavně ten Společenskovední modul a potom jazyky. Společenskovední apsychie z toho důvodu, že tady působili dva učitelé, kterým jsem

vděčnej a který mi dali do života, myslím si, hodně moc. A to byl pan Břicháček, kterej zemřel před třema rokama, a pan Jaro Křivohlavý, což byli lidi, který mě v tom v prváku ve svý podstatě udrželi přímo na tý fakultě. Protože jsem si uprostřed toho prváku říkal: „Tyjo, co já tady vlastně budu dělat?“ Jestli nemám jít někam jinam, jestli by ty Mezinárodní vztahy nebyly ještě nějak lepší, jestli to mám ještě zkusit...no, setrval jsem, oni mě tam udrželi. A supr, nelituju.

Jaký jsi podle tebe student? Ne moc vzorný. Mám takový problém, že mě zajímá moc věcí a občas hasím až na poslední chvíli. Takže protože škola byla víceméně jen ty dva dny v týdnu, v pondělí a v pátek, mezitím tři dny volna, tak jsem jezdil domů, kde jsem pracoval v jedný neziskovce - to byl vlastně pak i důvod, proč jsem se pak hlásil na ten Občanský sektor - no, a organizoval jsem spoustu různý věcí, měl jsem tam kamarády, měl jsem tam slečnu, a tak dál, a tak dál...no, plnil jsem jenom to nejnужnější. Podle toho taky ten první semestr vypadal, co si budeme povídat. Potom se to trochu zlepšilo, ale pořád mám, a celej ten bakalář mi dělalo problém splnit ty předměty úplně přesně na jedničku.

A nebylo to třeba i tím, že už jsi měl takovou tu společenskovední cestu? Že tě ty ostatní předměty tak nezajímaly? To bych úplně neřekl. Myslím, že to bylo spíš téma aktivitama okolo. Vždycky se našlo něco, co mě bavilo trošičku víc než ta škola. I když škola byla samozřejmě...když jsem byl ve škole a byl jsem na těch předmětech, tak jsem to hltal. Ale nejsem knihomol a nebavilo mě úplně trávil čas tím, že bych se topil v knížkách. Já jsem člověk, kterej rád organizuje věci a kterej dělá všechno možný z tý praktický stránky a ne z tý teoretický.

Ale to studium je přeci založené hlavně na četbě. Nechodil jsi třeba do studovny, když je pro tebe lepší studovat ve škole? Do studovny jsem chodil víceméně mezi téma přednáškama, kde člověk si přečetl jen to, co potřeboval na ty hodiny a nedostával jsem se hluboko do těch autorů, do kterejch jsem nemusel. Nejsem ten typ, kterej miluje takovýto babrání se v myšlenkách jinejch lidí, v tomhle jsem neotesaný poleno.

Kolik hodin týdně jsi tak věnoval studiu? S každým semestrem se to zvyšovalo, ze začátku těžko říct, ale málo. Nevím, každopádně bych řekl, že tak maximálně šest hodin mimo školu, jen tou přípravou. Víc to nebylo

rozhodně. Na přednáškách to bylo vždycky v pondělí od rána do večera, v úterý od rána do poledne, pak jsem jel domů do Jihlavy a v pátek od rána do nějakých třech hodin, a pak jsem jel zase domů. Takže to byl můj první semestr.

A co zkouškový? Ve zkouškovém se mi toho nahromadilo hodně, takže jsem v tom pak ležel od Vánoc až do konce února, téměř permanentně, kromě nějakého týdnu dovolený někde, jsem ležel v učení a doháněl jsem to, co jsem zameškal.

A kolik času jsi věnoval té neziskovce? Tam jsem trávil docela dost času, tam to bylo tak 10 hodin týdně z těch tří dnů určitě.

Jak bys zpětně zhodnotil tvoje studium? No, čím dál víc mě mrzí, že jsem tomu studiu nevěnoval víc času, protože je spousta zajímavých oborů a oblastí, kde se dají informace získat. Třeba já jsem vůbec nezavítal do toho kreativního modulu, kde jsou nějaký ty malby a tam cítím určitý dluh, tahle oblast mě zajímá, ale zatím jsem si neudělal čas, abych se tam do ní vypravil. Takže když to zhodnotím zpětně, chtěl bych si tu školu na jednu stranu dát ještě jednou, a teď pořádně. Na druhou stranu už zase ne, protože už jsem zase někde jinde.

Je zajímavý, že tohle mi říká víc lidí. Ono na tom něco bude. Ta liberalita studia...člověk neumí zacházet se svým volným časem a u nás v rodině se nikdy extrémnímu vzdělání nepřikládal velkej důraz. Tam to bylo tak, že my jsme dlouhou dobu to u nás jelo hodně na tu firmu, protože jsme se dostali do nějakých finančních problémů a furt se řešilo, že tohle se musí udělat, tohle a tohle. A ve chvíli, kdy jsem byl schopnej se něčeho zastat, tak jsem dostal do ruky lopatu nebo něco podobnýho a šel jsem pomáhat našim, takže na čtení pak nebyl moc čas a než si člověk uvědomí, kolik mu toho studium dává a nakolik potom zaostává za těma ostatníma v těch vědomostech, tak je to trošku smutný. Ale člověk žije teď a tady a v tu chvíli si to neuvědomíš.

A nemohlo by to být i tohle trochu cílem studia? Ano, to mě bakalář naučil, aby se člověk nějak zamyslel nad tím, jak využívá svůj čas, kolik věnuje kterým věcem a hlavně, aby ho nepohltilo jenom to, že bude dělat jenom věci, který ve svý podstatě nechce dělat. A zase na druhou stranu, i to, že se mu na začátku zdá, že to dělat nechce,

tak to ho potom posune ještě daleko dál, než byl předtím. S tím studiem teď myslím. Třeba taková historie, když si člověk řekne: „Ježiš, úvod do historie! A mám tady nevím kolik stránek! Ježiš, to je takovej strašák!“ Ale pak zjistíš, že ti to pomáhá ve věcech, myslet svět ve větších souvislostech, a pak si říkáš: „Jo, tak tu zkoušku jsem dal. Ale bylo by zajímavý si ještě pořádně přečíst tohle.“ Jo, nejenom z výpisků nebo ne to prolítnout jen tak.

Ale zároveň tě to asi nutí jít pořád dál, ne? Pak zase přijdou další zkoušky. Ta škola je v tomhle skvěle koncipovaná, člověka naučí vážít si toho vzdělání. Ano, vlastně i Pinc říkal, že jeho cílem bylo udělat takovou artistickou fakultu, která měla svoje studium generale a kvadrilium, trivium, akorát v tomhle tu chybí ta hudba. Hudba, astronomie a tak.

Vždyť máme sbor! Ano, ale ta filosofie hudby, kdy hudba a geometrie, tam jsou neskutečný matematický vztahy, ve kterých staří Řekové viděli ten svět, má to pořád něco do sebe. Z dnešní společnosti se to absolutně vytrácí, tam se tyhle vztahy úplně potírají.

A myslíš si, že má smysl něco takového v dnešním světě dělat? V tom případě, má smysl se v dnešním světě ještě vzdělávat, když máme Google? Jo, vždycky má smysl dělat něco, co tě posune a co ti rozšíří obzory, si myslím. Co si na FHS nejvíc cením je to, že člověka naučí dívat se na svět ne jen z jednoho pohledu, ne přes ty Komenského růžový brejle, který mu nasadí nějaký tvůj pohled, to je prostě tvoje vzdělání. Například ty právníci se dívají na svět jenom z pohledu práva a nedokážou se podívat na svět z pohledu antropologie. Ekonom přes peníze, všechno jsou peníze, všechno se dá převést na peníze. Ale my se dokážeme podívat z různých úhlů pohledu a dokážeme i mezi tím nějakým způsobem fungovat, pohybovat se, přepínat a vidět i ty souvislosti, ten pohled není tunelovej, ale je trochu širší.

Ale i tulenovej pohled může být přece někdy dobrý. Ale my se dokážeme zaměřit...ta fakulta jak tě učí postupně se dívat každým tím druhým pohledem, tak člověk mezi nima pak dokáže, nebo měl by dokázat, přepínat. Měl by se umět podívat jenom z historického úhlu pohledu a potom jenom z filosofického úhlu pohledu, ale pak si řekneš: „Aha, ta historie a filosofie mezi sebou vlastně i trošku souvisí“.

Tak se ale dotkneš všeho, ale do ničeho nepronikneš. Nezapředneš, a to je právě i ta Pincovo myšlenka tý artistický fakulty. Že ona ti má dát širokej základ, na kterým ty pak můžeš stavět tu pyramidu svojí. Ten středověkej model, kdy člověk nejprve vystudovat tu artistickou, všeobecnou fakultu a pak šel na ty klasický fakulty, tedy teologii, právníka nebo medicínu a zaměřil se potom prakticky. A tady by ta praktická část měla následovat až potom bakaláři.

A takovou linii se snažíš sledovat? No, snad jo.

Ale s čím jsi přišel na fakultu? Věděl jsi třeba něco o liberálním přístupu? Já jsem akorát předtím slyšel o tom, že ta fakulta je zajímavá, že si člověk může vybrat z nepřeberného množství kurzů a že se opravdu můžeš zabývat tím, co tě baví. A že si prostě rozvrh tvoříš sám. Akorát když člověk nevěděl úplně přesně, co by chtěl dělat, tak se v tom ztratí. To je takový to zajetí v příliš mnoha možnostech. A nějak to jsem tím prošel tak nějak ode zdi ke zdi.

A co si čekal od FHS? Ve svý podstatě jsem nečekal nic extra konkrétního. Nebylo to úplně tak, že bych si myslel, kde máte ten trychtýř, nalijte to do mě, ale říkal jsem si, tak by mě zajímalo, k čemu mi to postupně bude. Já jsem asi neměl nějaký větší očekávání, soustředil jsem se hlavně na ty předměty, který jsem si zapsal, a soustředil jsem se hlavně v hodinách.

Hledal jsi tam třeba nějakou konkrétní znalost, nebo co jsi čekal, že tě to naučí? Takhle, co mi není blízky od gymlu - mám odpor k tomu, abych se soustředil výhradně na jednu věc. Jako tělo není jenom ruka nebo oko, ta já jsem si pak neuměl představit, že bych šel na nějakou fakultu, která se soustředí jenom na tu jednu věc. A potom, když jsem se dostal jenom, nebo ne jenom, ale nedostal jsem se na ty Mezinárodní vztahy, na který jsem chtěl, tak ta FHS byla tou volbou z toho důvodu, že mi nabízela se potom ještě profilovat dál. Já jsem nevěděl úplně přesně, co budu chtít dělat a tohle byla součást tý cesty, taková klikatější.

Myslíš, že většina lidí na FHS najde, co chce v životě dělat? Ne, myslím si, že to tam nenajde nebo nemusí najít většina lidí. Mně potom pomohlo to, a utvrdilo mě to v cestě, kterou jsem se potom vydal, když jsme tady na fakultě založili studentskej spolek. To byla taková motivace,

kteřá mě ještě popohnala tím směrem k občanskému sektoru. I od té doby vidím, že ten spolek trochu tu fakultu změnil, že je tam nějaký místo, kde se ty lidi můžou hned na začátku setkat, ty akce spolku.

Ale přesto spousta lidí na ty akce nepřijde. To už je jiná věc. Tím, že mě ten spolek tak trochu vcucnul, tak zase jsem měl tu svojí bublinku a snažil jsem se dělat to jinak.

Jak tě to vůbec napadlo zakládat studentský spolek? Takhle, trochu ze široka. Když jsem přišel na fakultu, působil tady časopis Humr a postupně její šéfredaktorka začala organizovat i fakultní plesy. Já jsem se tam tak trochu dostal k té skupině, s tím, že jsem ale nebyl úplně redaktorem Humra, takže nějak jsem si říkal, že by bylo dobrý dělat trochu víc akcí pro studenty. No, a pak šéfredaktorka odešla a nevědělo se, kdo by se ujal organizace plesu. Říkali jsme si, že by bylo fajn udělat něco, nějakou partu, která by to dala do kupy. Pak jsme přišli na fakultu s tím, že chceme udělat ples a oni nám řekli, že musíme založit nějakou formální organizaci, která by tohle mohla organizovat.

Vzniklo to teda jenom kvůli plesu? Ne, bylo tam víc věcí. Další věc byla, že jsme měli nápady, co udělat, aby se studenti potkávali a aby se měli kde potkávat. Takže jsme udělali nějaký cestovatelský promítání, divadelní klub, protože k tomu byla iniciativa, pak se pod to schovali i taneční, udělali jsme FHS fest, kterej předtím už tak nějak byl, ale všechno to bylo udělaný je tak a my jsme si řekli, že bude lepší mít i nějaký oficiální orgán, kam ten student, když přijde na tu fakultu, pamatuju si, jak jsem se cítil já: „Ježišmarjá, kde to jsem, tady mi nikdo neporadí!“. Takže teď tam je nějakej studentskej spolek, kam kdyžtak můžu přijít, můžu tam napsat, sice nemáme kancelář, jako na jiných fakultách, ale můžem se sejít, máme rady, akce. Nějak tak na koleni to funguje. Taková věc byla i ta Letní škola, to byla věc, kterou ten spolek pak tak nějak převzal.

Co se ti líbí a nelíbí na studiu na FHS? Co se mi nelíbí, tak souvisí spíš s tou budovou. Nelíbí se mi to, že tam není místo, kde by se ti studenti mohli setkávat neformálně. Z bufetu, když si tam člověk sedne, tak ho furt vyhazujou, a když si tam nedáš ty jejich předražený bagety, tak tě tam ani nechtěj. A opravdu tam chybí nějaká místnost nebo něco takovýho...na Právnický fakultě, nebo i na Fildě, tam tím, že je tam ten

společnej prostor těch chodeb, který jsou velký a vzdušný a kde se ti studenti setkávají, tak je to zase o trošičku jinačí. Právnická fakulta má ten úžasnej prostor uprostřed, tam se vleze celej koncert, to je super. Fakulta má problém dispoziční a je na kraji města, dál od centra, takže ti studenti se tam nestavujou na furt.

Potom se doladuje studium, to jsou takový nevýhody, změny, vždycky to malinko mrzí. Ale mně se víceméně ten záměr studia, já vůči němu nemám větších výhrad. Mně se líbí to, že tam jsou předměty, který ti dávaj ohromný záběr a pak máš možnost se i zaměřit na ten jeden konkrétní obor. I když v poslední době ty předměty v některých těch částech dost prořídly. Tím jak odešel pan Břicháček, tak tam prořídla možnost studovat psychologii a teď nějakým způsobem řídne ekonomie, co mám tak nějak přehled. Jo, chtělo by to udržet tyhle předměty, ten prvák, těch šest pilířů, aby tam byli zastoupený. Samozřejmě historie, filosofie a antropologie tam budou ty největší oblasti. Největší plus je ta různorodost a podle mého názoru je to hodně spojený i s tím, že je to liberální studium. Ono by to nešlo, aby každej studoval úplně všechno, aby ty předměty byly povinný. Tady je to liberální studium víceméně podmínkou.

K čemu si myslíš, že liberální studium vede? Když to vezmu podle sebe, tak mě naučilo přemýšlet o tom, co dělám, hospodařit s časem, nějak si rozvrhnout práci. A učí to člověka trochu větší odpovědnosti sám za sebe. Jo, není to takový: „Tady máš nalajnovanej rozvrh, přijď v pátek a dobrý, od pondělí do pátku v tolik a tolik hodin.“ Tady je to na tobě, kdy si to zvolíš a pak s tím vylezeš. Každá mince má dvě strany, aleu mě pozitiva převažujou negativa, já mám fakultu rád a myslím si, že některý části by se mohly ještě zpřísnit. Občas mě dost zamrzí, když je tam předmět, kterej není kvalitní. Třeba jsem si zapsal dva předměty, který mě úplně znechutily a nenechaly ve mně nic, co by ve mně zůstalo.

To může být třeba ta nevýhoda liberálního studia, že můžeš narazit na předměty, které tě nezaujmu. No. Kvalitní učitelé, když jsou kvalitní učitelé, což je zase problémem rozpočtu. Myslím, že studium je, jako ten systém, kterej tam je, tak je fajn. A samozřejmě to vyhovuje někomu víc, někomu míň. Ale myslím si, že mně vyhovuje, mně to káplo

do noty a bylo to, ať jsem to od začátku nevěděl, tak to bylo to, co jsem od začátku hledal. Ten první semestr nevíš, co od toho čekat.

Kdybys měl zhodnotit liberalitu na FHS: dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Liberalita, jak v čem. Myslím si, že liberalita v tom studiu je velká ve výběru těch předmětů, malá v tom, jak se tomu danému předmětu chceš věnovat. Ale od toho jsou zase jiný fakulty, že jo. A vždycky má člověk možnost zapsat si předměty z jiný fakulty, když se chce věnovat třeba tý ekonomii, nebo psychologii. Takže v tomhle ta liberalita, mně se ta liberalita zdá optimálně liberální vůči tomu studentovi. Nikdy jsem nepřemýšlel nad tím, jak moc to měnit a od toho jsou tu jiní.

A co škála: prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Já to beru tak, že je užitečná, určitě. Užitečná v tom smyslu, že učí toho člověka nějaký sebereflexi a osobní odpovědnosti za to, co dělá.

Cítíš ve formě studia spíš zmatek nebo svobodu? Jo, dobrá otázka. To je zase hodně individuální. Ono by to někdy chtělo tu Ariadninu nit, která by člověka provedla tím studiem. Tím, že je to liberální, tak by člověk měl vědět, co chce, což se u mnohých lidí prostě neděje. Já jsem taky na začátku prváku nevěděl, co chci a taky bych byl rád, kdyby tam ta Ariadnina nit byla. Ale nebyla, chvílku jsem na to nadával, ale pak jsem si řekl, že to tak je asi lepší. Mně se líbila ta myšlenka certifikovaných programů. I když to certifikovaný taky není úplně optimální, spíš by to měl být nějaký blokový program, kde by byl balíček kurzů zaměřený na určitou oblast. Aby to člověk měl rozplánovaný, že fajn, tenhle blok mám na jeden rok, nebo na rok a půl a absolvuju třeba z tý ekonomie, kde ten certifikovaný program byl, absolvuju všechny kurzy, který se dají akterý mě nějakým způsobem profilujou, i třeba na ten Občanský sektor.

Myslíš, že má mít teda člověk předem jasno, s čím na FHS jde? To se neděje. Já si myslím, že člověk by měl mít přibližně jasno, co chce a co nechce v životě dělat. Respektive nejdřív musím vědět, co nechci a pak se můžu rozhodovat, co chci. Myslím si, že ve chvíli, kdyby tam byli nějaký...kdyby to studium bylo míň liberální, tak už by to nebylo ono. V tom je souvislost. Na začátku každá svoboda může vypadat jak zmatek, nevím, kudy se vydám. Jo, jak Sokol používá ve svých přednáškách: kovboj

na poušti. No, tak se rozhlídne a může se vydat kterýmkoliv směrem. Když chce pro vodu, tak prostě musí vědět, kde ta voda je.

Šel jsem teď za Pincem, protože mi přišlo, že uvádá ve svém skepticismu nebo ve věci jak to vypadá, že to začíná nabírat trošku negativní obrátky, tak jsem mu chtěl říct, že to studium tak, jak ti jiní ho změnili, ta další generace, že jo, nějakým způsobem se to změnilo nařízením z Karolina, z rektorátu, nějakým způsobem se změnilo nařízením Evropské unie, ale pořád tam ta hlavní myšlenka zůstává a já jsem si řekl, že je občas dobrý, aby mu člověk řekl, že ta myšlenka je dobrá. Člověka to vždycky povzbudí, když ho někdo ujistí v tom, že ses úplně nemýlí. Něco postavíš a oni ti začnou předělávat všechny ty místnosti, který tam máš, tak je asi něco špatně. Já jsem mu chtěl říct, že mně to vyhovovalo, jak to vymyslel, že to má svojí myšlenku a ta myšlenka byla dobrá. Jenom některým studentům se ta myšlenka zase zdála příliš náročná, a to je strašně individuální. Šli jsme tam s tím, že jsme mu chtěli říct, že ta myšlenka tam zůstává, jenom provedení se přizpůsobuje. A byla by velká chyba opustit tu základní myšlenku, jejíž je on autorem. A odcházeli jsme s pocitem, že byl rád, že jsme mu vyjádřili dík.

Dnešní člověk se bojí práce, v zásadě jsme líní, což vede ten pokrok lidstva stále kupředu, ale tím, jak jsme líní, tak kolikrát, jak Pinc říkal: „Zkuste si nahrát každou tu mojí přednášku a udělat z ní nějaký referát, nějak to shrnout na dvě stránky a pošlete mi to, já vám za to dám nějaké body do UKC.“ Jenže tam potřebuješ vlastní motivaci a iniciativu k tomu, abys to udělala. A ta motivace v té době nebyl taková. A až teď zpětně si říkáš, že měl pravdu. Protože tím, že si poslechněš tu přednášku a uděláš z toho referát na dvě stránky, tak ti z toho přesně vyjde ta myšlenka a odstraníš tu omáčku, která ale rozvíjí tu myšlenku. A to je právě věc která chybí. Člověk nedokáže ocenit hodnotu okamžiku.

Myslíš, že se teď nad tím víc zamýšlíš? Jo, já rozhodně o věcech víc přemýšlím. Během studia na FHS jsem se naučil o věcech víc přemýšlet. A hledat důsledky a říkat si, proč to tak je a proč to nemůže být jinak. Žijeme v takovém světě, který se nám snaží nabulíkovat pravdy a pak si říkáš, že to ve své podstatě tak není. I zkouška z filosofie, ten SAFM, byl oskvělý v tom, že člověk se nějak seznámil třeba s tím Descartesem nebo

Platónem a říkal si: „Platón super, ten měl velice zajímavý věci a hlavně ohromnou hloubku a tam by ještě potřebovalo...“. Já neznám všechny jeho spisy, ale dá se tam najít spoustu věcí. Třeba Descartes - to, že redukuje celý svět na *cogito ergo sum, myslím, tedy jsem*, tak já si myslím, že se dá zajít dál, že za prvý můžu být, aniž bych myslel a můžu si být vědom toho, že jsem a nemusím přemýšlet o tom, že jsem. Myslím si, že rozum, nebo to myšlení není úplně ten základ. To je můj osobní pohled na svět.

To je asi i to, co ti má to studium dát, ne? Něco jako péče o duši. Dobrý příklad. Čeho si já fakt ohromně cením, teď se budu opakovat, že se učíme dívat se na věc z různých pohledů, protože to tě naučí přemýšlet o těch věcech jinak. Já nevim, no...země je střed vesmíru, aha, ale co když ne? Když se na to podívám takhle a takhle... a přece se točí!

Mám tu ještě pár otázek o tvém vztahu k občanské společnosti. Jsi členem nějaké organizace nebo sdružení? Jsem členem momentálně tří, aktivní ve dvou. Neziskovka Slunce, která mě přivedla k týhle oblasti je jihlavský sdružení na podporu mezinárodního přátelství. Druhá věc byla to občanský sdružení Studentů FHS, kde jsem byl víceméně neaktivnější, a pak jsem členem Červeného kříže, kde momentálně ta aktivita trochu stagnuje. Časově nezvládám, nějak je toho poslední dobou trochu víc.

Co tě vedlo k tomu, že ses do nějakého sdružení zapojil? Tak to Slunce, to bylo tím, že mi byla blízká ta myšlenka, kterou to sdružení podporovalo – mezinárodní přátelství, mezinárodní dialog a stírání mezikulturních rozdílů. Za tím účelem dělali různé setkání mládeže, jezdili po Evropě, dělali se projekt k nějakému historickému česko-německému vyrovnání. Tohle byla věc, která mě k tomu Slunci přinesla. Hlavně jsem se chtěl podílet na organizování těchle věcí, protože to mě bavilo od malička. Začalo to když jsem byl v něčem, jako byla skaut, ale nebyl to skaut, organizováním oddílových her, prostě nějaký organizační sklony ve mě byly, tak jsem potřeboval akorát se projevit v nějakém poli. Na univerzitě byl taky takovej nevyužitý prostor. A Červený kříž, tam jsem se nechal nalanařit na myšlenku humanitárních jednotek.

Myslíš, že je lepší zapojit se do nějakého spolku než dělat věci na vlastní pěst? Určitě, stará moudrost praví, že ve dvou se to lépe táhne a když je těch lidí víc, tak víc hlav víc ví. Taky si myslím, že člověk je tvor

společenský, takže potřebuje lidi, kteří mají chuť být spolu a mít nějakou společnou myšlenku. A když mají k tomu ještě společný cíl, do kterého můžou vkládat svoji energii a ještě tím pomůžou nebo udělají radost dalším lidem, tak to je super, to si myslím, že má smysl, a proto to i dělám.

Myslíš si, že na takový tvůj postoj mohlo mít vliv i to studium na FHS?

No, jak se to vezme. Je otázka, co předcházelo čemu. Jestli předcházel nějaký ten sklon k té osobní odpovědnosti a přitáhla si mě ta myšlenka té univerzity, když to tak vezmu, nebo jestli ten nějaký můj sklon ještě rozvinula, tak myslím si, že to šlo ruku ruce. Určitě mi něco dalo to studium a určitě mi dalo něco i to, že jsme se zapojili do studentského spolku, chtěli jsme dělat něco pro ostatní studenty a tak.

Zúčastnil ses posledních voleb do Poslanecké sněmovny? Pokud není něco extrémně důležitýho, tak se snažím chodit k volbám, protože si myslím, že je to...moje krédo je, že volby jsou moje jediná možnost ovlivnit to, co se se mnou děje. Kdyby mi bylo jedno, co se se mnou děje, tak proč tady jsem? Volil jsem i u posledních krajských voleb i do senátu UK.

Napadlo tě někdy kandidovat do senátu UK? Napadlo. Vloni už jsem měl podepsanou přihlášku, ale nějak z toho sešlo. Říkal jsem si, že když jsem byl dva a půl roku v čele spolku, tak jsem nechtěl, aby se ty funkce kryly, že člověk nemá sedět jedním zadkem na dvou židlích. Vloni jsem si říkal, že skončím se spolkem, ale do akademického senátu jsem nakonec nekandidoval. Vyplnil jsem přihlášku, ale pak jsem se nějak bavil s kamarádama a tu přihlášku jsme roztrhali. Ale uvažoval jsem o tom. Nakonec jsem nekandidoval asi z časových důvodů a taky mě moc netáhne politika. Já jsem radší ten, kterej upozorňuje na problémy a kterej se - zatím, člověk se mění, jo - zatím ten, co ten problém řeší prakticky. Radší upozorním na to, že ten problém je, a dám případně nějaký podnět, jak by se to mohlo řešit, než to, abych rozhodoval o všem možným, co se dá. Radší se soustředím na svou oblast, než abych rozhodoval o něčem, o čem zatím nic nevím.

Dokážeš si představit, že by ses jednou zapojil do politiky? Možný to je. Sám bych tam asi nešel, musel bych se domluvit s kamarády nejlépe,

protože vím, že člověk potřebuje nějakou zpětnou vazbu. V tomhle je potřeba, aby se člověk viděl trochu v zrcadle. Když bych tam šel s kamarádem, tak na něm zjistím, jestli jsem se změnil nebo ne, protože reflektuju víc ostatní lidi, než sám sebe, bohužel.

Zapojil ses do nějakého projektu EU? Určitě nějaký výměny sponzorovaný EU, potom nějaký programy, jak jsou český Klíče pro život a jak jsou Evropský parlamenty a takový věci. Byli jsme na nějakých školních akcích, třeba na semináři Lídři, kterej je právě pro vedení těch mládežnickejch evropskejch projektů, byl jsem na konferencích Klíče pro život, z evropských fondů víceméně byly ty informační centra pro mládež. Jo, něco jo. Nebylo toho asi tolik, kolik bych si přál, ale jo. Ta možnost je skvělá a myšlenka EU má asi nějaký mouchy, ten dotační systém je takovej polooficiální tunel, ale když ta příležitost byla a shledal jsem jí zajímavou, tak jsem jí využil.

Sleduješ aktuální dění ve společnosti? Čteš třeba noviny? Noviny jsem četl hodně, ale teď o prázdninách jsem si řekl, že ať se děje, co se děje, tak mě to nezajímá a noviny jsem úplně omezil jen na to, že se člověk jednou a týden podívá na Google News, sjedeš titulky, jestli tam je něco zajímavýho – není, tohle se mě netýká, jak dopadly volby, no, ježišmarja, tak to nechci vědět, tak to vypnu. Prostě poslední dobou si říkám, že v novinách jsou věci, který mě možná...nevím, jestli kroutí můj pohled na realitu, ale určitě by jí upravovaly tak, jak bych jí nechtěl mít. Nepotřebuju vědět, kolik kde zemřelo lidí, snažím se reflektovat svět kolem sebe a některý věci jsou až příliš negativní v těch novinách.

Nechceš mít ale třeba přehled o tom, co se zrovna ve společnosti řeší? Snažím se mít, ale spíš z diskuze nebo, že člověk prolistuje Respekt nebo něco takovýho, kde ty důležitý témata uplynulýho týdne tak nějak jsou. Ty věci tam jsou pojímaný už trochu s odstupem, není to taková ta novinářská kachna, teď jak byly ty věci s prohibicí a methanolem, tak noviny toho byly plný a člověk by si až myslel, že když sníš zkaženou mandarinku, tak v ní něco bude...

Co si myslíš třeba o komentářích v novinách? Jsou to názory těch lidí, dají ti nějaký názor, možnost o něčem přemýšlet, nečtu Respekt úplně celý.

Prostě to projedu, osobně ho neodebírám, odebírám ho spolubydlicí. Vždycky ta možnost podívat se do něj je.

Máš třeba oblíbeného novináře? Ne. Moje filosofie je, že každý člověk má svůj vlastní názor, protože každý máme vlastní myšlenky, vlastní zkušenost a každou myšlenku vnímáme nějak jinak. Můžu se teď ztotožnit s nějakým názorem, ale pak se mi bude přičítat. V zásadě je to ten Putna, Budoucnost demokracie, Rynda, to jsou názory, který tě trochu formují a se kterými se ztotožníš, s některými se neztotožníš, tak to prostě je.

Chodil jsi na tyhle kurzy? Ne na všechny. Na Ryndu jsem se nikdy nezapsal, ale chodil jsem tam.

Novinám na sto procent nevěřím, to určitě ne. I toho Platóna budeš brát ve více výkladových rovinách. Když se zamyslíš nad tou větou, kterou si dal nad Akademií: „Kdož neznalý geometrii, nevstupuj“. Můžeš jí vzít z více pohledů, buď chtěl, aby byli znalý v tom, jak se rýsuje, nebo chtěl, aby vnímali souvislosti, který v té době byla geometrie a hudba, že jo. Protože tam jsou stejné poměry, ne, že by v hudbě byly úhly, ale lidské tělo je taky geometrie.

Vidíš nějaký vliv FHS na tvůj postoj k novinám? Myslím si, že taky, určitě. Řekl bych, nějaká zkušenost, kterou určitě ovlivnilo to studium, určitě ovlivnili nějaké další věci, to, co se děje, rozhovory s dalšími lidmi a tak.

Děkuji za rozhovor.

Studentka 12

Kolik ti je, jsi svobodná? Odkud jsi? Je mi 22, jsem zasnoubená a jsem z Nový Paky, ale víceméně už jsem teď v Praze.

Jakou máš středí školu? Osmileté všeobecné gymnázium v Nové Pace.

Pak jsi šla rovnou na FHS? Pak jsem šla rovnou na FHS.

A teď jsi v jakém ročníku? Ve čtvrtáku.

Takže letos budeš končit? Doufám. Je to v plánu. Chybí mi ještě ústní SVIP a pak bakalářka, tu mám rozdělanou, ale ještě nedodělanou.

A o čem píšeš? Dělán kvantitativní výzkum mezi studenty, takže jsem právě vymyslela takovej šilenej dotazník, kterej jsem rozesílala. Teď mám ty data a musím se naučit tu statistiku, abych to zvládla. Takže teď chodím na jeden kurz, abych to nějak zvládla, protože pro můj nematematickej mozek je to těžký. No, podle mě jsem to kvůli tomu nestihla v tom třetáku, protože v tom třetáku bych na tu analýzu vůbec neměla čas. Takže jsem se rozhodla, že to v klidu udělám v tom čtvrtáku a nebudu si ničit nervy.

Máš zkušenost třeba se studiem v zahraničí? S nějakou jinou školou? Nemám zkušenost s jinou školou, nebyla jsem na Erasmu.

A kam bys chtěla jít na magistra? Chtěla bych na ten Občanský sektor. Tu bakalářku tam směřuju, takže bych ráda tam.

A kdy ses tak nějak rozhodla pro Občanský sektor? No, nejdřív jsem byla rozhodnutá tak pro něco jinýho, myslela jsem, že půjdu spíš na Antropologii, protože jsem už dokonce na to téma měla domluvenou bakalářku, na etologii, ale pak jsem si nějak loni o prázdninách řekla, že už jsem nějak si víc zjistila i o tom Občanským sektoru, nějak jsem se víc začala zajímat o tohle, tak jsem si řekla, že proč vlastně dělat bakalářku, která se mi už k ničemu nebude dál hodit.

Nechtělo se mi už ponořit do toho tématu, když už jsem věděla, že bych spíš chtěla na ten Sektor. Tak jsem začala tápat, co bych mohla, takže v tom třetáku to byl takovej skok od jednoho k druhýmu. Což není úplně optimální, protože o tom novým tématu jsem toho moc nevěděla, ale věděla jsem, že tamto už fakt dělat nic nechci. Rozhodla jsem se pro tohle, protože mi to přijde takový praktičtější.

A do té doby ses teda zaměřovala na etologii? No, měla jsem docela dost kurzů, překlad na to téma, tak jako hezky to k tomu směřovalo, ale pak jsem si prostě na začátku třetího roku řekla, že ne. Asi to byl takovej logickej vývoj, někdy se to tak stane. Proč by to nemohlo tak logicky vyústit?

No, asi to i k tomu studiu patří, že se člověk tak jako hledá, ne? No, určitě to k tomu patří, že se člověk tak jako hledá a vyvíjí. A hlavně, že jsem našla nějakou cestu, kterou dál chci jít. To mi dodává takovej klid, protože jsem měla největší strach z toho, že se nějak nevyprofiluju za to studium. Že prostě skončím bakaláře a nebudu vědět, co teď, že na tom budu stejně jako po gymplu, kdy jsem taky nevěděla.

Myslím, že to je problém spousty lidí na fakultě, že jdou z gymplu sem, protože nevěděj a pak jdou někam, protože zas nevěděj. Třeba si teď v lednu zase řeknu, že to nechci a půjdu někam úplně jinam, je to možný, ale doufám, že ne, že už tak nějak zůstanu v tomhle. Ledaže se tam nedostanu, to by byl jedinej zádrhel.

A budeš se hlásit ještě někam? No, přemýšlím o tom, ale nevím, mně se asi fakt jinam nechce. Vždycky jsem myslela, že bych mohla jít na FVS na žurnu nebo na ty mediálky, ale čím dál tím víc se mi tam nechce.

Profilovala jsi se v nějakém z modulů? No, asi nevíc v tom Společenskovedním. Jakože filosofie mě moc netankovala...ale jo, nakonec mě to docela bavilo ve výsledku, ale cítila jsem se hrozně nejítá v kramflecích, co se týče filosofie. Historie mě taky docela bavila, ale nikdy jsem k tomu netíhla, že bych to chtěla blíž studovat, takže nejvíc jsem podle mě odchodila kurzů z toho Společenskovedního.

Tam sis dávala ty kurzy z etologie? No, tam hodně třeba to souviselo i s psychologíí, třeba jsem odchodila dva semestry s evoluční psychologíí, pak i s antropologíí to souviselo, že jsem chodila i na magisterský kurzy, který se týkaly té etologie. Takže v tomhle jsem se jako nejvíc pohybovala.

A teď nevím, vlastně ten Občanský sektor taky souvisí se sociologíí, ale na to nemám tolik kurzů, to jsem odchodila jen nějakej Úvod do občanský společnosti, ale na ty magisterský jsem nechodila, to jsem si řekla, že od toho pak bude to dvouletý studium pak. Navíc teď, jak je to ve Vokovicích, tak se nedá jen tak zajít na nějakej kurz, jako když to bylo na Hůrce. Jen jsem si chtěla udělat nějakou představu,

co pak je předmětem toho studia a docela jsem byla spokojená. I na základě toho jsem se pak rozhodla, že je to, co bych chtěla dělat. Zároveň jsem si uvědomila, že dělám tu spolkovou činnost tady a že mě to zajímá, že to mám z běžného života tu zkušenost s tou občanskou společností. Najednou jsem to měla každé den na talíři, tak jsem si řekla, že by to bylo super to studovat. Takový propojení toho, a že si v budoucnu nedokážu představit, že bych pracovala v nějaký komerční firmě, který jde jen o to – ono to je takový idealistický, já vím – ale že se mi líbí ten princip těch neziskových organizací, který prostě dělají něco smysluplného a přitom jim nejde jenom o to, aby hromadily ten zisk. Takže vím, že já osobně nikdy nebudu vydělávat nějaký velký peníze, ale mám tu zkušenost být spokojenej s málem, takže není to mým cílem mít jenom ty peníze, ráda bych ten život naplnila i něčím jiným. Takže po týhle stránce se mi ten Občanský sektor líbí.

Ještě se tě třeba zeptám, jestli máš nějakýho učitele, který tě tu zaujal, chodila jsi k němu na konzultace, na přednášky. Nebo jsi byla spíš zaměřená na to tvé téma? No, jako jo. S tou učitelkou, co mi vedla překlady jsem hodně spolupracovala, dělala mi konzultantku k tomu a chodila jsem na všechny její kurzy a pak jsme dělaly i jeden výzkum. Takže s ní jsem byla v tom druháku hodně v kontaktu. Ale pak to úplně přestalo, když jsem jí řekla, že tu bakalářku u ní psát nebudu a ona navíc začala odjíždět hodně do zahraničí. Takže se to tak nějak rozpustilo. Ale jinak mám samozřejmě oblíbený učitele na FHS, ale neměla jsem to vyloženě tak, že bych měla svého tutora po celý to studium, to ne.

A jak jsi našla svojí vedoucí práce? Ke své vedoucí práce jsem přišla tak, že jsem fakt dlouho hledala někoho, kdo mi to povede. Chtěla jsem někoho z té magisterské katedry, ale tam byli všichni zaneprázdněný svými problémama a diplomkama a nechtěli si vzít bakalářského studenta. Všichni mě odkazovali na ní, protože je vedená i u nás na katedře. Tak jsem za ní šla a nějak jsme se domluvily.

Ze začátku jsem taky měla pocit, že se jí do toho moc nechce, tak to byl trošku boj, takže jsem si musela vybojovat tu pozici, že to jako fakt chci psát a fakt to chci psát u ní. Teď už je to v pohodě.

Začátky byly těžký, vždycky jsem tam šla s něčím a pak jsem to musela celý předělávat, ale teď jsem za to ráda. Pomohla mi hodně i s tím písemným SVIPem a podle mě ta spolupráce byla dobrá, když jsme si na sebe už zvykly. Chodila jsem i na její kurz a to taky bylo přínosné, protože už jsem ty témata znala z toho, co jsem sama načetla a ocenila jsem, že na to dobře připravuje, že bere vážně to, co dělá.

Ještě mám druhého takovýho konzultanta na tu metodologii. A ten je taky hrozně nápomocnej. Chodila jsem k němu teda i na jeden kurz, takže jsem měla právo to s ním konzultovat i v rámci toho kurzu. Pořád jsem ho s něčím otravovala, ale on byl rád, že je v tomhle někdo akční, moc mi pomohl.

Mám teda takový dva vedoucí. Což myslím, že je dobře, protože to nevisí jen na jednom člověku ta správnost toho výsledku, protože nikdo není neomylný a potom vede ty bakalářky k tomu, že to třeba nevyjde. Je to těžký, ze začátku jsem v tom docela plavala, ale teď už je to dobrý. Hlavně se těším, až udělám ten ústní SVIP a budu se moc věnovat jen té bakalářce, protože dělat takhle dvě věci, to moc nedávám.

Jaký jsi student? Plnila jsi všechno v čas? Jo, já jsem poctivej student. Já jsem si posunula vlastně až ten SVIP, jinak jsem všechno dělala v tom semestru. Protože jsem chtěla skončit za tři roky, tak jsem to všechno dělala v tom semestru, kdy to měla být. Takže jenom ten SVIP jsem nesplnila. Samozřejmě jsem nějaký kurzy nesplnila, co jsem si zapsala, to asi každěj snad. Ale jinak jsem docela poctivě studovala.

I historii? Myslíš ten Úvod? No, to jsem hrozně chtěla zkusit už před prázdninama, protože jsem viděla, jak se s tím všichni trápí, tak jsem šla na konci června a myslím, že to byl taky trochu klíč k úspěchu, že jsem to na tu trojku napsala napoprvý. Ta atmosféra ještě nebyla tak hutná, jako v těch zářijovejch termínech, kdy to všichni honí na poslední chvíli a je tam úplně přerovaná ta aula lidma i ty vyučující jsou víc ve stresu. To mi spadl kámen ze srdce, že můžu studovat dál. Myslím, že to bylo hodně štěstí.

A všechny ty zkoušky jsi teda dala na první pokus? No, jako ty velký všechny jo. To se mi naštěstí povedlo. Já bych ale nedokázala jít na nějakěj termín jen tak si to zkusit. Zvlášť když se jedná o ústní zkoušku, to já bych

asi neunesla tu ostudu nebo ten trapas, že bych něco nevěděla. Hlavně při EDK nebo tadytěch velkejch věcech. Takže když už si nějaký termín zvolím, tak vím, že toho budu co nejvíc umět. Jsem strašnej nervák a kdybych věděla, že ty tři otázky z osmi vůbec neumím, tak bych se tam z toho úplně hroutila. Musím to mít po všech stránkách co nejvíc podchycený, abych si ušetřila vlastní nervy.

Ale třeba EDK jsem dělala až v únoru a pak jsem taky tu bakalářku začala řešit až na konci února a potom jsem to vůbec nestíhala, protože předtím jsem se taky věnovala jen EDK.

Moje hlavní chyba v tom čtvrtáku byla, že jsem se rozhodla pro kvantitativní výzkum a nevěděla jsem nic o statistický analýze a nedělala jsem na to žádný kurz nikdy, ani v tom posledním semestru, kdy jsem to ještě mohla zachránit mě ani nenapadlo vůbec na to myslet. To byla jedna z těch posledních fází té bakalářky. Pak mi najednou v květnu došlo, aha, já bych měla něco vědět o statistice a nevím o tom nic! A jak o potom z těch číslíček dostanu ty data?

Ale tak lituješ toho, že prodlužuješ? Hm, ne, nelituju, vůbec. Oni do toho pak přišly jiný věci, který mi zabraly spoustu času, takže vím, že kdybych se to fakt snažila stihnout, tak by to bylo fakt šílený. Pak bych tu bakalářku tak odflákla, že bych jí neobhájila, nebo bych se nedostala na magistra, protože bych se na to třeba už vůbec nemohla připravit. Nevím, mohlo by to ztroskotat na úplně jinejch věcech a mohlo by mě to mrzet mnohem víc než když jsem se takhle v klidu rozhodla.

Kolik času věnuješ studiu? Jak to jde dohromady s tím zaměstnáním? No, teď už jako tomu studiu nevěnuju tolik času. Mám poloviční úvazek, takže tři dny jsem v práci skoro celý. Takže se tomu snažím věnovat čas o víkendu, když se teda najde nějaký čas, ale teď už toho není moc. Už tonení jako dřív, kdy jsem měla celý tejdny na to dělat něco do školy, to už tak není.

A dřív? Třeba když ses učila na nějakou zkoušku? Kolik času jsi tomu tak věnovala? Já to nedokážu odhadnout, protože já jsem...já zaprvý nedokážu dělat to, že bych seděla jenom na tím jedním. Jako jasně třeba před zkouškou, třeba před EDK jsem se hodně věnovala jenom tomu, žejo. Ale předtím, nevím, třeba měsíc před tím jsem fakt četla třeba ty knížky,

ale nedokázala jsem být jenom u toho. Musím dělat vždycky něco vedle toho, spoustu jiných aktivit, protože kdybych se měla věnovat měsíc jenom historii, tak mi z toho hrábne. Takže já vždycky začnu se strašným předstihem a u toho pracuju nebo dělám jiný aktivity a nějakou část dne čtu. Ale kdybych si řekla, že celý měsíc budu jenom číst, tak by to dopadlo katastrofálně. Takže nedokážu odhadnout kolik přesně hodin jsem tomu věnovala, protože jsem to dělala takovou nenásilnou formou, jakože když jsem měla čas, tak jsem četla. Ale docela dlouho předtím, protože jsem si řekla, že je toho hodně a je třeba začít brzo.

Ale já čtu tak pomalu strašně! A ještě dýl mi trvá, než to všechno vypíšu, takže já fakt jsem v tom takovej šnek. Ale vím, že kdybych třeba byla jiný student, kterej fakt dokáže zabrat a měsíc se fakt věnovat jenom jedné věci, tak bych třeba tu bakalářku fakt stihla napsat. Že bych si třeba řekla, tak ok, někdo mi třeba pomůže, prostě to udělám, sednu na to! Ale to já prostě nedokážu. Ještě si představuju, že bych to musela nějak okrouhat a ošidit, když už se mi to povedlo tak hezky rozjet, tak to se mi moc nelíbilo, v tom květnu nebo kdy. Takže je to výhoda i nevýhoda zároveň v tomhle.

Ale tak zase to děláš všechno pořádně. Až moc. S tou bakalářkou jsem se ze začátku až moc párala, s každou blbostí. Hrozný to bylo, ten předminulej semestr. Ty začátky, kdy jsem se v tom musela zorientovat, když jsem třeba něco četla a pak zjistila, že se mi to vůbec nehodí, to bylo strašný. Ale teď už jsem zas o semestr moudřejší.

Jak bys sama ohodnotila své studium na FHS? Jako v jakém smyslu?

No, kdybys mohla říct takovou vlastní reflexi. No, myslím, že největším smyslem toho studia pro mě bylo to, že jsem tak nějak osobně dozrála v těch třech a něco letech, protože pamatuju, jak jsem na tom byla, když jsem sem přišla po gymplu! Gympl sice má připravovat na studium na vejšce, ale já jsem měla pocit, že totálně selhal v týhle funkci, že ten náš malej gympl nepřipravil vůbec na nic. Tam mě všichni vodili za ručičku, říkali mi, kdy napsat písemku, kdy dělat tohle a kdy odevzdat referát, a když třeba náhodou někdo propadal, tak mu všichni říkali: „Tak hlavně to teď napiš na čtyřku, ať to teď dáš, ať tě nemusíme znova zkoušet!“ No, tak to tady byl úplnej šok, že jo, v prvním semestru. Tady se o tebe

nikdo nezajímal, hrozná anonymita, šíleně věci na čtení...nečetla jsem odbornou knihu na gymplu! Tam jsme četli beletrii, že jo - další šok! Ta práce s těma textama! To mě nenaučil gympl, jak se píše nějaká stat' nebo pořádněj referát, akademickéj.

To bylo hodně zajímavý, proto jsem byla úplně nešťastná v tom prvním semestru, kam jsem to přišla. Hlavně jsem viděla, že na jinejch vejškách to tak není. Měla jsem spolužačku ze střední na VŠE a viděla jsem, jak jim dali rozvrh vytištěnej a teď jim na těch cvičeních všechno ukazovali a pak měli ty skripta...a já tady žádný skripta, prostě nic! Já byla z toho tak nešťastná! Ale postupem času jsem v tom začala vidět ohromnou výhodu, že jsem to přežila tenhle šok, takže mě to právě tak nějak zocelilo a naučilo si o všem rozhodovat, dobře si plánovat ten čas. Takže mě to v tomhle hodně posílilo.

A že jsem musela překonat několik výzev za to studium, což každěj semestr je nová pomalu, a že jsem se taky pořád bála o tu existenci na tý fakultě, že jsem to neměla jistý, že když jsem se dostala, tak to vystuduju. To bylo taky podle mě docela dobrá škola života, protože to v životě je taky pořád. Kdy má člověk něco jistýho? Málokdy jsou věci stabilní po nějakou dlouhou dobu, takže si myslím, že je to dobrý, že jsem si tímhle prošla. Nehledě na to, jak všichni rodiče a prarodiče tvrdí: „Co z tebe bude, holka nešťastná, kams to vlezla?“ Tak mám pocit, že jsem prostě udělala to nejlepší, co jsem mohla udělat. Samozřejmě, že jsou i jiný školy, kde bych byla spokojená, kde jsou jiný obory, kde bych si našla svoje, možná by to bylo mnohem snazší a možná by to nebylo tak hodnotný ve výsledku.

Byla jsem samozřejmě i naštvaná v tom studiu, hrozně. Říkala jsem si, jestli to mám zapotřebí, že všichni moji stupidní spolužáci z gymplu už mají dávno bakaláře a já se tady s tím mořím! Jasně, že jo. Ale tak co. Ve výsledku jsem fakt spokojená s tím studiem a jsem ráda, že mě sem osud zavál, protože to bylo takový, že jsem po gymplu měla přihlášky do různých měst, do každýho jednu v podstatě, a do Prahy jsem měla jenom tuhle. A protože to vyšlo, tak jsem si řekla, že to je super, že je to i docela blízko domů, že to není Brno nebo Zlín, takže rozhodlo i takovýhle prostě...a rozhodlo i to, že to není jeden specializovanej obor,

a protože jsem se necítila nějak vyhraněná po tom gymplu, tak to se mi taky líbilo a jsem ráda, že jsem se touhle cestou dala.

To byly teda tvé důvody, proč jsi sem šla? Můj důvod byl, že to je v Praze, že to je Karlova univerzita, což se mi líbilo, že je to v dobrý dostupnosti od mého domova a že je to obor, kterej není úplně vyhraněnej, protože jsem pak měla nějaký Bohemistiku nebo Žurnalistiku a nějaký Filologie, ale to i fakt přišlo jako – fakt chci být filologem? Fakt chci být bohemistou? Já nevím! Nevěděla jsem, ani tu žurnalistiku jsem nevěděla, jestli chci dělat. Asi by mě to bavilo, ale co já vím? Takže o tom rozhodlo hodně tohle.

A věděla jsi už předtím něco o liberálním studiu? No, věděla jsem toho hodně málo. Nebo viděla jsem nějaký to video šílený propagační. A pak jsem se smála, protože tu představu, jakou mi to dalo o tý škole, tak to je pak úplně jiný v reálu, když to člověk pak studuje.

Nevěděla jsem o tom, jaký to bude a jaký to je na jiných školách, neměla jsem žádný srovnání. Vůbec jsem neměla představu žádnou, moc jsem toho nevěděla. Věděla jsem jen, že budu mít svobodu toho, v čem se budu moct profilovat, to se mi líbilo, a myslím, že jsem věděla, že nebudu muset hned se rozhodnout, jestli budu filosofem, antropologem nebo čím, a to se mi taky líbilo.

A napadlo tě třeba někdy, že bys šla někam jinam? No, po prvním semestru, jak jsem byla tak hrozně nešťastná, tak jsem na to koukala, kam bych jako vlastně mohla jít a zase jsem dospěla k tomu mrtvému bodu, že vlastně nevím, kam jinam bych jako šla. Zase bych mohla jít na nějakou Filologii nebo Bohemistiku nebo nějakou takovou šílenost a říkala jsem si, že ne, že si to vybojuju. Pamatuju si, jak byl ten únor a jak jsem se koukala, kam bych jako mohla jít a jak jsem si řekla: „Ne, já to tady prostě zvládnou!“ . Tam se to nějak zlomilo a pak už jsem byla s tou školou už tak jako smířená. Nebo ještě víc jsem se s ní smířila, když jsem udělala Úvod do historie, protože tam pak byla už ta jistota, šance, že to nějak vystuduju.

Myslím, že jsem měla výhodu, že jsem poznala díky tomu, že tenkrát ještě fungovala dost dobře redakce toho tištěnýho Humru, já jsem se v ní od prváku objevovala, tak jsem poznala lidi z vyšších ročníků díky

tomu, který fakt byli s tou školou sžitý, měli jí rádi a nedali na ní dopustit. A to myslím, že hrálo velkou roli, protože v té skupině prváků, v který jsem se pohybovala, tak ty byli strašně našťvaný většinou, vůbec tady nechtěli zůstat anebo bylo jasné, že to po prvním semestru nedaj, že jsou prostě úplně mimo.

A já jsem z toho byla nešťastná, z té skupiny. Místo toho, aby tam panovalo nějaký souznění, nějaká společná naladěnost na to, že chceme něco studovat a něco vystudovat, tak tam všichni byli jenom našťvaný, mám takovej pocit. Tak jsem měla radost, že jsem pak poznala lidi z vyšších ročníků, který to fakt někam posunulo, který to baví a vědí, co chtějí dělat a jsou s tou fakultou tak jako hodně sžitý a to mě jako pomohlo, že mě v tom podporovali a pomohli mi se spoustou věcí. A proto jsem se pak snažila v rámci toho našeho spolku dělat i těm našim mladším spolužákům, aby se prostě tak nějak zažili a přežili.

Jak ses objevila v tom Humru? No, to bylo tak, že jsem dělala nějakou studentskou časopis na gymplu a byla jsem hrozně vydešená z té anonymity, rovnou jsem viděla, že to bude hrozně anonymní, tak jsem si říkala, že musím něco udělat. Viděla jsem, že tam je nějaká redakce, tak jsem hned napsala mail tehdejší šéfredaktořce a ona se mi hned ozvala a řekla, že budou na Letní škole pro prváky, že tam budou mít stánek a že se jí mám ozvat. Tak si pamatuju, jak jsem tam stála po tom prvním dni, úplně vyčerpaná z těch všech informací, a viděla jsem jí tam a teď jsem se hrozně odhodlávala tam za ní jít. Pak jsem se odhodlala a ona byla hrozně fajn a říkala, že mají redakční radu a že mám přijít. A od té doby to nějak fungovalo a to bylo super, že jsem hned poznala nějaký lidi a díky tomu jsem se prokousala i tou hroznou anonymitou.

Co se ti líbí a nelíbí na tom studiu? Co považuješ za největší klad a největší zápor? Největší klad? Nevím, jestli se to takhle dá srovnat do jednoho bodu, ale asi to kladení té zodpovědnosti na toho člověka, že každej fakt jako stojí za tím svým osudem na té fakultě, má spoustu možností a je jen na něm, jak s nima naloží. Což spousta lidí po tom prváku neustojí, myslím. Ale myslím, že ty, kdo to ustojí, to hodně posílí v tomhle a dá jim to nějakou kapitolu do dalšího života.

A zápor jsem viděla vždycky v té anonymitě. Nikdy jsem nesouhlasila s tím, že se bere tolik lidí na fakultu. Víím, že to je nějaká zásada toho liberálního studia, že každému má dostat šanci se sem dostat a zkusit to, ale největší zápor mi vždycky přišlo, že ta fakulta je fakt jako naplněná lidma, spoustou lidí, kteří do ní vůbec nechoděj anebo s ní nechtěj nic mít, třeba to chtějí jen nějak vystudovat, nějak přežít. To mi vždycky přišlo jako škoda. Pak jim třeba to studium nedopadne a jenom na tu školu nadávaj a dělaj špatný jméno tomu studiu.

Ale zase na druhou stranu, kdo chce, tak si ty blízky lidi vždycky najde. Že to třeba není úplně hned, trvá to třeba nějaký ten semestr než najdeš nějakou spřízněnou duši, ale myslím si, že kdo hledá, ten najde.

Co myslíš, že tě takové studium má naučit? Co chceš, aby tě naučilo? No, jakoby zodpovědnosti. A naučit rozvrhnout si věci tak, abys je stihnul a nenechával všechno na poslední chvíli, to myslím, že tahle škola fakt učí. Že to prostě nejde naučit se na zkoušku přes noc, to je docela utopie. To je podle mě důležitý, protože pak přijdeš někam pracovat a taky tam nebudeš moc nechávat všechno na poslední chvíli. To podle mě moc nefunguje, nikdo tě věčně nebude vodit za ruku. Takže tohle je dobrý.

Takže to, že si máš umět určit, co je pro tebe důležitý? No, spíš naučit se přehlídnout ty tvoje povinnosti a rozvrhnout si co kdy udělat, aby se to stihlo. A taky kolik si toho naložit na záda, abys to stihnul, protože když si někdo zapíše 60 kreditů v prváku, tak je jasný, že to prostě nedá. Je to o tom to zkusit a zjistit, jaký máš schopnosti, jakou máš kapacitu, kde jsou tvoje limity. Což nemůžeš zjistit, když ti to pořád někdo servíruje a když máš jistotu, že když jsi udělal přijímačky, tak dostaneš i diplom za nějakou minimální námahu, což jen na spoustě vysokých škol.

Jakou znalost jsi tu chtěla získat? Nebo jakou jsi třeba získala? Jako nějakou fakt konkrétní znalost? Chtěla jsem se naučit dobře rychle číst a myslím, že už jsem se dostala na nějakou úroveň, ale pořád to není ten ideál, kterému jsem se chtěla přiblížit. Asi ze mě nikdy nebude rychločtenář, kterej obrací jednu stránku za druhou, ale myslím si, že jsem se naučila hledat to podstatný v tom textu, což je pro nějaký akademický působení klíčový, v tom textu se nějak zorientovat.

Kamarádka, co šla na FSV, mi říkala, že za celej prvák nepřečetla jednu knihu. Já jsem si říkala, že to je úplně hustý, jak můžeš studovat a nečíst? Jak můžeš dělat jen nějaký cvičení a číst jen nějaký skripta nebo výpisky? Nemyslím, že by se to mělo měřit podle přečtených knih, taky to není nějaká jednotka akademičnosti, ale je to prostě základ. Když už se člověk vydá na tu akademickou cestu, tak přece musí začít od toho, že čte hrozně, má o tom nějaký povědomí o tom, co je dobrej text, co je špatnej text, jaký jsou styly. A když ty za to studium nic nepřečteš, tak tyjo, to mi nezapadá ani do nějakýho konceptu vysokoškolskýho. To je pořád střední škola, když si čteš pořád jen výpisky nebo skripta nebo učebnice! Z toho důvodu jsem si i říkala, že se mi nechce na FSV, protože i když čtu hrozně pomalu a měla bych najednou hrozně volnýho času tím pádem, tak prostě si říkám, že bych šla níž, než jsem teď. Možná to zní nabubřele, ale je to tak.

Tak možná bys tam s tím mohla pokračovat. Tojo, ale já bych se k tomu nedokopala, jen tak si číst odbornou literaturu mimo. Tady je každej nucenej číst. Sice si můžeš vybrat co, kromě těch úvodních zkoušek, kde je jasně daná literatura, ale vždycky musíš číst a to je podle mě dobře.

Jak bys ohodnotila liberalitu na FHS? Dostatečná, nedostatečná, příliš malá, příliš velká? Ta liberalita se za moje studium, mám takovej pocit, že se docela okrouhla. Už jenom tím, že některý změny jsou na škodu, podle mě, v tý liberalitě. Takže myslím, že to pořád má tendenci tý ohromný liberality, ale díky těm nařízením z rektorátu a tím, že jsme trošku jiný než ti ostatní, což jim vadí, tak se to pořád zužuje a je čím dál tím menší. Ale i ten současný stav si myslím, že je hodně liberální. Jako ve vztahu s ostatníma školama hodně.

A prospěšná, neužitečná, osvobozující, svazující? Já myslím, že prospěšná.

Prospěšná? V čem? Právě v tom, že sám jsi hozenej do rybníka a musíš začít plavat. Ale na druhou stranu si sám stojíš za tím, co uděláš. Nemusíš, a hlavně ti to dává takovou tu mocnou zbraň, že když máš přesně předepsaný, co máš přečíst na EDK...tak já bych hrozně nadávala, protože bych tam určitě našla něco, co mi absolutně nesedne a celou dobu

u toho prostě budu trpět. A hrozně by se mi obracel ten vztek na tu fakultu. Kdežto když si sama něco vyberu a pak to třeba nemůžu udolat, tak ten vztek obracím maximálně tak sama na sebe a řeknu si, že jsem měla začít dělat něco jinýho. V tomhle je to hlavně dobrý, že ta volba je víc na tobě, že ta škola ti dá nějaký rámec a je na tobě, jak to zvládneš, jak to pojmeš. Je to dobrý pro individualitu, pro tvoji vlastní profilaci. Nejsi jenom ovce, můžeš něco změnit. Když už to nejde změnit, tak můžeš jít do Akademického senátu a zúčastnit se těch jejich debat. I v tomhle je možnost.

Cítíš v tom studiu víc zmatek nebo svobodu? Já myslím, že je víc svobodu než zmatek. Sice chápu, že prostě prváci jsou věčně zmatení, když přijdou právě, ale to je spíš tím že na tý střední je nepřipraví na to, že najednou budou muset sami se zorientovat a sami aktivně vyhledávat ty informace, že na střední to je všechno naservírovaný a tady každý sám se v tom musí nějak prokousat.

Ale zase si myslím, že z mojí zkušenosti, ty informace vždycky dohledatelný jsou a vždycky je možný zajít na studijní a zeptat se, takže není tady žádná informační uzavřenost, zase na druhou stranu. Každý musí aktivně to vyhledávat, když neví, ale kdo hledá, tak najde.

Chápeš učení se odpovědnosti jako podmínku nebo cíl liberálního studia? Učení se odpovědnosti?

Nebo co je cílem liberálního studia? Může to být tohle nebo něco jinýho? Já myslím, že je to i víc věcí než jenom to učení se odpovědnosti. Jako ta odpovědnost je důležitá a pak zároveň ta samostatnost vedle té odpovědnosti, to je další věc důležitá, ta s tím souvisí. A určitě bych našla i jiný hodnoty, který to podmiňuje, ale o tom jsem už mluvila.

Tak ještě tu mám část o občanský společnosti. A to už je jen tak rychle, vím, že nemáš moc času. Otázky jsou sestavený podle měřítka Mládeže v akci. První je, jestli jsi členkou nějakého spolku nebo sdružení? Jsem členkou studentskýho spolku tady na fakultě, to je jediný, kde jsem přímo, pak jsem sympatizantka někoho, spolku, kterej založila ségra v Praze, a kterej se snaží trochu šít do radnice a trochu tam ty kalný vody prolomit, protože tam je to opravdu hodně špatný.

A ty v té části Prahy žiješ? Hm. Tam je hrozně problémů. Ale to nejsem přímo členem toho sdružení.

A angažuješ se v něm třeba jen někdy? Jsem o tom jako dost informovaná, zajímám se o to, ale nejsem vyloženě členem toho sdružení, pomáhám jim s nějakým kalendářem, ale jsem spíš takový pozorovatel a sympatizant, protože taky mám nějaký omezený časový kapacitu a už bych to nezvládla, kdybych ještě měla chodit na radnici a dávat tam ty žádosti a tyhle věci. Ale fandím jim, myslím, že je to hrozně důležitý.

A zase je to jeden projev té občanský společnosti, která se mi v poslední době tak nějak otevřela a přijde mi hrozně důležitá, protože ty volby jsou podle mě nedostatečná věc, co se týče komunikace občanů a politiků a je důležitý za nima chodit a mluvit s nima a snažit se změnit něco takhle přímo, nejen prostřednictvím těch voleb.

Byla jsi volit? Teď jsem volit nebyla, protože jsem se bohužel nedostala domů, což je jeden z důvodů. Ale jinak samozřejmě chodím k volbám. Myslím, že kromě těchto posledních jsem byla snad u všech od svých 18 let.

A co tě třeba ovlivnilo v tom, že ses zapojila do toho studentského spolku? No, to tak nějak vyplynulo z toho, že už jsem byla tak nějak sžitá s tím Humrem a hrozně jsem cítila tu potřebu, aby nějak probíhala komunikace mezi těma studentama a mezi studentama a fakultou a mezi studentama z různých ročníků navzájem. A to mi přišlo tak důležitý, že jsem si řekla, že je potřeba tu vyrobit nějaký to sdružení, který by o podporovalo, prolomovalo tu anonymitu a pomáhalo lidem který chtějí na té fakultě něco dělat, není jich moc, ale který chtějí, tak aby se mohli zapojit a mohlo tady něco vzniknout a mohly tady být různé akce. To by takovej důvod, kterej jsem cítila – pomoc těm, co tápou, aby se tak nějak sžili s tou fakultou a byli tady spokojení, to by hlavní impulz. Já jsem měla sama tu zkušenost, že to bylo těžký, tak jsem chtěla, aby to bylo pro některý mladší třeba jednou snaží.

A jsi s tím spokojená? Myslíš, že to plní svůj účel? No, snažíme se, ale narážíme na to, jak sem vždycky nastoupí taková rozmanitá skupina lidí, tak hrozně malý procento má fakt zájem něco dělat, což je fakt paradoxní. Vládne tu hrozná anonymita, hodně lidí na ní nadává, ale jen hrozně málo

jich s tím něco v reálu dělá. Jsem ráda, když ty lidi na ty akce, ne že by je vymýšleli, ale aspoň na ně přijdou. Ale i tak je to hrozně málo oproti jinejm fakultám, kde panujou nějaký kruhy nebo menší obory, kde vznikají velký party navzájem provázaný.

Ale zase to nevede k tý masovosti, že když třeba uděláme nějakou akci, třeba ten fest, tak nepřijde dejme tomu 300 lidí, takže by tam vznikl chaotickej chumel lidí, ale že tam přijde třeba 100 lidí a všichni se tam tak nějak alespoň od vidění znaj a je to takový... zase paradoxně, na tý ohromný fakultě je to takový rodinný. To je dobrý, jen se musíme starat o to, abysme měli dost nováčků, abysme nevymřeli a nezůstalo to jen v jedné skupině lidí, která postupně tu fakultu opustí.

Chtěla by ses zapojit i v budoucnu do nějaký organizace?
No, jako určitě. V rámci toho magisterskýho oboru je vyloženě praxe v nějaký neziskovce, takže na to se těším, že mi to udělá nějakéj praktickéj vhléd do toho, jak fungujou, nejen tu teorii. A pak určitě bych chtěla jednou pracovat v nějaký organizaci, na nějakéjch projektech, to by mě hrozně bavilo. Sice je to finančně hrozně málo ohodnocovaný, ale zase je to super svět těch nejrůznějších projektů a toho, čeho se dá dosáhnout, jenom když lidi chtěj.

Vidíš tam třeba i nějakou spojitost i mezi tím studiem na FHS, kde tě učí zorientovat se sama v tom studiu a přihlášením se ke své odpovědnosti, nebo tak nějak, že tě to třeba víc vede i tomu starat se o tu společnost, být akčnější? Já nevím, co mě k tomu přivedlo. Určitě si dokážu představit, že se najde víc dobrovolníků mezi studenty FHS než mezi studenty třeba, já nevím... Matfyzu, třeba. Protože ty témata, který tady řešíš v rámci těch nejrůznějších zkoušek jsou tomu vlastně blízky, otvírají ti ty otázky. Dokážu si představit, že když někdo studuje celej život matematiku, tak pak k tomu nemá takovej vztah, jako ty lidi, co studujou humanitní obory. Takže tam určitě nějaká souvislost je. Ale spíš mě k tomu pomohlo, no, já nevím, ale určitě tahle souvislost tu je a určitě v tý rozmanitosti se najdou podobě smýšlející lidé, kterým to není lhostejný. Třeba i ta ekologie je podle mě takovým logickým vyústěním toho studia, protože ty otázky tady podle mě vyplouvaj na povrch víc než v jinejch oborech. Takže určitě

to podle mě vede k tomu, že jsme víc občansky uvědomělá fakulta, i když těžko říct, je to jen moje hypotéza.

A ty jsi dobrovolnice? Jsi třeba zapojená do nějakýho projektu EU?

Ne ne, já jsem dobrovolnice v rámci našeho spolku tady na fakultě, ale nejsem v těch velkejch dobrovolnickejch organizacích. Byla jsem jako dobrovolník na workcampu, ale to je krátkodobá záležitost, takže se to do toho nedá skoro ani počítat. Takže jsem a nejsem, ne tak, že bych tím žila.

Byla jsi volit i do Akademickýho senátu? Jo. Jako jedna z mála.

A co třeba kandidovat do něj, nechceš? Ne, nechci, protože vím, že už pak tady nebudu. Pak bude kdyžtak v těch Vokovicích. Vždycky mi to třeba přišlo zajímavý, ale necítila jsem se na to, neměla jsem na to nikdy čas. Nebo jsem teď dost časově vytížená a byla jsem i v minulých letech, takže o tomhle jsem neuvažovala.

Sleduješ i aktuální dění? Čteš noviny? Sleduješ internet? Jako když se nudím, tak koukám na iDnes. Televizi vůbec nesleduju, protože ji vůbec nemám. A to dění sleduju...čtu Respekt docela často, takže to jsou moje hlavní zdroje toho, co se děje ve světě a co se děje u nás.

Kolik článků tak přečteš třeba na tom iDnesu za týden? Tam vždycky tak nějak prolitnu ty hlavní zprávy a nějak to dopodrobna nečtu, politika mě vždycky tak rozčílí, že na to nemám na to nervy, ale spíš tak, že když mám volnou chvíli a lítám po internetu, tak k tomu sklouznu. Spíš čtu titulky, než že bych četla ty články. Tak to prolitnu a zjistím, co se děje a tak. A pak myslím, že v tom Respektu je to docela dobře rozebraný ty jednotlivý věci. Takže když o tom chci něco vědět, tak si to přečtu spíš tam. Ale zase je taky důležitý nevěřit všemu, co napíšíou.

Tam je třeba dost komentářů. No, ale nečtu všechny, vybírám si, někdy na to nemám náladu třeba si číst tu politiku. Vždycky mě víc bavila ta část...podle mě i Respekt je hodně nakloněnej tomu neziskovému sektoru, právě tím, že rozebírá různý projekty a tak, tak to jsem vždycky nejvíc vyhledávala.

Měla jsem víc přehled, když s náma bydlel XX, kterej neustále rozebíral politický věci, protože se ho to týkalo a často mám přehled o různějch věcech díky němu. I když teď už menší, když s náma nebydlí.

Ale jinak ten přehled jako mám takovej základní spíš, než že bych šla nějak do hloubky po těch věcech. Spíš to řeším s různě lidma, než že bych si o tom vyhledávala věci na internetu nebo v tom Respektu. Spíš z těch diskuzí u nás doma to tak vyplívá.

Máš svého oblíbeného komentátora třeba? Nemám.

A přijde ti důležitý, aby měl člověk nějaký přehled o aktuálním dění?

Tak určitě je dobrý nežít úplně izolovaně v noře a je důležitý hlavně si to potom umět dát do souvislostí. Spousta lidí to má tak, že se nezajímají o nějaký širší souvislosti těch věcí, co se dějou. Ta paměť pomalu uvažá a my pak nevíme, co se stalo za vlády toho a toho. To mi trochu vadí. Myslím si, že trochu se vždycky zorientovat v tom problému je dobrý. I z toho důvodu, že pak nehodím ten lístek do urny jen na základě nějakého pitomého billboardu nebo nějakého hesla, ale budu vědět trochu víc. Třeba v kontextu těch prezidenstkých voleb je to určitě dobrý.

Takže třeba tu volbu (rozhovor se odehrál před prezidentskou volbou v prosinci 2012) sleduješ? No, přemýšlím o tom, koho budu volit. Podepsala jsem i nějakou petici. Tohle mě trápí a znepokojuje, protože si říkám, kam to může jít dál. Ale nesleduju to nějak do hloubky, spíš se snažím si udělat názor na to, koho volit, abych tam nešla jen tak někoho hodit.

Děkuji za rozhovor.